

บทที่ 4

ความเป็นไปได้ของอำเภอชายแดน ในการเป็นศูนย์กลางการติดต่อระหว่าง ไทย-ลาว

ลักษณะทางกายภาพ

อำเภอชายแดนของจังหวัดเลยที่มีพื้นที่ต่อเนื่องกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ อำเภอนาแห้ว ด่านซ้าย ภูเรือ ทาลี่ เชียงคาน และ ปากชม นั้น ต่างก็มีลักษณะทางกายภาพเด่น ๆ ของตนเอง และเสริมซึ่งกันและกัน กล่าวโดยสรุปคือ

1. อำเภอนาแห้ว มีที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากอำเภอเมือง จังหวัดเลย ตามถนนนาแห้ว - ด่านซ้าย - อำเภอเมืองเลย เป็นระยะทาง 117 กิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 627.5 ตารางกิโลเมตร มีแนวพรมแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประมาณ 40 กิโลเมตร ตามแนวแม่น้ำเหือง ตั้งแต่บ้านนาเจริญ ตำบลเหล่ากอกหก ถึงบ้านเหมืองแพร์ ตำบลนาแห้ว ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาที่ราบมีน้อยส่วนมากเป็นที่ราบสูงระหว่างภูเขาที่สำคัญได้แก่ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว เป็นต้นสภาพพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 900 เมตร อำเภอนาแห้ว มีลำน้ำที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ลำน้ำเหือง ลำน้ำหู่ ลำน้ำแพร์ และลำน้ำฝาง

2. อำเภอด่านซ้าย มีจำนวนพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1733.90 ตารางกิโลเมตร มีแนวพรมแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามแนวแม่น้ำเหือง ต่อจากอำเภอนาแห้ว ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา ภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ ภูแปลก ภูลมโล ภูหินร่องกล้า ภูแผงม้า ภูทุ่งแพน ภูอั้งลั้ง ภูผาผึ้ง เป็นต้น มีที่ราบระหว่างภูเขาประมาณร้อยละ 15 ของพื้นที่ทั้งหมด ลักษณะที่ตั้งสูงจากระดับทะเลเฉลี่ยประมาณ 400 - 800 เมตร ลักษณะภูมิอากาศที่สำคัญ คือ ในฤดูหนาว มีอากาศหนาวมากกว่าทุกอำเภอในจังหวัดเลย ลำน้ำที่สำคัญได้แก่ ลำน้ำหมัน ลำน้ำป่าสัก ลำน้ำพุง เป็นต้น

3. อำเภอภูเรือ มีที่ตั้งห่างจากอำเภอเมืองเลยประมาณ 50 กิโลเมตร ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามแม่น้ำเหืองบริเวณตำบลนาทูน หรือต่อเนื่องกับเมืองแก่นท้าว เมืองบ่อแดน แขวงไชยบุรี ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน ประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ที่ตั้งสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 700 เมตร ได้แก่ น้ำตกปลาบ่า น้ำตกสองคอน เป็นต้น ลักษณะภูมิอากาศคล้ายคลึงกับอำเภอด่านซ้าย พื้นที่ ๆ มีอากาศหนาวมาก ๆ และเป็นที่รู้จักทั่วไป คือ บ้านसानตม ตำบลसानตม

4. อำเภอท่าลี่ มีที่ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเมืองเลย ประมาณ 46 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายท่าลี่ - ปากภู มีพื้นที่ประมาณ 638 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นภูเขาและเนินเขาเช่นเดียวกับอำเภอนาแห้ว ด่านซ้าย และ ภูเรือ พื้นที่ของอำเภอสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 350 เมตร บริเวณที่เป็นภูเขาส່ว่นใหญ่ จะอยู่ตามบริเวณรอยต่อระหว่างอำเภอภูเรือ เมืองเลย และ เชียงคาน ลักษณะภูมิอากาศค่อนข้างแปรปรวนตลอดปี อุณหภูมิโดยเฉลี่ยในฤดูร้อน 39.7 องศาเซลเซียส และ อุณหภูมิเฉลี่ยในฤดูหนาวประมาณ 10 องศาเซลเซียส

5. อำเภอเชียงคาน มีที่ตั้งอยู่ริมฝั่งขวาของแม่น้ำโขงห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 568 กิโลเมตร ห่างจากอำเภอเมืองเลยประมาณ 48 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 750 ตารางกิโลเมตร อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 213 เมตร ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบประมาณร้อยละ 60 ของพื้นที่ ที่เหลือเป็นภูเขาสูง ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหืองจะไหลลงแม่น้ำโขงที่บ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน ลักษณะภูมิอากาศคล้ายคลึงกับอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดเลย แต่จุดเด่นของอากาศอยู่ที่ เป็นอำเภอที่มีปริมาณน้ำฝนสูงสุดของจังหวัด วัดโดยศูนย์สำรวจอุทกวิทยา เชียงคาน บริเวณตำบลเชียงคาน ในเดือนสิงหาคม 2534 ได้ประมาณ 246.2 มิลลิเมตร แม่น้ำที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำโขง แม่น้ำเหือง แม่น้ำเลย แม่น้ำฮวย เป็นต้น

6. อำเภอปากชม มีที่ตั้งห่างจากอำเภอเมืองเลยประมาณ 92 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมดประมาณ 945 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาเหมือนอำเภอนาแห้ว ด่านซ้าย ภูเรือ และท่าลี่ ลำน้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำโขง ลำน้ำสงาว ลำน้ำปากมิ่ง เป็นต้น

จากลักษณะทางกายภาพ ทั้ง 6 อำเภอที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจจะสรุปได้ เป็น 2 ประการ คือ

1. อำเภอชายแดนตามแนวแม่น้ำเหือง ได้แก่ อำเภอนาแห้ว ด่านซ้าย ภูเรือ

และท่าลี่ ซึ่งทั้ง 4 อำเภอนี้ มีพรมแดนต่อเนื่องกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามแนวร่องน้ำลิก ของแม่น้ำเหือง อำเภอด่านซ้ายใหญ่ที่สุด รองลงมาเป็น อำเภอภูเรือ ท่าลี่ และนาแห้ว อำเภอด่านซ้ายมีลักษณะเป็นศูนย์กลางสำคัญที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกับอำเภอนาแห้ว ภูเรือ ท่าลี่ และมีที่ตั้งเป็นศูนย์กลางเชื่อมระหว่างจังหวัดเลยกับภาคกลางและภาคเหนือ ลักษณะที่สำคัญ ซึ่งคล้ายคลึงกันทั้ง 4 อำเภอ คือ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีจุดเด่นอยู่ที่ความสวยงามของธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา ป่าไม้บางส่วน แต่ก็มีภูเขาหลายแห่งที่เป็นภูเขาหัวโล้น อันเป็นผลมาจากการตัดไม้ทำลายป่า อำเภอนาแห้ว จัดเป็นอำเภอที่มีความสมบูรณ์ของป่าไม้ มากที่สุด อำเภอท่าลี่จะมีสภาพเป็นศูนย์กลางสำคัญระหว่างไทย กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือเป็นศูนย์กลางความเจริญที่สำคัญแห่งหนึ่ง ของบริเวณชายแดนในอนาคต หากมีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเหือง ระหว่างฝั่ง ไทยกับลาวซึ่งทำให้ระยะทางจากจังหวัดเลยไปยังเมืองหลวงพระบางของลาวสั้นลง และสามารถติดต่อกันได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

2. อำเภอชายแดนตามแนวแม่น้ำโขง ได้แก่ อำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชม ทั้งสองอำเภอนี้มีพื้นที่พรมแดนต่อเนื่องกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามร่องน้ำลิกของแม่น้ำโขง อำเภอเชียงคาน มีที่ตั้งเป็นศูนย์กลางระหว่างอำเภอท่าลี่ อำเภอเมืองเลย อำเภอเชียงคาน และเมืองสาณะคามของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สภาพทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง และแม่น้ำเลยที่ต่อเนื่องกับลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขา มีลักษณะที่ราบมากกว่าเขต 1 อำเภอปากชมเป็นอำเภอหน้าด่านต่อเนื่องกับอำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย ทั้งอำเภอเชียงคานและปากชม มีทรัพยากรแร่ธาตุมากกว่าอำเภอเขต 1 คือ มีแร่มังกานีส แบไรท์ เหล็ก และหินแกรนิต อำเภอท่าลี่จะเป็นตัวเชื่อมระหว่างอำเภอชายแดนเขต 1 กับเขต 2 ลักษณะพิเศษของอำเภอเชียงคาน คือเป็นอำเภอหน้าด่านสำคัญระหว่างไทยกับลาว ที่มีเส้นทางรถยนต์ต่อเนื่องกับเขตเทศบาลเมืองเลยต่อเนื่อง ไปจนถึงกรุงเทพมหานคร ลักษณะภูมิประเทศริมแม่น้ำโขงและเกาะแก่งในลำน้ำโขง เป็นจุดที่ทำให้เป็นอำเภอท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมเชิง เปรียบเทียบสองฝั่งแม่น้ำโขง

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของอำเภอชายแดนไทย - ลาว

ภาพรวมทางด้านเศรษฐกิจของอำเภอชายแดน จะขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลักหรืออาจจะกล่าวอีกทางหนึ่งว่ารายได้ของประชาชนในเขตอำเภอชายแดนจะขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตรโดยมีภาพรวมของรายได้ของอำเภอชายแดน ตารางที่ 47

ตารางที่ 47 รายได้ของครัวเรือนในเขตอำเภอชายแดนจำแนกตามรายอำเภอ

อำเภอ	รายได้/ครัวเรือน/ปี				
	ต่ำกว่า 6,000	6,000- 10,000	10,001- 20,000	สูงกว่า 20,000	ไม่ทราบ
1. ปากชม	2,427	1,663	1,238	622	331
2. เขียงคาน	3,694	2,997	1,455	889	2,358
3. ท่าลี่	2,084	1,399	757	387	409
4. ภูเรือ	1,159	1,240	548	330	216
5. ด่านซ้าย	3,072	2,581	1,334	657	484
6. นาแห้ว	882	617	358	167	74
รวม	13,318	10,497	5,690	3,052	3,872

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2534

จากตารางที่ 47 พบว่ารายได้โดยเฉลี่ยของประชาชนในเขตอำเภอชายแดนจะต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของประชาชนในจังหวัดเลยเพราะส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มที่ต่ำกว่า 10,000 บาท ในขณะที่รายได้เฉลี่ยของจังหวัดเลยในปีเดียวกันจะมีค่าสูงกว่า 10,000 บาท โดยสามารถแยกรายได้ของครัวเรือนตามอำเภอต่าง ๆ ได้ดังตารางที่ 48 ถึง ตารางที่ 53

ตำบล	รายได้/ครัวเรือน/ปี				
	ต่ำกว่า 6,000	6,000- 10,000	10,001- 20,000	สูงกว่า 20,000	ไม่ทราบ
ปากชม	578	445	218	130	186
เชียงกลม	447	545	425	305	69
หาดคัมภีร์	269	231	88	64	12
ห้วยบ่อซืน	528	336	184	117	34
ห้วยนิชัย	205	96	323	6	30
รวม	2,427	1,663	1,238	622	331

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2534

ตารางที่ 49 รายได้ของครัวเรือนในอำเภอเขียงคาน จำแนกตามตำบล

ตำบล	รายได้/ครัวเรือน/ปี				
	ต่ำกว่า 6,000	6,000- 10,000	10,001- 20,000	สูงกว่า 20,000	ไม่ทราบ
เขียงคาน	260	405	217	181	1,346
เขาแก้ว	399	621	206	104	62
จอมศรี	295	150	57	26	265
ธาตุ	513	548	397	193	152
นาข้าว	934	652	155	146	334
บุ๋ม	655	269	199	63	140

ตำบล	รายได้/ครัวเรือน/ปี				
	ต่ำกว่า 6,000	6,000- 10,000	10,001- 20,000	สูงกว่า 20,000	ไม่ทราบ
ปากตม	510	215	149	107	59
หาดทรายขาว	128	137	75	69	-
รวม	3,694	2,997	1,455	889	2,358

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2534

ตารางที่ 50 รายได้ของครัวเรือนในอำเภอท่าลี่จำแนกตามตำบล

ตำบล	รายได้/ครัวเรือน/ปี				
	ต่ำกว่า 6,000	6,000- 10,000	10,001- 20,000	สูงกว่า 20,000	ไม่ทราบ
ท่าลี่	386	305	209	133	142
โคกใหญ่	285	232	17	30	1
นาแคม	475	257	73	48	3
หนองผือ	432	431	367	98	88
อายุ	376	119	67	73	106
น้ำทัน	130	55	24	5	69
รวม	2,084	1,399	757	387	409

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2534

ตารางที่ 51 รายได้ของครัวเรือนในอำเภอภูเรือจำแนกตามตำบล

ตำบล	รายได้/ครัวเรือน/ปี				
	ต่ำกว่า 6,000	6,000- 10,000	10,001- 20,000	สูงกว่า 20,000	ไม่ทราบ
หนองบัว	283	301	188	81	55
ท่าศาลา	119	144	102	29	63
ปลาบ่า	117	177	86	118	47
ร่องจิก	367	214	144	93	18
ลาดค่าง	105	154	9	4	19
सानตม	168	250	19	5	14
รวม	1,159	1,240	548	330	216

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2534

ตารางที่ 52 รายได้ของครัวเรือนในอำเภอด่านซ้ายจำแนกตามตำบล

ตำบล	รายได้/ครัวเรือน/ปี				
	ต่ำกว่า 6,000	6,000- 10,000	10,001- 20,000	สูงกว่า 20,000	ไม่ทราบ
ด่านซ้าย	362	425	264	285	150
กกสะทอน	448	432	153	-	50

ตำบล	รายได้/ครัวเรือน/ปี				
	ต่ำกว่า 6,000	6,000- 10,000	10,001- 20,000	สูงกว่า 20,000	ไม่ทราบ
โคกงาม	321	153	94	65	86
นาดี	337	208	71	30	58
นาหอ	170	202	120	93	16
บ้านโป่ง	403	385	148	55	47
ปากหมัน	170	185	120	22	12
โพนสูง	254	217	180	47	30
วังยาว	410	967	1	-	33
อีบุ่ม	197	278	183	60	2
รวม	3,072	2,581	1,334	657	484

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2534

ตารางที่ 53 รายได้ของครัวเรือนในอำเภอนาแก้วจำแนกตามตำบล

ตำบล	รายได้/ครัวเรือน/ปี				
	ต่ำกว่า 6,000	6,000- 10,000	10,001- 20,000	สูงกว่า 20,000	ไม่ทราบ
นาแก้ว	143	113	104	45	11
นาฝั่ง	162	118	77	55	15
นามาลา	176	197	77	22	11

ตำบล	รายได้/ครัวเรือน/ปี				
	ต่ำกว่า 6,000	6,000- 10,000	10,001- 20,000	สูงกว่า 20,000	ไม่ทราบ
แสงภา	213	106	36	17	4
เหล่ากอหก	188	83	64	28	33
รวม	882	617	358	167	74

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2534

ภาพรวมรายได้ของประชากรในเขตอำเภอชายแดนไทย-ลาว จะมีรายได้ค่อนข้างต่ำกว่ารายได้รวมของจังหวัดเลย ทั้งนี้เพราะเขตอำเภอชายแดนจะมีรายได้หลักจากผลผลิตการเกษตรตั้งรายละเอียดย่อยแห่งที่มาของรายได้จากภาคเกษตร, อุตสาหกรรม และบริการดังต่อไปนี้

การเกษตรกรรม

สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกรในเขตอำเภอชายแดนไทย-ลาว ในปี 2536 มีรายละเอียดตามตารางที่

ตารางที่ 54 สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกรในอำเภอชายแดน ปี 2536

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่ถือครอง (ไร่)	สัดส่วนตัวพื้นที่ทั้งจังหวัด (ร้อยละ)
ปากชม	4,277	281,480	10.2
เชียงคาน	10,070	178,842	6.9
ท่าลี่	4,939	102,553	4.0
ภูเรือ	3,693	105,181	4.1

ตารางที่ 54 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่ถือครอง (ไร่)	สัดส่วนตัวพื้นที่ทั้งจังหวัด (ร้อยละ)
ด่านซ้าย	7,975	265,005	10.3
นาแห้ว	2,106	33,332	1.3
รวม	33,060	966,393	36.8

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2536

จากตารางที่ 54 สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกรในเขตอำเภอชายแดน พบว่าอำเภอด่านซ้ายมีจำนวนพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรสูงสุดรองลงไปได้แก่ อำเภอปากชม อำเภอเชียงคาน อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ และ อำเภอนาแห้วตามลำดับ โดยมีผลผลิตจากพื้นที่ถือครองที่สำคัญตามตารางที่ 55

ตารางที่ 55 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอชายแดนไทย-ลาว

พืช		อำเภอ					
		ปากชม	เชียงคาน	ท่าลี่	ภูเรือ	ด่านซ้าย	นาแห้ว
ข้าวเจ้า (นาดำ)	พ.ท.เพาะปลูก	-	381	-	15	3	-
	ผลิตรวม	-	152	-	4	1	-
	ผลผลิตเฉลี่ย	-	400	-	300	202	-
ข้าวเจ้า (นาไร่)	พ.ท.เพาะปลูก	-	-	-	-	110	-
	ผลผลิตรวม	-	-	-	-	31	-
	ผลผลิตเฉลี่ย	-	-	-	-	290	-

พืช		อำเภอ					
		ปากซม	เวียงคาน	ท่าลี่	ภูเรือ	ด่านซ้าย	นาแห้ว
ข้าวเหนียว (นาดำ)	พ.ท.เพาะปลูก	11,074	37,044	20,505	4,439	17,891	6,117
	ผลผลิตรวม	5,925	16,929	10,191	508	7,454	3,258
	ผลผลิตเฉลี่ย	535	457	497	300	426	537
ข้าวเหนียว	1	12,180	1,832	1,350	12,303	35,222	6,450
	2	3,486	641	435	3,490	11,081	1,797
	3	272	351	322	300	314	278
ข้าวโพด	1	74,085	21,720	36,989	23,064	80,040	7,670
	2	34,968	9,991	18,013	7,034	36,498	3,758
	3	472	460	487	305	456	490
มันสำปะหลัง	1	4,730	27,700	-	100	274	-
	2	15,373	58,309	-	185	534	-
	3	3,250	2,105	-	1,850	1,950	-
ถั่วเหลือง	1	30,017	7,8320	485	-	14	-
	2	7,534	2,115	102	-	3	-
	3	251	270	210	-	195	-
ถั่วเขียว	1	1,285	-	1,100	260	119	-
	2	195	-	193	46	21	-
	3	152	-	175	175	180	-

พืช		อำเภอ					
		ปากซม	เขียงคาน	ท่าลี่	ภูเรือ	ด่านซ้าย	นาแห้ว
อ้อย โรงงาน	1	300	-	-	-	-	-
	2	1,500	-	-	-	-	-
	3	5,000	-	-	-	-	-
พริกใหญ่	1	95	32	2	-	-	-
	2	71	10	-	-	-	-
	3	750	325	321	-	-	-
พริกเล็ก	1	74	103	33	28	11	10
	2	41	37	24	36	13	5
	3	560	363	724	1,300	1,150	462
ถั่วลิสง	1	1,860	180	8	1,569	14,252	1,990
	2	472	39	1	470	2,883	386
	3	254	220	170	300	203	194
ถั่วแดง	1	5,575	2,057	7,425	5,526	14,760	842
	2	1,015	339	1,188	967	2,760	141
	3	182	165	160	175	187	167
ฝ้าย	1	2,980	2,317	2,957	-	1,304	-
	2	787	591	701	-	258	-
	3	264	255	237	-	198	-

พืช		อำเภอ					
		ปากชม	เขียงคาน	ท่าลี่	ภูเรือ	ด่านซ้าย	นาแห้ว
ลูกเดือย	1	5,000	-	-	650	30	-
	2	2,125	-	-	257	11	-
	3	425	-	-	396	380	-
ชิง	1	-	100	-	138	6,187	5,640
	2	-	233	-	498	15,375	16,486
	3	-	2,328	-	3,606	2,485	2,923
งาขาว	1	510	480	610	-	681	-
	2	38	46	62	-	125	-
	3	75	95	102	-	184	-
งาดำ	1	243	-	-	-	5	720
	2	19	-	-	-	1	68
	3	80	-	-	-	92	92

- หมายเหตุ 1. พื้นที่เพาะปลูก มีหน่วยไร่
 2. ผลผลิตรวม 1 มีหน่วยเป็นตัน
 3. ผลผลิตเฉลี่ย มีหน่วยเป็นกิโลกรัมต่อไร่

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย

อุตสาหกรรมและเหมืองแร่อุตสาหกรรมในเขตอำเภอชายแดนไทย-ลาว ได้กระจายอยู่ทั่วไปในอำเภอต่าง ๆ ในเขตชายแดนซึ่งโดยทั่วไปเป็นอุตสาหกรรมการเกษตร โดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ ดังตารางต่อไปนี้คือ

ตารางที่ 56 โรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอปากชม จำแนกตามกิจกรรม

ประกอบกิจการ	จำนวน (โรง)	คนงาน (คน)	เงินทุน (บาท)
ทอผ้า	2	26	1,350,000
สีข้าว	6	6	414,000
รวม	8	32	1,764,000

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเลย

ตารางที่ 57 โรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเชียงคานจำแนกตามกิจกรรม

ประกอบกิจการ	จำนวน (โรง)	คนงาน (คน)	เงินทุน (บาท)
ทอผ้า	3	38	2,203,000
ร่อนหรือคัดทราย	1	5	360,000
สีข้าว	127	127	14,001,000
ทำมันเส้น	1	2	7,000,000
ทำน้ำแข็ง	1	5	1,150,000
เลื่อยไม้	2	114	6,350,000
ทำบานประตู	1	18	550,000
ทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต	1	8	540,000
รวม	137	317	32,354,000

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเลย

ตารางที่ 58 โรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอท่าลี่ จำแนกตามกิจกรรม

ประกอบกิจการ	จำนวน (โรง)	คนงาน (คน)	เงินทุน (บาท)
สีข้าว	17	17	2,086,000
รวม	17	17	2,086,000

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดเลย

ตารางที่ 59 โรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอภูเรือจำแนกตามกิจกรรม

ประกอบกิจการ	จำนวน (โรง)	คนงาน (คน)	เงินทุน (บาท)
สีข้าว	4	4	491,000
ผลิตและซ่อมแซมเครื่องมือการเกษตร	1	3	550,000
รวม	5	7	1,041,000

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดเลย

ในอำเภอด่านซ้ายมีโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นโรงสีข้าว โดยเป็นโรงสีขนาดกลาง จำนวน 3 โรง และ โรงสีขนาดเล็ก จำนวน 188 โรง ส่วนอำเภอนาแห้วมีเฉพาะโรงสีขนาดเล็กจำนวน 75 โรง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2534)

เหมืองแร่ ในเขตอำเภอชายแดนมีแหล่งแร่ธรรมชาติ จำนวนมาก ทั้งที่มีการนำมาใช้ประโยชน์แล้ว และเป็นแหล่งแร่สำรองที่มีจำนวนมากพอที่จะดำเนินการได้ในเชิงธุรกิจ ซึ่งพบมากในเขตต่อไปนี้ คือ อำเภอเชียงคาน มีแร่ที่สำคัญคือแร่망กานีส แร่เหล็ก แร่แบไรต์ และแร่ทองคำ เป็นต้น อำเภอปากชมมีแร่แบไรต์ แร่망กานีส และ แร่ทองคำ ส่วนอำเภออื่น ๆ ก็พบได้โดยทั่วไป (ดูรายละเอียดในบทที่ 3)

การบริหารการค้าและการเงิน

การท่องเที่ยว ในเขตอำเภอชายแดนเป็นบริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ โดยจำแนกตามตารางที่ 60 ถึงตารางที่ 65

ตารางที่ 60 แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอปากชมจำแนกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง
<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ</u>		
1	วนอุทยานถ้ำแสงธรรมพรหมมา	บ้านแก่งปลานก หมู่ 10 ต. เชียงกลม
2	น้ำตกคำตาดแก้ว	บ้านนาค้อ หมู่ 2 ต. ปากชม
3	แก่ง โขง-หาดโขง	แม่น้ำโขง ตลอดแนวชายแดนอำเภอปากชม
4	สวนลันตีประชาอาสา	บ้านปากชม หมู่ 1 ต. ปากชม
<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวด้านกิจกรรม</u>		
<u>การผลิต</u>		
1	บ้านร้อนทอง	บ้านปากเนียม หมู่ 5 ต. ห้วยพิชัย

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 61 แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานจำแนกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง
<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ</u>		
1	แก่งคุดคู้	บ้านน้อย หมู่ 4 ต. เชียงคาน
2	ภูทอก (ชมวิวเมืองเชียงคาน)	บ้านเชียงคาน หมู่ 2 ต. เชียงคาน

ตารางที่ 61 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติ</u> <u>ศาสตร์และโบราณคดี</u>	
1	วัดท่าแขก	บ้านน้อย หมู่ 4 ต. เชียงคาน
2	พระพุทธรูปทองคำเงิน	บ้านผาแบ่น หมู่ 6 ต. บุฮิม
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม</u> <u>ประเพณี</u>	
1	งานออกพรรษาที่เชียงคาน	สุขาภิบาลเชียงคาน
2	งานสงกรานต์เชียงคาน	แก่งคุดคู้ หมู่ 4 บ้านน้อย ต. เชียงคาน
3	ศาลเจ้าพ่อพันคำ	บ้านเชียงคาน หมู่ 1 ต. เชียงคาน
4	บ้านป่าหนาด	บ้านนาป่าหนาด หมู่ 4 ต. เขาแก้ว
5	คิวลิ่งคันทัน บ้านโคกเลาเหนือ	บ้านโคกเลาเหนือ หมู่ 2 ต. บุฮิม
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปกรรม</u>	
1	วัดศรีคุณเมือง	บ้านเชียงคาน หมู่ 2 ต. เชียงคาน
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวด้านกิจกรรม</u> <u>การผลิต</u>	
1	ตลาดเมืองเชียงคาน	สุขาภิบาลเชียงคาน

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 62 แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอท่าลี่จำแนกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ</u>	
1	น้ำตกห้วยไค้	บ้านห้วยไค้ หมู่ 1 ต. โคกใหญ่
2	แก่งเติน	บ้านแก่งม่วง หมู่ 4 ต. น้ำพัน
3	แก่งโตน	บ้านปากห้วย หมู่ 6 ต.หนองหิน
4	ต้นมะค่ายักษ์	บ้านยาง หมู่ 5 ต.ท่าลี่
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติ</u> <u>ศาสตร์ และ โบราณคดี</u>	
1	พระธาตุสี่จระ	บ้านท่าลี่ หมู่ 2 ต.ท่าลี่
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม</u> <u>ประเพณี</u>	
1	งานนมัสการพระธาตุสี่จระ	บ้านท่าลี่ หมู่ 2 ต.ท่าลี่

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 63 แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอภูเรือจำแนกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ</u>	
1	อุทยานแห่งชาติภูเรือ	บ้านภูเรือ หมู่ 7 ต.หนองบัว
2	ภูผาสาด	บ้านห้วยลาด หมู่ 3 ต.सानตม
3	แก่งเกลี้ยง	บ้านแก่งเกลี้ยง หมู่ 7 ต.ร่องจิก
4	แก่งसानสวรรค์ หรือ แก่งน้ำसान	บ้านห้วยผักเฒ่า หมู่ 1 ต.ลาดค่าง

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง
5	น้ำตกปลาบ่า หรือ น้ำตกตาตसान	บ้านตาตसान หมู่ 5 ต.ปลาบ่า
6	น้ำตกสองคอน	บ้านสองคอน หมู่ 2 ต.ปลาบ่า
1	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการผลิต</u> สถานีทดลองเกษตรที่สูงภูเรือ	บ้านหินสอ หมู่ 6 ต.ปลาบ่า

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 64 แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอด่านซ้ายจำแนกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ</u>	
1	น้ำตกตาตผิง หรือ น้ำตกบ้านผิง	บ้านผิง หมู่ 2 ต.วังยาว
2	แก่งสองคอน	บ้านห้วยยาง หมู่ 4 ต.ด่านซ้าย
3	น้ำตกแก่งช้าง	บ้านปากหมื่น หมู่ 4 ต.ปากหมื่น
4	ภูแปดก	บ้านนาลานข้าว หมู่ 9 ต.โพนสูง
5	แก่งด่านดู่	บ้านด่านดู่ หมู่ 2 ต.โโป่ง
6	น้ำตกตาตผิงใหญ่, น้ำตกตาตผิงน้อย	บ้านผิง หมู่ 2 ต.วังยาว
7	น้ำตกตาตเล็ก	บ้านผิง หมู่ 2 ต.วังยาว
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติ-ศาสตร์ และ โบราณคดี</u>	
1	พระธาตุศรีสองรัก	บ้านห้วยยาง หมู่ 14 ต.ด่านซ้าย
2	วัดศรีภูมิ	บ้านนาหอ หมู่ 2 ต.นาหอ
3	บ้านนาดี	บ้านนาดี หมู่ 1 ต.นาดี

ตารางที่ 64 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม</u>	
	<u>ประเพณี</u>	
1	งานแห่ผ้าช้อน	วัดโพนชัย หมู่ 1 ต.ด่านซ้าย
2	งานนมัสการพระธาตุศรีสองรัก	บ้านหัวนาโยง หมู่ 14 ต.ด่านซ้าย

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 65 แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอนาแห้วจำแนกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ลำดับที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ</u>	
1	น้ำตกธารสวรรค์ และน้ำตกชั้นบันได	บ้านนาแห้ว หมู่ 1 ต.นาแห้ว
2	บ้านเหมืองแพร์	บ้านเหมืองแพร์ หมู่ 3 ต.นาแห้ว
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติ- ศาสตร์ และโบราณคดี</u>	
1	พระธาตุดินแทน	บ้านแสงภา หมู่ 1 ต.แสงภา
2	อนุสรณ์สถานลูกเสือชาวบ้าน/นิมิตต์ที่	บ้านเหล่ากอหก หมู่ 1 ต.เหล่ากอหก
	<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปกรรม</u>	
1	จิตรกรรมฝาผนังวัดโพธิ์ชัย	วัดโพธิ์ชัย บ้านนาฝิง หมู่ 1 ต.นาฝิง

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ในเขตอำเภอชายแดนจะมีบริการรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้าไปชมทรัพยากรท่องเที่ยว
ในลักษณะของที่พักในลักษณะต่าง ๆ ดังตารางที่ 66

ตารางที่ 66 ที่พักในเขตอำเภอชายแดนจำแนกตามอำเภอ

โรงแรม	ที่อยู่	จำนวน (ห้อง)	ราคา (บาท)
<u>อำเภอเชียงคาน</u>			
อำนวยการศิริ	282 ถ. เชียงของ	15	100-200 (นัดลม)
พูนสวัสดิ์	251/2 ซอย 9 ถ. ศรีเชียง- คาน	8	50-80 (นัดลม)
สุขสมบูรณ์	243/3 ถ. เชียงของ	17	100-120 (นัดลม)
ชีวิวิทย์	ห่างแก่งคุดคู้ 2 ก.ม.	3 หลัง	200 (นัดลม)
<u>อำเภอภูเรือ</u>			
บ้านพักอุทยานแห่งชาติภูเรือ	อุทยานแห่งชาติภูเรือ	8 หลัง	250-650
ภูเรือชา.ลย์	110 หมู่ 4 ต.หนองบัว โทร.812-048	24 บังกะโล 9	400-1,200
ภูเรือรีสอร์ท	163 หมู่ 4 ต.หนองบัว	17	400-2,000
ภูเรือมิวส์	ถนนเลย-ด่านซ้าย		

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

การเงินการธนาคาร ในเขตอำเภอชายแดนมีสถาบันการเงินที่ให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนอยู่ 2 ประเภทคือ สถาบันการเงินในระบบ และสถาบันการเงินนอกระบบ สำหรับสถาบันการเงินในระบบจะประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร บริษัทประกันชีวิต เป็นต้น

ภาวะการค้าจังหวัดเลยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยาว 195 กิโลเมตรก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อปี พ.ศ. 2518 ได้มีการติดต่อค้าขายกันเป็นปกติ โดยมีด่านศุลกากรและหน่วยงานที่ดำเนินพิธีการตั้งอยู่ที่อำเภอท่าลี่และอำเภอเชียงคานหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการปิดพรมแดนจนมีการผ่อนปรนมากขึ้น จึงมีการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าโดยให้ชื่อ-ชายสินค้า

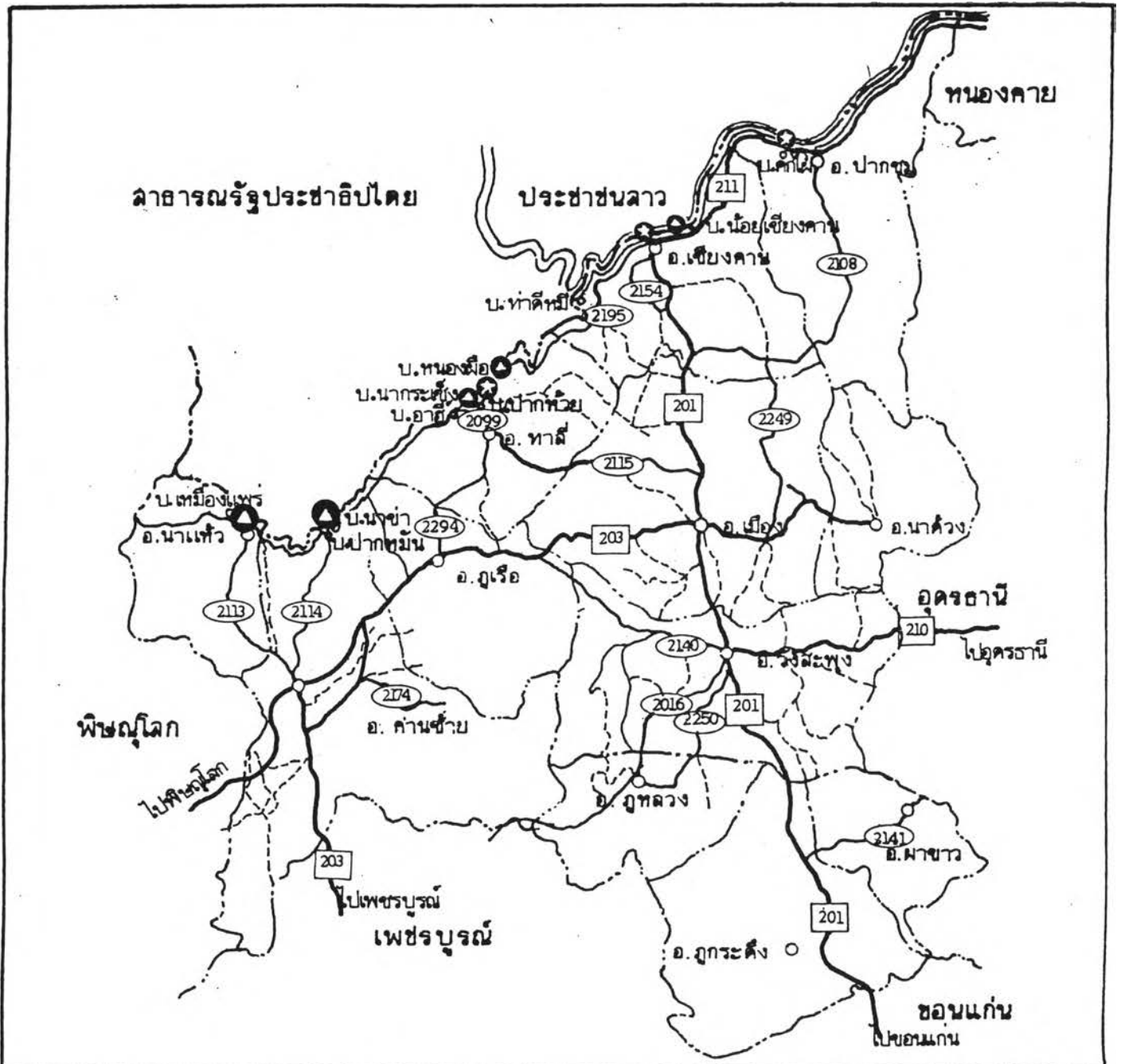
ที่จำเป็นเพียงเล็กน้อยที่ไม่ใช่สินค้าควบคุมหรือหวงห้าม โดยส่วนมากสินค้าส่งออกจะเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นในการครองชีพประจำวัน เช่น ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน ส่วนสินค้าสั่งเข้าเป็นสินค้าเกษตรกรรมพืชไร่ เช่น ข้าวโพด ฝ้าย งา ไม้ไผ่ ถั่ว และสมุนไพรต่าง ๆ แต่มีบางส่วนที่มีการลักลอบส่งออก เช่น วัสดุก่อสร้าง ข้าวสาร และเครื่องจักร เป็นต้น สำหรับจุดผ่อนปรนชายแดนไทย - ลาวมีจำนวน 5 แห่ง ได้แก่

1. บ้านเหมืองแพร์ ต.นาแห้ว อ.นาแห้ว ทุกวันพระ
2. บ้านนาซ่า ต.ปากหมัน อ.ด่านซ้าย ทุกวันพฤหัสบดี
3. บ้านนากะเซ็ง ต.อาฮี อ.ท่าลี่ ทุกวันอังคาร, วันพุธ
4. บ้านหนองผือ ต.หนองผือ อ.ท่าลี่ ทุกวันอังคาร, วันพุธ
5. บ้านน้อยเชียงคาน ต.เชียงคาน อ.เชียงคาน ทุกวันอังคาร, วันพฤหัสบดี และมีจุดผ่านแดนถาวรที่เปิดขึ้นมาเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2535 3 จุด คือ

1. บ้านปากห้วย อำเภอท่าลี่
2. บ้านคกไผ่ อำเภอปากชม

จุดผ่อนปรนทั้งสองลักษณะมีปริมาณการซื้อขายสินค้ามีมูลค่าประมาณ ปีละ 6.5 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นมูลค่าสั่งเข้าโดยมีบริษัทที่ดำเนินการค้าอยู่ทั้งหมด 5 ราย ในปัจจุบัน คือ

1. ห้างหุ้นส่วนจำกัดทรายแก้ว (1987)
2. บริษัท เชียงคานอิมพอร์ตเอกพอร์ต จำกัด
3. บริษัท ภูหลวงอิมพอร์ตเอกพอร์ต จำกัด
4. บริษัท เมืองเลยไทย-ลาว เทรตดิง จำกัด
5. บริษัท เบสท์แบมบูแมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด

<p>แสดง จุดผ่านแดน ไทย - ลาว</p>	<p>แผนที่ 19</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ★ จุดผ่านแดนถาวร ▲ จุดผ่านแดนชั่วคราว <p>ที่มา : สำนักงานจังหวัดเลย -</p>	 <p>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>0 10 20 ก.ม.</p>	

ประชากร

ขนาดของประชากรอำเภอชายแดน มีความแตกต่างกัน หากนำมาจัดขนาดเฉพาะ 6 อำเภอสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

ก. กลุ่มอำเภอที่มีประชากรขนาดเล็ก คือมีประชากรน้อยกว่า 20,000 คน ประกอบด้วย 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอภูเรือ และอำเภอนาแห้ว โดยอำเภอนาแห้วจะมีจำนวนประชากรน้อยที่สุดเพียง 10,938 คน สาเหตุที่ประชากรน้อยเนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง อีกทั้งในอำเภอภูเรือยังเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ

ข. กลุ่มอำเภอที่มีประชากรขนาดกลาง คือ มีประชากรระหว่าง 20,000-40,000 คน ประกอบด้วย 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าลี่ และ อำเภอปากชม โดยมีประชากรจำนวน 25,643 คน และ 34,097 คน ตามลำดับ

ค. กลุ่มอำเภอที่มีประชากรสูงมาก คือ มีประชากรมากกว่า 40,000 คน ประกอบด้วย 2 อำเภอ ได้แก่อำเภอเชียงคานและ อำเภอด่านซ้าย โดยมีจำนวนประชากร 56,502 คน และ 42,407 คน ตามลำดับ ซึ่งทั้งสองอำเภอนับว่าเป็นเมืองเก่าแก่ มีการตั้งถิ่นฐานมานานตามที่ได้กล่าวไว้ในประวัติศาสตร์จังหวัดเลย

จากแผนภาพที่ 4 แสดงให้เห็นขนาดของประชากร ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2536 จะเห็นว่าขนาดของประชากรยังมีความแตกต่างกันมาก เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นจะทำการศึกษาถึงขนาดของประชากรระดับตำบลต่อไป

ประชากรของอำเภอชายแดนไทย-ลาว ในเขตจังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2535 หากศึกษาเปรียบเทียบระดับตำบล สามารถแบ่งตามขนาดได้ 5 กลุ่ม คือ

ก. กลุ่มตำบลที่มีประชากรเล็กมาก คือ มีประชากรน้อยกว่า 2,500 คน ประกอบด้วยพื้นที่ 10 ตำบล ได้แก่ ตำบลหาดทรายขาว ตำบลปากหมัน ตำบลนาแห้ว ตำบลแสงภา ตำบลนาฝิง ตำบลเหล่ากอหก ตำบลท่าศาลา ตำบลลาดค่าง ตำบลน้ำทูน โดยมีตำบลลาดค่าง อำเภอภูเรือมีประชากรน้อยที่สุดเพียง 1,278 คน พื้นที่ที่มีประชากรขนาดเล็กนั้นกระจุกตัวอยู่ในอำเภอนาแห้วถึง 4 ใน 10 ตำบลดังกล่าว ที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง

ข. กลุ่มที่มีประชากรขนาดเล็ก มีขนาดประชากรระหว่าง 2,500-3,000 คน มีจำนวน 14 ตำบล กระจายอยู่ทั่วทั้ง 6 อำเภอ ได้แก่ ตำบลจอมศรี ตำบลหาดคัมภีร์

ตำบลนาดี ตำบลโคกงาม ตำบลโนนสูง ตำบลอิปุม ตำบลวังยาว ตำบลนาทอ ตำบลนามาลา ตำบลร่องจิก ตำบลปลาบ่า ตำบลอาฮี ตำบลน้ำแคม และตำบลโคกใหญ่ โดยจะกระจุกตัวอยู่มากที่อำเภอด่านซ้ายถึง 6 ตำบล ลักษณะที่ตั้งส่วนใหญ่จะอยู่ห่างจากศูนย์กลางหลักของอำเภอและบริเวณรอบนอกเขตติดต่อระหว่างอำเภอ ตำบลที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ตำบลร่องจิกในอำเภอภูเรือ จำนวน 4,522 คน

ค. กลุ่มที่มีประชากรขนาดปานกลาง มีขนาดประชากรระหว่าง 5,000-7,500คน มีทั้งหมด 9 ตำบล ได้แก่ ตำบลเขาแก้ว ตำบลปากคม ตำบลบุษิม ตำบลห้วยนิชัย ตำบลกสะเกทอน ตำบลโป่ง ตำบลหนองบัว ตำบลหนองผือ และอำเภอทาลิ่ง ลักษณะที่ตั้งของกลุ่มตำบลเหล่านี้ส่วนใหญ่ จะอยู่ใกล้ชิดกับ ศูนย์กลางหลักของอำเภอ โดยตำบลที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน

ง. กลุ่มที่มีประชากรสูง มีขนาดประชากรระหว่าง 7,500-10,000 คน มีทั้งหมด 5 ตำบลได้แก่ ตำบลธาตุ ตำบลปากชม ตำบลเชียงกลม ตำบลห้วยบ่อซืน และตำบลด่านซ้าย 4 ใน 5 ตำบลจะกระจุกตัวอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงและที่ราบเชิงเขาทางด้านเหนือสุดของจังหวัด ยกเว้นตำบลด่านซ้าย โดยตำบลเชียงกลมมีประชากรมากที่สุด จำนวน 9,780 คน

จ. กลุ่มที่มีประชากรสูงมาก มีขนาดประชากรสูงกว่า 10,000 คน มีเพียง 2 ตำบล ได้แก่ตำบลเชียงคาน และ ตำบลนาซ่าว ซึ่งทั้ง 2 ตำบลอยู่ในเขตอำเภอเชียงคาน โดยตำบลนาซ่าวมีประชากรมากที่สุดจำนวน 11,010 คน และ ตำบลเชียงคานมีประชากรจำนวน 10,982 คน

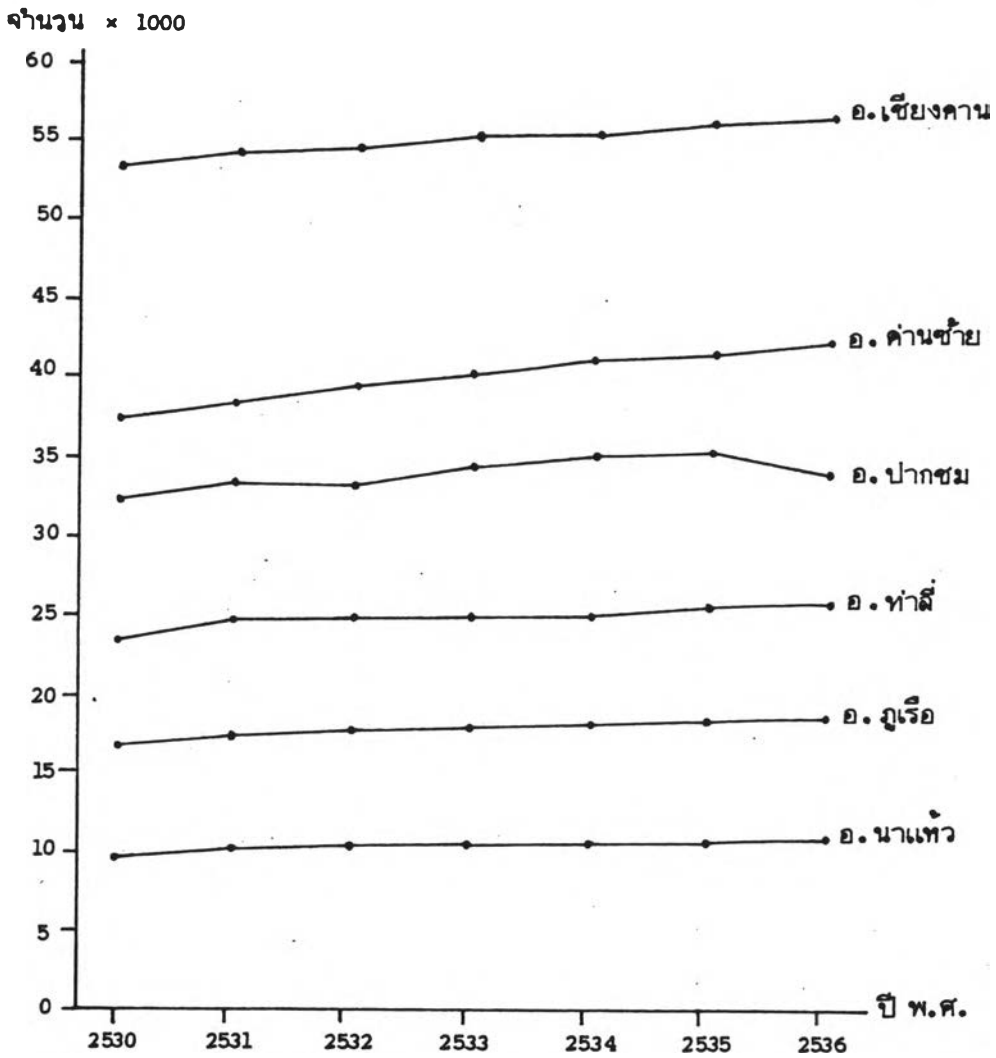
จากขนาดและการกระจายตัวของประชากรทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าวพอสรุปได้ว่าประชากรจะอยู่อย่างหนาแน่นบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง และที่ราบเชิงเขาทางด้านเหนือสุดของจังหวัด และจะมีประชากรเบาบางในเขตภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูง ด้านทิศตะวันตก ส่วนทางด้านทิศใต้และบริเวณตอนกลางของภูมิภาคประชากรจะกระจายตัวอยู่ทั่วไป

ตารางที่ 67 แสดงขนาดและความหนาแน่นของประชากรระดับตำบล ปี พ.ศ. 2535

เขตการปกครอง	พื้นที่ (กม.) ²	ขนาดประชากร (คน)	ความหนาแน่น คน : (กม.) ²
อำเภอเชียงคาน	750	56,239	74.98
1. ต.เชียงคาน	100.20	10,982	108.70
2. ต.ธาตุ	105.10	9,137	86.90
3. ต.นาซ่าว	115.25	11,010	95.53
4. ต.เขาแก้ว	99.45	6,877	69.15
5. ต.ปากตม	95.30	5,341	56.04
6. ต.บุ๋ม	98.25	6,861	69.83
7. ต.จอมศรี	65.25	4,143	63.49
8. ต.หาดทรายขาว	71.15	1,888	26.53
อำเภอปากชม	945.00	35,626	37.70
1. ต.ปากชม	154.80	8,510	54.97
2. ต.เชียงกลม	317.82	9,780	30.77
3. ต.หาดคัมภีร์	93.63	3,445	36.79
4. ต.ห้วยบ่อซืน	210.66	7,667	36.39
5. ต.ห้วยพิชัย	168.29	6,224	36.78
อำเภอด่านซ้าย	1,733.90	41,785	24.10
1. ต.ด่านซ้าย	162.34	8,702	53.60
2. ต.ปากหมัน	154.41	2,404	15.57
3. ต.นาดี	152.37	3,316	21.76
4. ต.โคกงาม	146.64	3,585	24.45
5. ต.โนนสูง	196.68	4,260	21.66

ตารางที่ 67 (ต่อ)

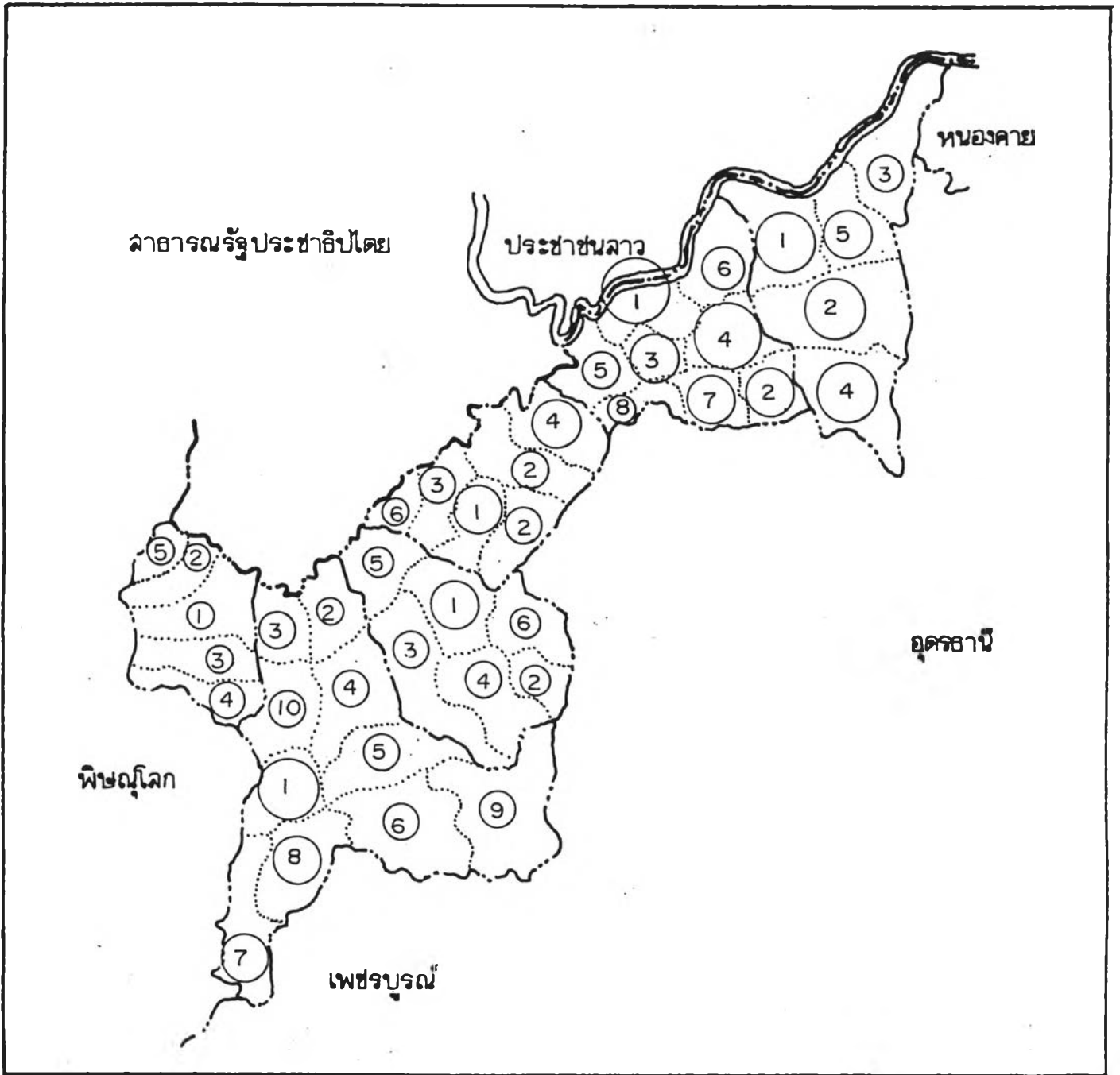
เขตการปกครอง	พื้นที่ (กม.) ²	ขนาดประชากร (คน)	ความหนาแน่น คน : (กม.) ²
6. ต. อิปุม	220.32	3,718	16.87
7. ต. กกสะท้อน	252.53	5,185	20.53
8. ต. โป่ง	166.96	5,214	31.23
9. ต. วังยาว	143.17	2,709	18.92
10. ต. นาหอ	138.48	2,692	19.44
อำเภอนาแห้ว	627.50	10,740	17.11
1. ต. นาแห้ว	93.8	1,985	21.16
2. ต. แสงภา	165.86	1,778	10.72
3. ต. นาพึ่ง	127	2,265	17.83
4. ต. นามาลา	163.50	2,723	16.65
5. ต. เหล่ากอหก	77.34	1,989	25.72
อำเภอภูเรือ	830	18,291	22.04
1. ต. หนองบัว	162.59	5,300	32.60
2. ต. ท่าศาลา	183.91	2,388	12.98
3. ต. ร่องจิก	191.08	4,522	23.66
4. ต. ปลาบ่า	150.86	2,632	17.45
5. ต. ลาดค่าง	86.55	1,278	14.77
6. ต. สานตม	105.01	2,177	20.73
อำเภอท่าลี่	638	25,570	40.08
1. ต. ท่าลี่	140	5,875	41.96
2. ต. หนองผือ	90	6,700	74.44

กราฟแสดงขนาดประชากรอำเภอชายแดนปี พ.ศ. 2530-2536

แผนภาพ 4

ที่มา: จากตารางที่ 67

แสดง	ขนาดประชากร	ระดับตำบล	แผนที่ 20	
 น้อยกว่า 2500 คน	 2500 - 5000 คน	 7500 - 10000 คน	 <p>จังหวัดเลย</p> <p>10 0 10 กม.</p>	
 2500 - 5000 คน	 มากกว่า 10000 คน			
 5000 - 7500 คน	ที่มา : ตารางที่ 67			

ตารางที่ 67 (ต่อ)

เขตการปกครอง	พื้นที่ (กม.) ²	ขนาดประชากร (คน)	ความหนาแน่น คน : (กม.) ²
3. ต.อาฮี	49	4,463	91.08
4. ต.น้ำแคว	177	4,411	24.92
5. ต.โคกใหญ่	67	2,577	38.46
6. ต.น้ำทูน	115	1,544	13.43

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย

ความหนาแน่นประชากรอำเภอชายแดนไทย - ลาว

ความหนาแน่นของประชากร หมายถึง จำนวนประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร ทั้งนี้เพื่อทราบถึงการกระจายตัวของประชากรอีกรูปแบบหนึ่งว่า ประชากรมีการกระจายตัวหรือกระจุกตัวอยู่ในบริเวณใดบ้าง ความหนาแน่นของประชากรอำเภอชายแดนไทย - ลาว สามารถแบ่งได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

ก. กลุ่มที่มีความหนาแน่นต่ำมาก โดยต่ำกว่า 20 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ 11 ตำบล กระจายอยู่ใน 4 อำเภอ ได้แก่ ตำบลปากหมัน ตำบลอู่ผึ้ง ตำบลวังยาว ตำบลนาหอ (อำเภอด่านซ้าย) ตำบลแสงภา ตำบลนาฝิง ตำบลนามาลา (อำเภอนาแห้ว) ตำบลท่าศาลา ตำบลปลาป่า ตำบลลาดค่าง (อำเภอภูเรือ) และตำบลน้ำทูนในเขตอำเภอท่าวัง

ข. กลุ่มที่มีความหนาแน่นต่ำระหว่าง 20-35 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ 13 ตำบล ได้แก่ ตำบลหาดทรายขาว (อำเภอเชียงคาน) ตำบลเชียงกลม (อำเภอปากชม) ตำบลนาดี ตำบลโคกงาม ตำบลโพนสูง ตำบลกกสะทอน ตำบลโป่ง

(อำเภอด่านซ้าย) ตำบลนาแห้ว ตำบลเหล่ากอหก (อำเภอนาแห้ว) ตำบลหนองบัว ตำบลร่องจิก ตำบลสันตม (อำเภอภูเรือ) ตำบลน้ำแคม (อำเภอท่าลี่)

ค. กลุ่มที่มีความหนาแน่นปานกลางระหว่าง 35-50 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลหาดคัมภีร์ ตำบลห้วยบ่อซืน ตำบลห้วยพิชัย (อำเภอปากชม) ตำบลท่าลี่ ตำบลโคกใหญ่ (อำเภอท่าลี่)

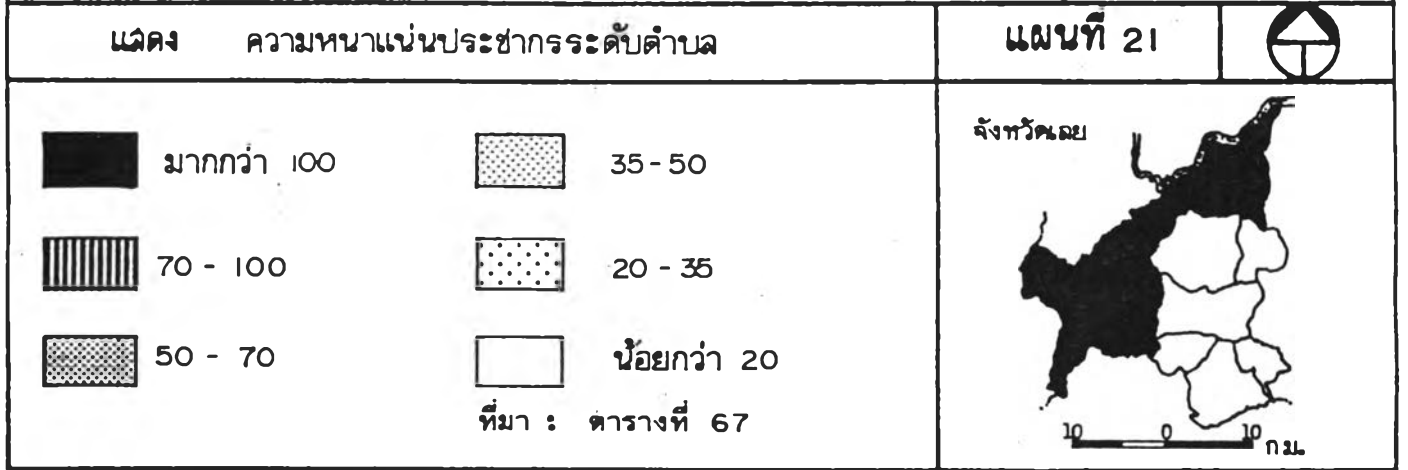
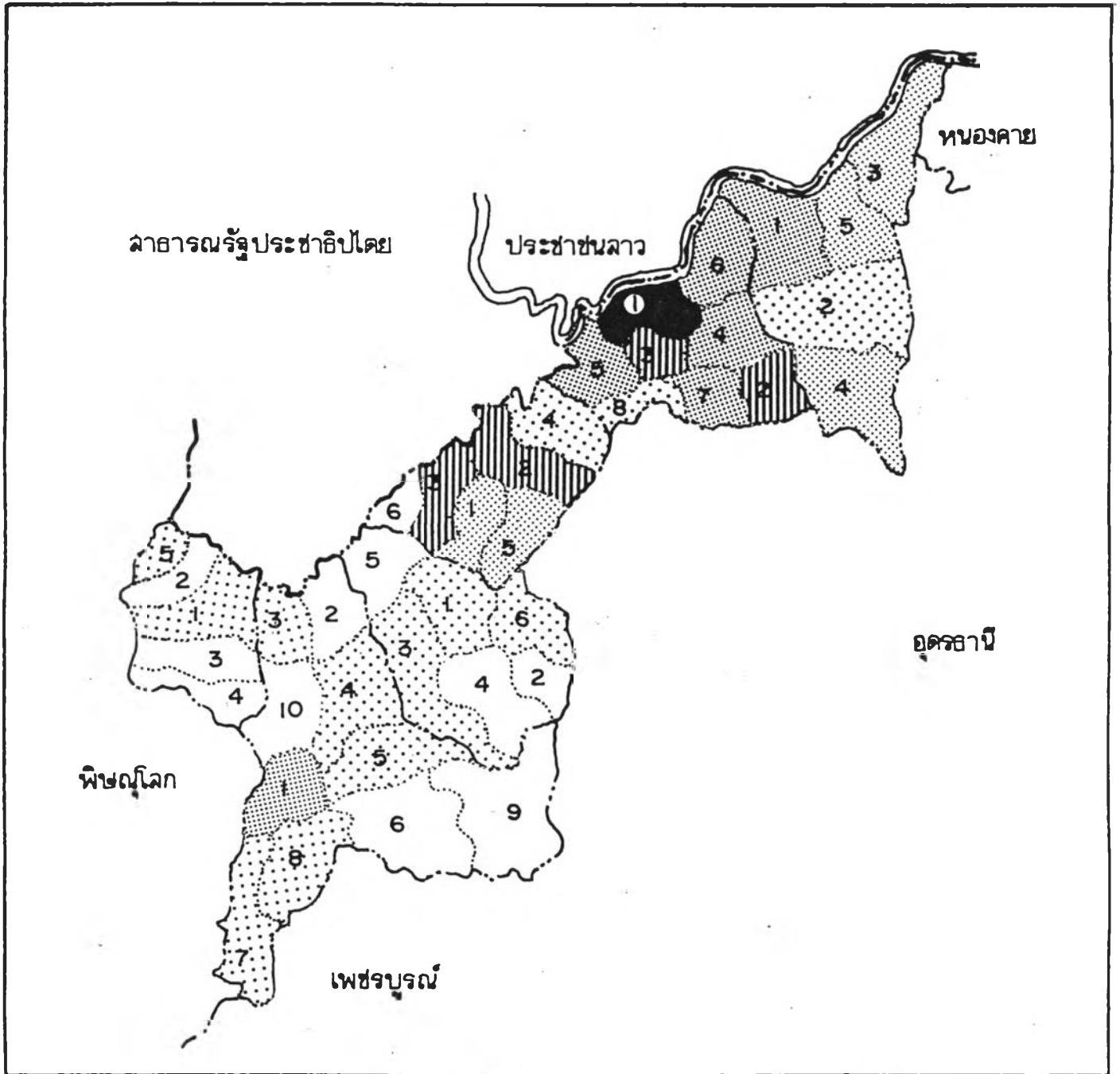
ง. กลุ่มที่มีความหนาแน่นค่อนข้างสูงระหว่าง 50-70 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลเขาแก้ว ตำบลปากตม ตำบลนุ้ย ตำบลจอมศรี (อำเภอเชียงคาน) ตำบลปากชม (อำเภอปากชม) และตำบลด่านซ้าย (อำเภอด่านซ้าย)

จ. กลุ่มที่มีความหนาแน่นสูงระหว่าง 70-100 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ 4 ตำบล กระจายตัวอยู่ใน 2 อำเภอ ได้แก่ ตำบลธาตุ ตำบลนาซาว (อำเภอเชียงคาน) และตำบลหนองผือ ตำบลอาฮี (อำเภอท่าลี่)

ฉ. กลุ่มที่มีความหนาแน่นสูงมาก โดยมากกว่า 100 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร มีอยู่เพียงตำบลเดียว ได้แก่ ตำบลเชียงคาน (อำเภอเชียงคาน)

การศึกษาถึงขนาด และความหนาแน่นของประชากรระดับตำบล เมื่อดูการกระจายตัวของประชากรนั้นพอสรุปได้ว่า ประชากรอำเภอชายแดนไทยลาว จะกระจายตัวอยู่ทั่วไปทุกพื้นที่ในเขต 6 อำเภอ และจะมีการตั้งถิ่นฐานหนาแน่นบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงทางทิศเหนือแถบอำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชม และบางตอนของที่ราบลุ่มแม่น้ำเหืองในเขตอำเภอท่าลี่

บริเวณที่มีประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่เบาบางคือ เขตภูเขาสูงทางด้านตะวันตก ได้แก่พื้นที่อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และอำเภอนาแห้ว ประกอบกับพื้นที่ส่วนใหญ่ของ 3 อำเภอดังกล่าวประมาณร้อยละ 80 อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งนี้พอสรุปได้ว่า การตั้งถิ่นฐานของประชากรนั้นขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศเป็นหลัก นั่นคือที่ราบมักจะมีการตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างหนาแน่น นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านการเข้าถึง จะเห็นว่าในอำเภอนาแห้วจะมีการตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างเบาบาง เนื่องจากการเดินทางต้องผ่านภูเขาสูงชัน

การเปลี่ยนแปลงประชากร

การศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงประชากร จะศึกษาเกี่ยวกับ อัตราการเกิด การตาย และการย้ายเข้า ย้ายออก ของประชากรในเขตอำเภอชายแดน 6 อำเภอ ว่ามีลักษณะอย่างไร มีองค์ประกอบใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง

การเกิด - การตาย

จากข้อมูลประชากรในช่วงปี พ.ศ. 2530 - พ.ศ. 2536 (ตารางที่ 68 - 73) แสดงให้เห็นอัตราการเกิดสูงกว่าอัตราการตายมาโดยตลอด อัตราการเกิดนั้นจะคงที่ แต่อัตราการตายจะมีลักษณะไม่แน่นอนขึ้น ๆ ลง ๆ โดยตลอด อย่างไรก็ตามอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติของแต่ละอำเภอค่อนข้างจะมีลักษณะคงที่ อยู่ระหว่างร้อยละ 1-2 มาโดยตลอด ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ และอำเภอปากชม มีต่ำกว่าร้อยละ 1 อยู่บ้างในอำเภอนาแห้ว เมื่อปี 2535-2536 และ อำเภอทาลี ไม่เคยปรากฏว่าสูงกว่าร้อยละ 1 ในเวลา 7 ปีที่ผ่านมา

การอพยพของประชากร

การอพยพย้ายเข้า ย้ายออกของประชากร อำเภอชายแดน ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2536 นั้น ส่วนมากจะมีการย้ายเข้ามากกว่าย้ายออก แต่ก็มีอัตราการเพิ่มที่ไม่แน่นอนและไม่เกินร้อยละ 1 จะมีสูงกว่าบ้างที่อำเภอด่านซ้าย ในปี 2534 อัตราการเพิ่มร้อยละ 1.16 ที่อำเภอภูเรือ ในปี 2531, 2536 อัตราการเพิ่มร้อยละ 1.14 ทั้งสองปี และที่อำเภอปากชมในปี 2533 อัตราการเพิ่มร้อยละ 1.02

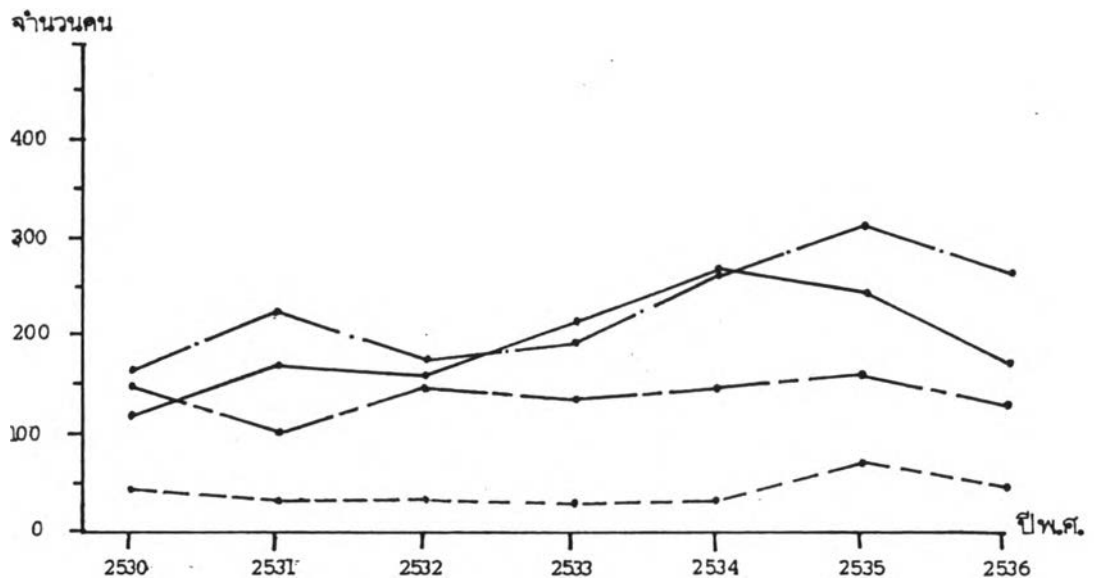
มีบางปีที่การย้ายออกมีมากกว่าการย้ายเข้า แต่ก็ไม่ได้ทำให้ อัตราการเพิ่มสุทธิติดลบ ยกเว้นในอำเภอทาลี ซึ่งมีเพียงปีเดียว คือในปี พ.ศ. 2534 มีประชากรย้ายเข้า 951 คน และย้ายออก 1,081 คน ทำให้อัตราการเพิ่มตามธรรมชาติและอัตราการเพิ่มสุทธิติดลบโดยอัตราการเพิ่มจากการอพยพเท่ากับ -0.52 และอัตราการเพิ่มสุทธิเท่ากับ -0.02

อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมแล้ว อำเภอชายแดนส่วนใหญ่ มีอัตราการเพิ่มสุทธิของประชากรในอัตราร้อยละ 1-2 โดยมีการเพิ่มตามธรรมชาติมากกว่าอัตราการเพิ่มจากการอพยพ

ตารางที่ 68 จำนวนประชากรและการอพยพ อำเภอ นาแก้ว ปี พ.ศ. 2530 - 2536

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร	การเพิ่มตามธรรมชาติ					การอพยพ					การเพิ่มสุทธิ	
		เกิด	ตาย	เพิ่ม-ลด	%	อัตราการเกิด อัตราการตาย	ย้ายเข้า	ย้ายออก	เพิ่ม-ลด	%	จำนวน	%	
2530	9,997	148	44	104	1.04	3.36	165	120	45	0.45	149	1.49	
2531	10,144	103	35	68	0.67	2.94	224	168	56	0.55	124	1.22	
2532	10,293	147	37	110	1.07	3.97	175	159	16	0.16	126	1.22	
2533	10,381	139	33	106	1.02	4.21	196	216	-20	-0.19	86	0.83	
2534	10,432	143	35	108	1.03	4.08	260	270	-10	-0.09	98	0.94	
2535	10,740	160	68	92	0.86	2.35	306	244	62	0.58	154	1.43	
2536	10,938	135	43	92	0.84	3.14	265	171	94	0.86	186	1.70	

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนราษฎร อำเภอ นาแก้ว

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงประชากร อำเภอหนองบัว
ปี พ.ศ. 2530 - 2536

แผนภาพ 5

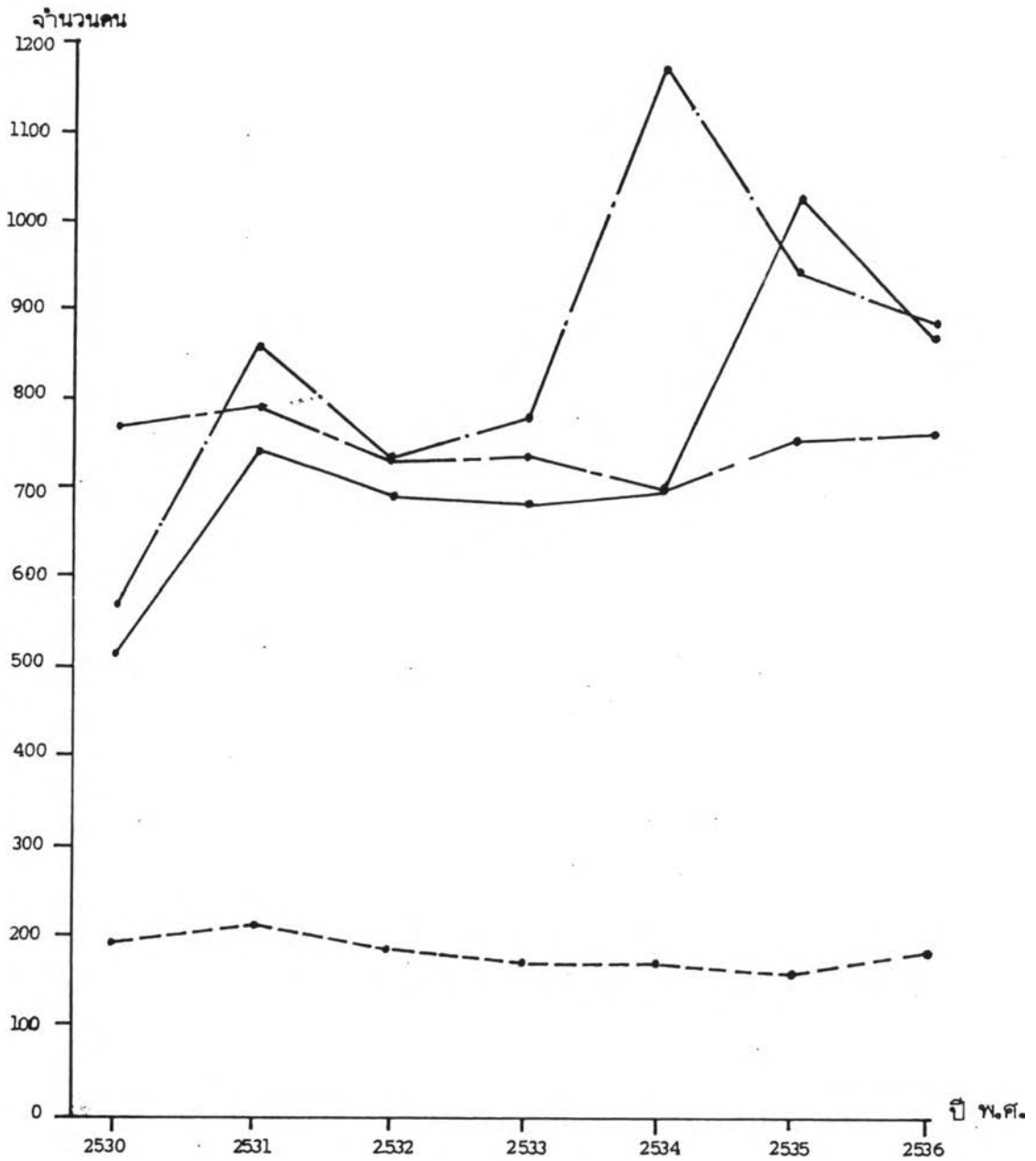
- — — — — เกิด
- - - - - ตาย
- · — · — · ย้ายเข้า
- — — — — ย้ายออก

ที่มา: ตารางที่ 68

ตารางที่ 69 จำนวนประชากรและการอพยพ อำเภอ ด่านซ้าย ปี พ.ศ. 2530 - 2536

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร	การเพิ่มตามธรรมชาติ					การอพยพ					การเพิ่มสุทธิ	
		เกิด	ตาย	เพิ่ม-ลด	%	อัตราการเกิด อัตราการตาย	ย้ายเข้า	ย้ายออก	เพิ่ม-ลด	%	จำนวน	%	
2530	37,665	765	191	574	1.52	4.00	572	514	58	0.15	632	1.68	
2531	38,564	791	209	582	1.51	3.78	856	741	115	0.30	697	1.81	
2532	39,416	728	186	542	1.37	3.91	732	691	41	0.10	583	1.48	
2533	40,063	736	174	562	1.40	4.23	777	680	97	0.24	659	1.64	
2534	41,203	700	173	527	1.28	4.05	1,177	698	479	1.16	1,006	2.44	
2535	41,785	753	159	594	1.42	4.73	941	1,023	-82	-0.20	512	1.22	
2536	42,407	758	178	580	1.38	4.26	883	876	7	0.02	587	1.38	

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนราษฎร อำเภอด่านซ้าย

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงประชากร อำเภอด่านซ้าย
ปี พ.ศ. 2530 - 2536

แผนภาพ 6

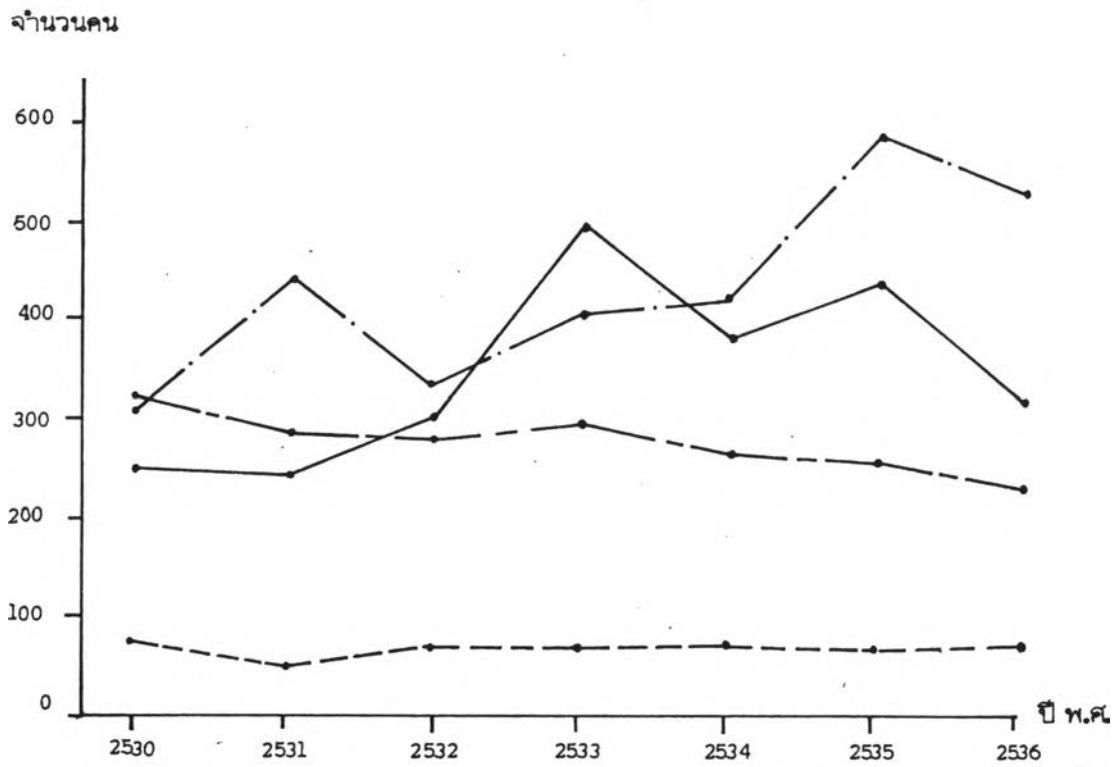
- เกิด
- - - ตาย
- · - ย้ายเข้า
- ย้ายออก

ที่มา : ตารางที่ 69

ตารางที่ 70 จำนวนประชากรและการอพยพ อำเภอ ภูเรือ ปี พ.ศ. 2530 - 2536

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร	การเพิ่มตามธรรมชาติ					การอพยพ					การเพิ่มสุทธิ	
		เกิด	ตาย	เพิ่ม-ลด	%	อัตราการเกิด อัตราการตาย	ย้ายเข้า	ย้ายออก	เพิ่ม-ลด	%	จำนวน	%	
2530	16,926	321	73	248	1.46	4.40	306	252	54	0.32	302	1.78	
2531	17,279	284	53	231	1.34	5.36	444	247	197	1.14	428	2.47	
2532	17,593	282	70	212	1.20	4.03	340	302	38	0.21	250	1.42	
2533	17,735	300	73	227	1.28	4.11	410	502	-92	-0.52	135	0.76	
2534	17,892	271	78	193	1.08	3.47	432	388	44	0.24	237	1.32	
2535	18,281	264	74	190	1.04	3.57	595	452	143	0.78	333	1.82	
2536	18,340	242	80	162	0.88	3.02	545	335	210	1.14	372	2.03	

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนราษฎร อำเภอภูเรือ

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงประชากร อำเภอภูเรือ
ปี พ.ศ. 2530 - 2536

แผนภาพ 7

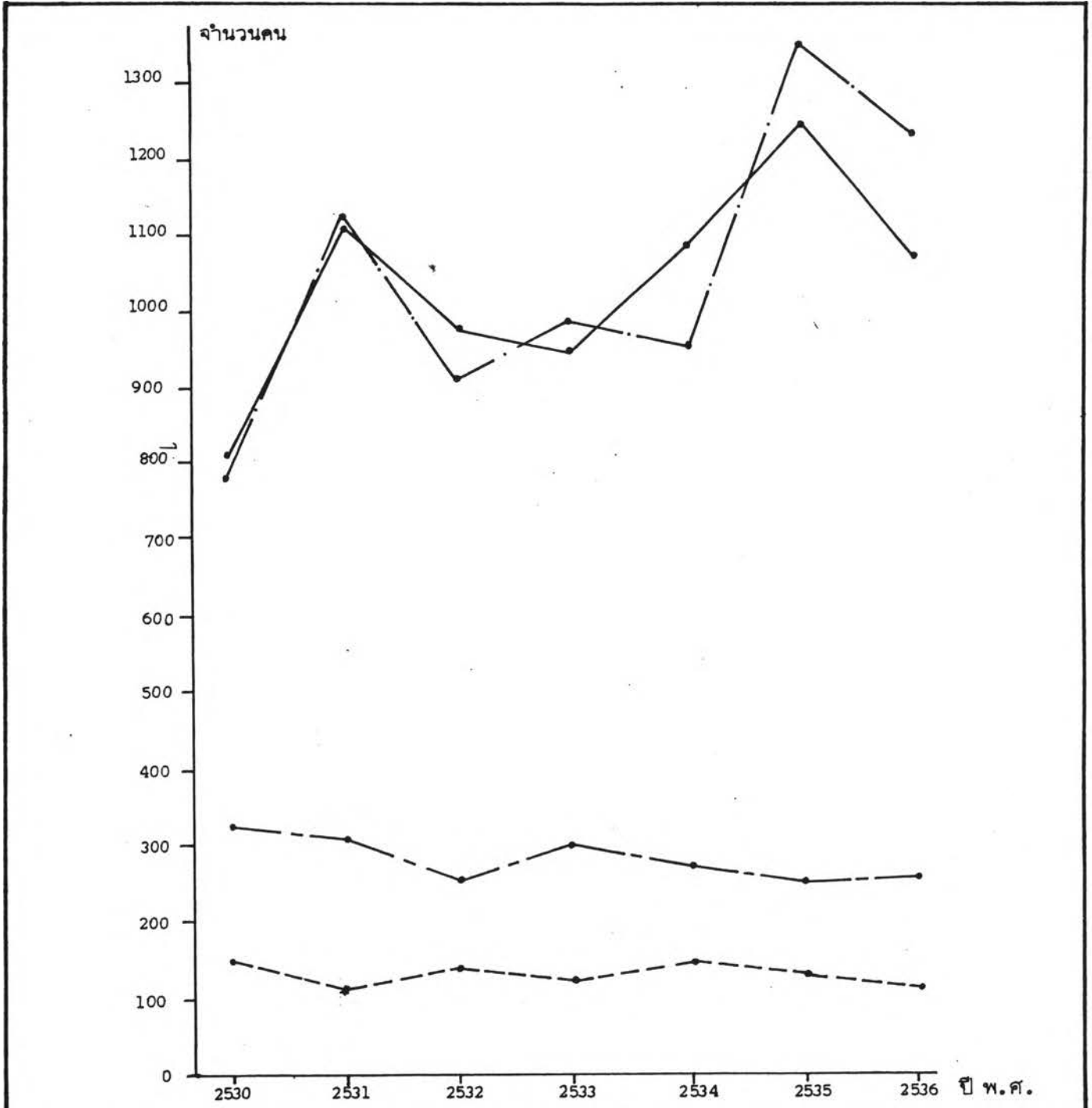
- · — เกิด
- - - - - ตาย
- · — ย้ายเข้า
- · — ย้ายออก

ที่มา: ตารางที่ 70

ตารางที่ 71 จำนวนประชากรและการอพยพ อำเภอ ท่าลี่ ปี พ.ศ. 2530 - 2536

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร	การเพิ่มตามธรรมชาติ					การอพยพ					การเพิ่มสุทธิ	
		เกิด	ตาย	เพิ่ม-ลด	%	อัตราการเกิด อัตราการตาย	ย้ายเข้า	ย้ายออก	เพิ่ม-ลด	%	จำนวน	%	
2530	23,213	326	145	181	0.78	2.25	780	803	-23	-0.10	158	0.68	
2531	24,726	304	110	194	0.78	2.76	1,126	1,110	16	0.06	210	0.85	
2532	24,892	258	138	120	0.48	1.87	910	967	-57	-0.23	63	0.25	
2533	24,955	297	123	174	0.70	2.41	984	941	43	0.17	217	0.87	
2534	25,462	269	143	126	0.50	1.88	951	1,081	-130	-0.52	-4	-0.02	
2535	25,462	248	131	117	0.46	1.89	1,345	1,264	81	0.32	198	0.74	
2536	25,649	257	116	141	0.55	2.21	1,231	1,181	50	0.19	191	0.74	

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนราษฎร อำเภอท่าลี่

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงประชากร อำเภอท่าลี่
ปี พ.ศ. 2530 - 2536

แผนภาพ 8

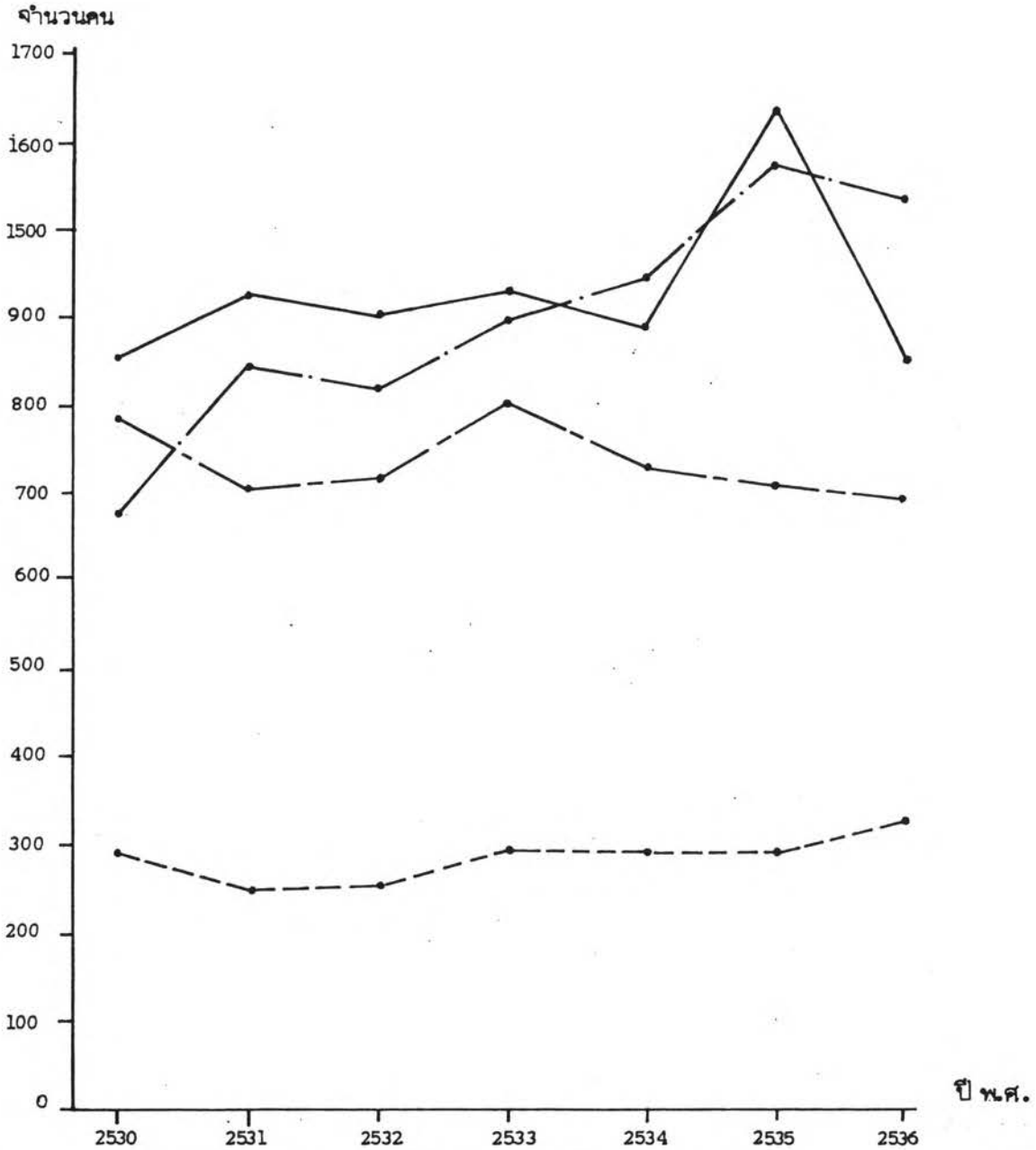
- — — เกิด
- - - - - ตาย
- — — ย้ายเข้า
- — — ย้ายออก

ที่มา : ตารางที่ 71

ตารางที่ 72 จำนวนประชากรและการอพยพ อำเภอ เชียงคาน ปี พ.ศ. 2530 - 2536

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร	การเพิ่มตามธรรมชาติ					การอพยพ					การเพิ่มสุทธิ	
		เกิด	ตาย	เพิ่ม-ลด	%	อัตราการเกิด อัตราการตาย	ย้ายเข้า	ย้ายออก	เพิ่ม-ลด	%	จำนวน	%	
2530	53,542	781	289	492	0.92	1.59	676	857	-181	-0.34	311	0.58	
2531	54,121	701	254	447	0.82	2.76	843	926	-83	-0.15	364	0.67	
2532	54,524	714	257	457	0.84	2.78	819	901	-82	-0.15	375	0.69	
2533	55,097	800	289	511	0.93	2.77	896	928	-32	-0.06	479	0.87	
2534	55,617	723	288	435	0.78	2.51	944	884	60	0.11	495	0.89	
2535	56,239	706	287	419	0.74	2.46	1,074	1,118	-44	-0.08	375	0.67	
2536	56,802	687	321	366	0.64	2.14	1,039	846	193	0.34	559	0.98	

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนราษฎร อำเภอ เชียงคาน

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงประชากร อำเภอเชียงคาน
ปี พ.ศ. 2530 - 2536

แผนภาพ 9

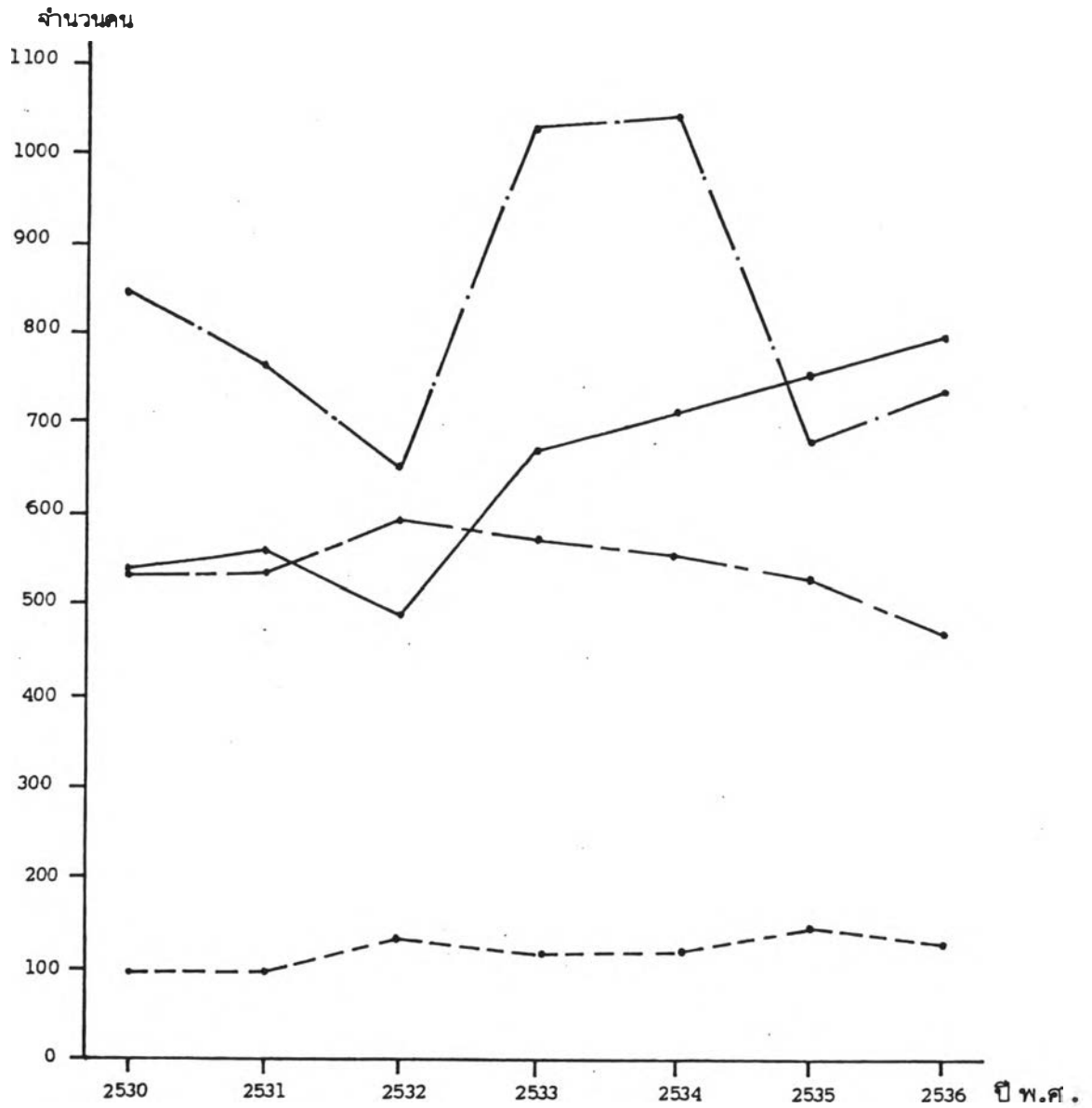
- — — — — เกิด
- - - - - ตาย
- . — . — . ย้ายเข้า
- — — — — ย้ายออก

ที่มา : ตารางที่ 72

ตารางที่ 73 จำนวนประชากรและการอพยพ อำเภอ ปากชม ปี พ.ศ. 2530 - 2536

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร	การเพิ่มตามธรรมชาติ					การอพยพ				การเพิ่มสุทธิ	
		เกิด	ตาย	เพิ่ม-ลด	%	อัตราการเกิด อัตราการตาย	ย้ายเข้า	ย้ายออก	เพิ่ม-ลด	%	จำนวน	%
2530	32,317	536	99	437	1.35	5.41	842	539	303	0.94	740	2.29
2531	33,143	538	98	440	1.33	5.48	763	558	205	0.62	645	1.95
2532	33,567	594	134	460	1.37	4.43	652	484	168	0.05	608	1.87
2533	34,461	571	119	452	1.31	4.80	1,024	671	353	1.02	805	2.33
2534	35,318	555	119	436	1.23	4.66	1,039	711	328	0.93	764	2.16
2535	35,626	529	141	388	1.09	3.75	675	753	-78	-0.22	310	0.87
2536	34,097	472	124	348	1.02	3.81	734	793	-59	0.17	289	0.85

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนราษฎร อำเภอปากชม

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงประชากร อำเภอปากชม
ปี พ.ศ. 2530 - 2536

แผนภาพ 10

- เกิด
- - - - - ตาย
- · — · — ย้ายเข้า
- ย้ายออก

ที่มา : ตารางที่ 73

การคาดประมาณค่าประชากร (Population Estimation)

ในการคาดประมาณค่าประชากรครั้งนี้ ได้ยึดถือตามข้อมูลจากฝ่ายทะเบียนราษฎรท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2530 และปี พ.ศ. 2536 เพื่อการประมาณค่าประชากรในปี พ.ศ. 2541 และปี พ.ศ. 2546 โดยใช้วิธีเรขาคณิต(Geometric Method) เมื่ออัตราการเพิ่มหรือการลดประชากรมีค่าคงที่เท่ากับทุก ๆ ปี (ชัยวัฒน์ ปัญจนพงษ์ และ ณรงค์ เทียนสง, 2521) ดังนี้

$$P_t = P_o (1+r)^t \quad \text{หรือ}$$

$$r = \left(\sqrt[t]{\frac{P_t}{P_o}} - 1 \right)$$

เมื่อ r = อัตราการเพิ่มของประชากรต่อปี (Annual Growth Rate)

t = ระยะเวลาจากปีที่ 0-t

การคาดประมาณค่าประชากรจะแยกคำนวณเป็นรายอำเภอตามลำดับได้แก่ อำเภอ
นาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ อำเภอท่าวัว อำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชม

อำเภอนาแห้ว

1. หาอัตราการเพิ่มประชากรต่อปี (r)

$$r = \left(\sqrt[t]{\frac{P_t}{P_o}} - 1 \right)$$

$$r = \left(\sqrt[6]{\frac{10,938}{9,997}} - 1 \right)$$

$$r = 0.015$$

แสดงว่าอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ 0.015

2. การคาดประมาณค่าประชากรปี พ.ศ. 2541 และ พ.ศ. 2546 (P)

$$P = P_o (1+r)^t$$

2.1 ปี พ.ศ. 2541

$$P = 10,938 (1+0.015)$$

$$= 11,783$$

ดังนั้นในปี พ.ศ. 2541 อำเภอหนาหัวมีประชากร 11,783 คน

2.2 ปี พ.ศ. 2546

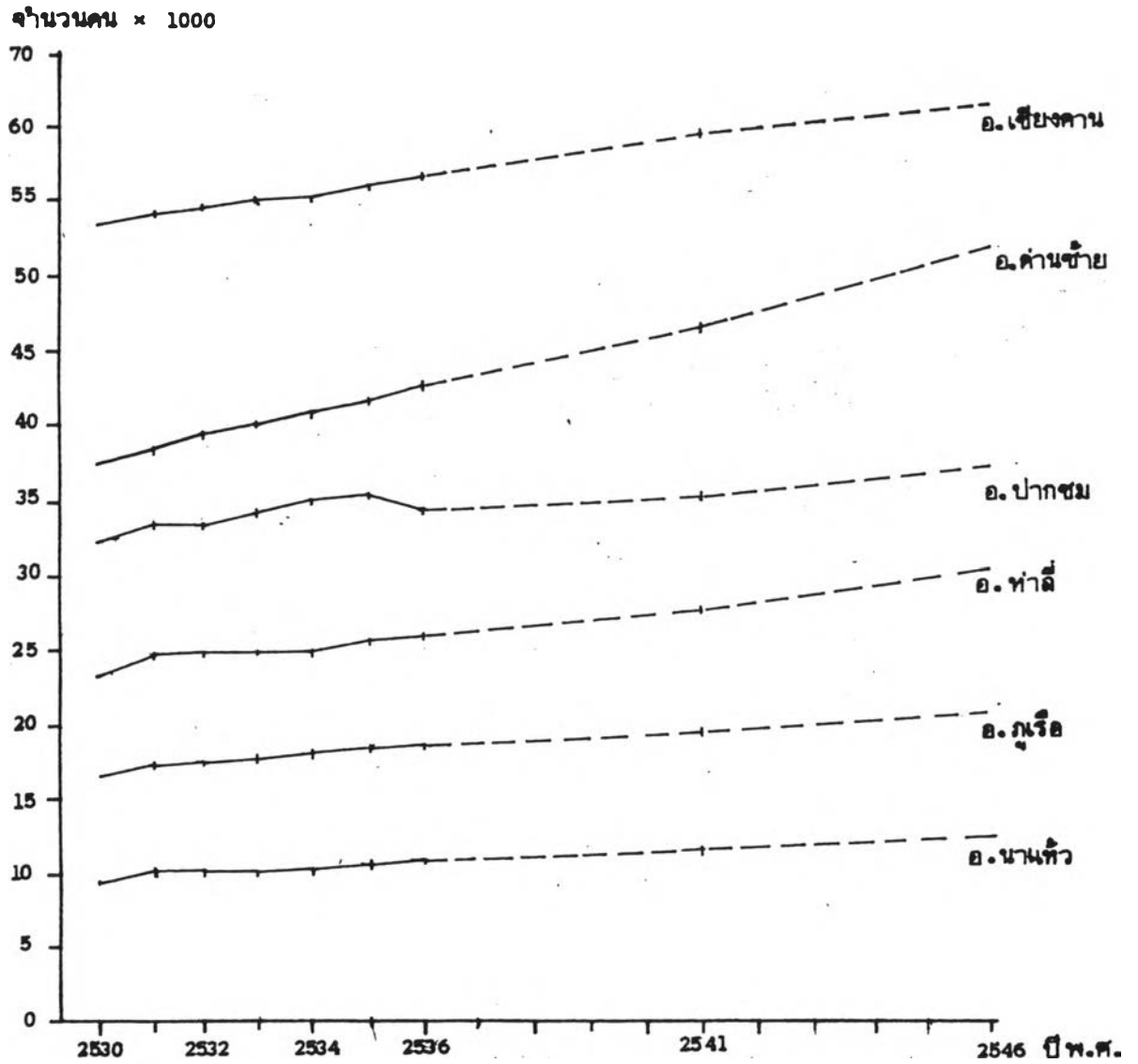
$$P = 11,783 (1+0.015)$$

$$= 12,693$$

ดังนั้นในปี พ.ศ. 2546 อำเภอหนาหัวมีประชากร = 12,693 คน อีก 5 อำเภอ

ใช้การประมาณค่าในทำนองเดียวกันได้ดังนี้

อำเภอด่านซ้าย	ปี พ.ศ. 2541	มีประชากร	46,797 คน
	ปี พ.ศ. 2546	มีประชากร	51,642 คน
อำเภอภูเรือ	ปี พ.ศ. 2541	มีประชากร	19,602 คน
	ปี พ.ศ. 2546	มีประชากร	20,951 คน
อำเภอท่าวัว	ปี พ.ศ. 2541	มีประชากร	27,863 คน
	ปี พ.ศ. 2546	มีประชากร	30,268 คน
อำเภอเชียงคาน	ปี พ.ศ. 2541	มีประชากร	59,640 คน
	ปี พ.ศ. 2546	มีประชากร	62,620 คน
อำเภอปากชม	ปี พ.ศ. 2541	มีประชากร	35,641 คน
	ปี พ.ศ. 2546	มีประชากร	37,255 คน

กราฟแสดงการคาดการณ์จำนวนประชากร
ปีพ.ศ. 2541 และปีพ.ศ. 2546

แผนภาพ II

— ประชากรปี พ.ศ. 2530 - 2536

--- การคาดประมาณประชากรปีพ.ศ. 2541 และปีพ.ศ. 2546

ที่มา : จากตารางที่ 68-73

การบริการทางสังคม

การศึกษา

พื้นที่ชายแดนไทย - ลาวบริเวณ 6 อำเภอมีโรงเรียนรวมกันทั้งสิ้น 226 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.49 ของโรงเรียน ทั้งจังหวัด อำเภอที่มีโรงเรียนมากที่สุด ได้แก่อำเภอ ด่านซ้าย จำนวน 68 โรงเรียนลงมาได้แก่อำเภอเชียงคาน 47 โรงเรียน อำเภอที่มีโรงเรียน น้อยที่สุดได้แก่ อำเภอนาแห้ว ซึ่งมีเพียง 18 โรงเรียน

โรงเรียนในเขตพื้นที่ชายแดนไทย - ลาวในเขตจังหวัดเลย สามารถจำแนกตาม สังกัด ได้ดังนี้ (ตารางที่ 74)

สังกัดกรมสามัญศึกษา	10	โรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ	210	โรงเรียน
สังกัดสำนักศึกษาเอกชน	1	โรงเรียน
กรมศาสนา (โรงเรียนพระปริยัติธรรม)	1	โรงเรียน
กรมตำรวจ (โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน)	4	โรงเรียน

ในด้านสัดส่วนของนักเรียนต่อประชากรที่อยู่ในวัยเรียนของอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ชายแดน ไทย-ลาวนั้น สูงสุดได้แก่ อำเภอเชียงคาน คิดเป็นร้อยละ 45.55 รองลงมาได้แก่อำเภอท่าลี่ ร้อยละ 43.33 อำเภอที่สัดส่วนของนักเรียนต่อประชากร ที่อยู่ในวัยเรียนต่ำสุดได้แก่ อำเภอ ปากชม ร้อยละ 32.79

จากตารางที่ 75 อัตรากำลังครู อำเภอที่อยู่ในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาวนับว่ามีจำนวน เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ส่วนใหญ่ จำนวนครูต่อนักเรียนอยู่ในอัตรา 1:18 ถึงแม้เขตพื้นที่ ชายแดนไทยลาว ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ชนบท จำนวนนักเรียนจะมีแนวโน้มสูงขึ้น ตามนโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการในการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับ ม.ต้นถ้าไม่เพิ่มจำนวนครูให้ได้ สัดส่วนที่เพียงพอ ก็จะทำให้เกิดปัญหาด้านนี้ได้ในอนาคต จากตารางที่ 76 มีโรงเรียนที่ขยาย โอกาสทางการศึกษาระดับ ม.ต้น จำนวน 30 แห่ง นักเรียน 3,707 คน ครูอาจารย์ 208 คน อำเภอที่มีจำนวนโรงเรียน ครูอาจารย์และนักเรียนมากที่สุด ตามโครงการขยายโอกาสทางการ ศึกษาในระดับ ม.ต้น ได้แก่ อำเภอเชียงคาน ประกอบด้วยโรงเรียน 8 แห่ง ครูอาจารย์ 78 คน และนักเรียน 1,008 คน น้อยที่สุดได้แก่ อำเภอนาแห้วประกอบด้วยโรงเรียน 1 แห่ง ครูอาจารย์ 6 คนและนักเรียน 18 คน

อำเภอ	รวม	กรมสามัญ			สพช.	สช.	กผ.	ศน.	รวม	สนง.กศท.	กรมตำรวจ	สงเคราะห์	ทบวง	รวม
		ศึกษาสง เคราะห์	การศึก ษาพิเศษ	มัธยมศีก ษา										
เมืองเลย	83	-	-	4	70	3	1	2	80	3	-	-	-	3
วังสะพุง	90	1	-	7	76	2	-	4	90	-	-	-	-	-
เชียงคาน	47	-	-	3	42	1	-	1	47	-	-	-	-	-
ท่าลี่	29	-	-	1	28	-	-	-	29	-	-	-	-	-
ด่านซ้าย	68	-	-	2	65	-	-	-	67	-	1	-	-	1
ภูกระดึง	45	-	-	2	42	-	-	1	45	-	-	-	-	-
ปากชม	33	-	-	2	28	-	-	-	30	-	3	-	-	3
ภูเรือ	31	-	-	1	30	-	-	-	31	-	-	-	-	-
นาแห้ว	18	-	-	1	17	-	-	-	18	-	-	-	-	-
ภูหลวง	20	-	-	1	19	-	-	-	19	-	-	-	-	-
นาด้วง	12	-	-	1	10	-	-	-	11	-	1	-	-	1
ผาขาว	32	-	-	1	31	-	-	-	32	-	-	-	-	-
รวม	508	1	-	26	458	6	1	8	400	3	5	-	-	8

ที่มา: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย

ตารางที่ 75 แสดงข้อมูลทางการศึกษา จังหวัดเลย

อำเภอ	สถานศึกษา	ระดับการศึกษาสูงสุด	ประชากรอายุ 3-21ปี	นักเรียนศึกษา	ครู	ร้อยละของ นร.:ปชก. (3-21 ปี)	นร.:ครู
เมืองเลย	88	ปริญญาตรี	44,339	24,888	1,619	56.13	15:1
วังสะพุง	90	ม.6	63,137	24,124	1,285	56.13	19:1
เชียงคาน	47	ม.6	19,746	8,996	559	45.55	16:1
ท่าลี่	29	ม.6	8,933	3,889	266	43.33	15:1
ด่านซ้าย	68	ม.6	18,202	7,698	522	42.23	15:1
ภูกระดึง	45	ม.6	19,965	9,581	482	47.98	20:1
ปากชม	33	ม.5	16,718	5,482	301	32.79	18:1
ภูเรือ	31	ม.4	9,255	3,405	230	36.79	15:1
นาแห้ว	18	ม.4	5,004	1,668	109	33.33	15:1
นาด้วง	12	ม.5	11,430	4,229	198	36.99	21:1
ภูหลวง	20	ม.5	9,865	3,771	193	38.22	20:1
ผาขาว	32	ม.5	18,612	6,323	271	33.97	23:1
รวม	513	ปริญญาตรี	45,206	104,124	6,035	42.46	17:1

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย, 2536

ตารางที่ 76 สถานศึกษาในส่วนของกรขยายโอกาสตารางการศึกษาระดับ
ม.ต้น จำแนกตามสังกัด อำเภอชายแดนไทย - ลาว ปี
พ.ศ. 2536

อำเภอ	รวม			สำนักงาน การประถม ศึกษาแห่งชาติ			กรมสามัญ ศึกษา			กรมการ ศาสนา			กรมการศึกษา นอกโรงเรียน		
	รร.	ครู	นร.	รร.	ครู	นร.	รร.	ครู	นร.	รร.	ครู	นร.	รร.	ครู	นร.
เชียงคาน	8	78	1,008	5	43	447	1	7	93	1	18	241	1	10	230
ท่าลี่	6	47	954	4	25	317	1	20	546	-	-	-	1	2	91
ด่านซ้าย	6	26	537	5	15	249	1	11	288	-	-	-	-	-	-
ปากชม	6	38	949	4	12	221	2	26	728	-	-	-	-	-	-
ภูเรือ	3	13	241	2	11	218	1	2	23	-	-	-	-	-	-
นาแห้ว	1	6	18	1	6	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	30	208	3,707	21	112	1,467	5	66	1,678	1	18	241	1	12	321

ที่มา: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย

การบริการสาธารณสุข

บริการสาธารณสุขในพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว มีการบริการสาธารณสุขของรัฐอยู่หลายระดับได้แก่ โรงพยาบาล สถานเอนามัยและสถานบริการสาธารณสุขชุมชน

จากตารางที่ 34 ในปี พ.ศ.2535 อำเภอในพื้นที่ชายแดนมีโรงพยาบาลประจำอำเภอทั้ง 6 อำเภอ ส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลขนาด 10 เตียง มีโรงพยาบาลขนาด 30 เตียง 2 อำเภอได้แก่โรงพยาบาลอำเภอเชียงคานและโรงพยาบาลอำเภอด่านซ้าย

สถานเอนามัย เป็นสถานบริการสาธารณสุขที่มีจำนวนมากที่สุดในอำเภอพื้นที่ชายแดนรวมทั้งสิ้น 47 แห่ง โดยมีจำนวนมากที่สุดที่อำเภอเชียงคาน 11 แห่ง รองลงมาได้แก่อำเภอด่านซ้าย 10 แห่ง น้อยที่สุดได้แก่ อำเภอนาแห้ว มีเพียง 4 แห่ง

สำหรับสถานบริการสาธารณสุขชุมชน มีจำนวนทั้งสิ้น 7 แห่ง อำเภอละ 1-2 แห่ง ยกเว้นอำเภอปากชมซึ่งไม่มีสถานบริการสาธารณสุขประเภทนี้ นอกจากนั้น อำเภอพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว ยังมีบริการสาธารณสุขเอกชน ทั้งคลินิก สถานผดุงครรภ์ และ ร้านขายยา แต่คลินิกที่มีแพทย์ประจำมีเฉพาะอำเภอเชียงคาน 2 แห่งและอำเภอปากชมอีก 1 แห่ง

ด้านบุคลากรสาธารณสุข จากตารางที่ 36 ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์เภสัชกร พยาบาลเทคนิคและพยาบาลวิชาชีพ

แพทย์ นับว่ามีอัตราส่วนต่อประชากรสูงมาก โดยเฉพาะ อำเภอท่าลี่มีอัตราสูงถึง 1:23,857 และอำเภอภูเรือ 1: 18,179 ในขณะที่อำเภอเมือง มีอัตราแพทย์ 1 คน ต่อประชากร 5,853 คน และเฉลี่ยทั้งจังหวัดแพทย์ 1 คนต่อประชากร 14,417 คน

ทันตแพทย์ มีประจำเฉพาะในโรงพยาบาลประจำอำเภอ บางอำเภอ เท่านั้น ได้แก่ โรงพยาบาลใน อำเภอเชียงคาน ด่านซ้าย และท่าลี่เท่านั้น โดยมีอัตราทันตแพทย์ต่อประชากร 1:57,242, 1:40,764 และ 1:23,857 ตามลำดับ

เภสัชกร ในเขตอำเภอพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว มีเภสัชกรประจำโรงพยาบาลอำเภอต่างๆ 5 อำเภอแห่งละ 1 คน โรงพยาบาลที่ยังไม่มีเภสัชกรได้แก่ โรงพยาบาลอำเภอท่าลี่

พยาบาลเทคนิค และพยาบาลวิชาชีพ พยาบาลทั้ง 2 ประเภทมีอัตราเฉลี่ยต่อจำนวนประชากรอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกับอำเภออื่น ๆ นอกจากเขตพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดเลย

ซึ่งอัตราเฉลี่ย พยาบาลเทคนิคและพยาบาลวิชาชีพ ต่อจำนวนประชากรของจังหวัดเลย เท่ากับ 1:5,724 และ 1:13,072 ตามลำดับ อำเภอที่มีอัตราเฉลี่ยพยาบาลเทคนิคต่อประชากรสูงได้แก่ อำเภอด่านซ้าย อัตรา 1:5,820 อำเภอเชียงคาน อัตรา 1:5,724 สำหรับอัตราเฉลี่ยของพยาบาลวิชาชีพในอัตราที่สูงได้แก่อำเภอปากชม และอำเภอท่าลี่ โดยมีอัตราเฉลี่ย 1:9,059 และ 1:7,952 ตามลำดับ

จากสถานการณ์ให้บริการสาธารณสุข ตามอำเภอต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ชายแดน ไทย - ลาว แม้จะมีสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ และของเอกชนทั่วทุกอำเภอ สำหรับโรงพยาบาลแล้วจัดอยู่ในประเภทโรงพยาบาลขนาดเล็กยังขาดเครื่องมือที่ทันสมัย และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรค ทำให้ขีดความสามารถในการบริการมีจำกัด ประชาชนจำเป็นต้องอาศัยโรงพยาบาลประจำจังหวัดเช่นเดิม

ความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในสังคม

คดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระยะเวลา 2 ปี ของพื้นที่ 6 อำเภอในพื้นที่ชายแดน ไทย - ลาวเปรียบเทียบระหว่าง เดือน มกราคม - ธันวาคม 2535 กับ มกราคม ถึงธันวาคม 2536 โดยแบ่งออกเป็นคดีอาญากลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่	1.	คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ
กลุ่มที่	2.	คดีประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
กลุ่มที่	3.	คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน
กลุ่มที่	4.	คดีที่น่าสนใจ
กลุ่มที่	5.	คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ตารางที่ 77 จะเห็นคดีที่เกี่ยวกับอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในกลุ่มที่ 1 และคดีประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายในกลุ่มที่ 2 ลดลงอย่างเห็นได้ชัดตามเป้าหมายการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย และสูงขึ้นเล็กน้อยในกลุ่มที่ 3, 4 และ 5

จากตารางที่ 94 - 98 (ภาคผนวก ค.) แสดงให้เห็นคดีที่ควรให้ความสนใจดังนี้

คดีเกี่ยวกับอาวุธปืนในพื้นที่ 6 อำเภอ พื้นที่ชายแดนไทย - ลาว ลดลงจากปี 2535 ทุกพื้นที่ยกเว้นอำเภอนาแห้ว ซึ่งไม่เกิดขึ้นเลยในปี 2535 เกิดในปี พ.ศ. 2536 เพียง 2 ราย สำหรับอาวุธสงครามในรอบ 2 ปีที่กล่าว เกิดขึ้นเพียง 4 รายใน 3

อำเภอ โดยเกิดขึ้นที่อำเภอปากชม 1 ราย อำเภอท่าลี่ 2 ราย และอำเภอภูเรือ 1 ราย นับเป็นคดีที่เกิดขึ้นน้อยมากซึ่งเป็นผลมาจากความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดนเข้าสู่ภาวะปกติ

คดีเกี่ยวกับยาเสพติด มีอัตราการเพิ่มอย่างสูงในบางพื้นที่ และลดลงบ้างในบางพื้นที่ โดยเฉพาะเขต สภ.อ.ท่าลี่ ซึ่งในปี พ.ศ. 2535 เกิดขึ้น 24 ราย มาในปี พ.ศ. 2536 กลับสูงขึ้นถึง 70 ราย นับเป็นอัตราที่เพิ่มมากกว่า 108/0 และ สภ.อ.ด่านซ้าย เพิ่มจาก 53 รายในปี 2535 เป็น 86 ราย ในปี พ.ศ. 2536 เขตที่มีอัตราเพิ่มขึ้นเล็กน้อยได้แก่ เขต สภ.อ.ปากชม เพิ่ม 3 ราย สภ.อ.เชียงคานเพิ่มขึ้น 8 ราย พื้นที่นอกเหนือจากนี้มีอัตราลดลงทั้งสิ้น

ด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ในอำเภอพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว 6 อำเภอ มีจำนวนทั้งสิ้น 530 นาย แยกเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตร 54 นาย ชั้นประทวน 476 นาย มีอัตราเฉลี่ยระหว่างตำรวจต่อประชากรในพื้นที่เท่ากับ 1:500 ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าอัตราเฉลี่ยของจังหวัด (1:454) อย่างไรก็ตามบางพื้นที่ยังมีอัตราเฉลี่ยระหว่างตำรวจต่อประชากรต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยของจังหวัดมากได้แก่ อำเภอท่าลี่ 1:281 และอำเภอปากชม 1:337

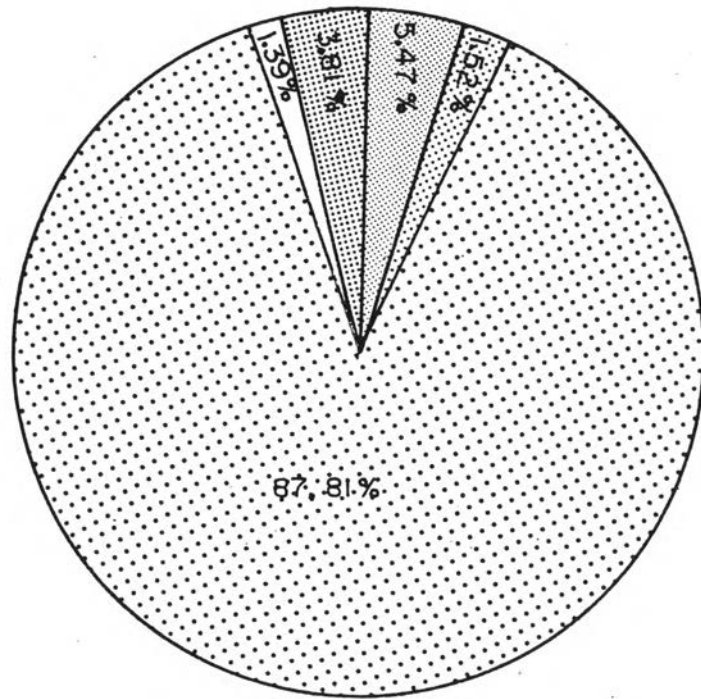
ตารางที่ 77 สถิติการป้องกันอาชญากรรมคดี 5 กลุ่ม เปรียบเทียบระหว่างมกราคม - ธันวาคม 2535 กับ มกราคม - ธันวาคม 2536 พื้นที่ 6 อำเภอ พื้นที่ชายแดน ไทย - ลาว(อ.นาแห้วอ.ด่านซ้าย อ.ภูเรือ อ.ท่าลี่ อ.เชียงคาน และ อ.ปากชม)

ปี พ.ศ.	2535		2536	
	จำนวน	%	จำนวน	%
กลุ่ม 1 อุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	38	2.73	20	1.39
กลุ่ม 2 ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	93	6.68	55	3.81
กลุ่ม 3 ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	68	4.88	79	5.47
กลุ่ม 4 คดีที่น่าสนใจ	10	0.72	22	1.52
กลุ่ม 5 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	1,184	84.99	1,268	87.81
รวม	1,393	100	1,444	100

ที่มา : กองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดเลย

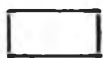

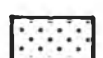

หมายเหตุ ปรับจากตารางที่ 96 - 98 ภาคผนวก ค.

- กลุ่ม 1 หมายถึงคดีเกี่ยวกับฆ่าผู้อื่น ปล้นทรัพย์สิน ชิงทรัพย์ ลักพาฯ วางเพลิง
- กลุ่ม 2 หมายถึงคดีเกี่ยวกับฆ่าเจตนา ฆ่าไม่เจตนา พยายามฆ่า
ทำร้ายร่างกาย ช่มชู้ฯ
- กลุ่ม 3 หมายถึงคดีเกี่ยวกับลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ รัตทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ปล้น
ทรัพย์ (รับของโจร)
- กลุ่ม 4 หมายถึงคดีเกี่ยวกับจักรยานยนต์ โคกระบือ ฉ้อโกง ยักยอกทรัพย์
ฯลฯ
- กลุ่ม 5 หมายถึงคดีเกี่ยวกับ อาวุธปืน อาวุธสงคราม วัตถุระเบิด การพนัน
ยาเสพติด ค้าประเวณี ฯลฯ

แสดงอัตราส่วนร้อยละของคดีที่เกิดขึ้นในอำเภอชายแดน
ปีพ.ศ. 2536

แผนภาพ 12

	ถูกฉกรรจ์		คดีที่น่าลนใจ
	ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย		คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย
	ประทุษร้ายต่อทรัพย์		ที่มา : ตารางที่ 77

ตารางที่ 78 แสดงอัตรากำลังตำรวจภูธรจังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2536

อำเภอ	สถานีตำรวจ	จำนวน		อัตราเฉลี่ยต่อประชากร
		ชั้นสัญญาบัตร	ชั้นประทวน	
	ภ.จว.เลย	15	66	1:454
	นปพ.ภ.จว.เลย	1	28	
เมือง	สภ.อ.เมืองเลย	18	123	1:665
	สภ.ต.นาดินดำ	3	31	
วังสะพุง	สภ.อ.วังสะพุง	10	97	1:751
	สภ.อ.หนองหญ้าปล้อง	3	34	
	สภ.ต.ผาน้อย	3	33	
ภูกระดึง	สภ.อ.ภูกระดึง	7	64	1:467
	สภ.ต.ปวนพุก	4	32	
ปากชม	สภ.อ.ปากชม	7	60	1:337
	สภ.ต.เชียงกลม	3	31	
ท่าลี่	สภ.อ.ท่าลี่	7	46	1:281
	สภ.ต.โพนทอง	3	35	
ด่านซ้าย	สภ.อ.ด่านซ้าย	7	89	1:436
	สภ.ต.โคกงาม	4	30	

ตารางที่ 78 (ต่อ)

อำเภอ	สถานีตำรวจ	จำนวน		อัตราเฉลี่ยต่อประชากร
		ชั้นสัญญาบัตร	ชั้นประทวน	
เขียงคาน	สภ.อ.เขียงคาน	7	66	1:778
ภูเรือ	สภ.อ.ภูเรือ	9	74	1:221
นาแก้ว	สภ.อ.นาแก้ว	7	45	1:209
นาดัง	สภ.อ.นาดัง	7	46	1:433
ภูหลวง	สภ.อ.ภูหลวง	6	45	1:423
ผาชาว	สภ.อ.ผาชาว	5	45	1:774
รวม		136	1,129	1:454
		1,265		

ที่มา: กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย

ความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว

ปัญหาชายแดนนับเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับนานาประเทศไม่ว่าประเทศนั้นจะอยู่ส่วนไหนของโลก ซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบกระเทือนต่อรัฐบาลของสองประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกัน จะมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับลักษณะและสภาพปัญหา และขีดความรุนแรง ประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมสหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชาประชาธิปไตย และมาเลเซีย ปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนแต่ละประเทศล้วนมีความแตกต่างกัน แล้วแต่ความสัมพันธ์ นโยบายและระบอบการปกครองของแต่ละประเทศ ปัญหาที่มักเกิดขึ้นเป็นประจำได้แก่ ปัญหาการค้าชายแดน ปัญหาการลักลอบเข้าเมือง ปัญหาการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งสิ้น จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงเกิดลักษณะปัญหาดังกล่าวขึ้นเป็นเวลายาวนานซึ่งลักษณะเด่นของปัญหาความมั่นคงของชาตินั้นอยู่ที่ความแตกต่างของลัทธิการปกครองเป็นหลักโดยมีปัญหานั้น ๆ เข้ามาสมทบ พอจะกล่าวได้ดังนี้

นับจากปี พ.ศ. 2508 เป็นต้นมาผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ได้ทำการแทรกแซงข่มขู่ บ่อนทำลายต่อประชาชนชาวไทยในชนบทมากขึ้นตามลำดับจนกลายเป็นปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะเมื่อมี พ.ศ. 2518 คอมมิวนิสต์ได้เข้าครอบงำประเทศต่าง ๆ ในอินโดจีนและเปลี่ยนแปลงประเทศเหล่านี้ให้มีระบอบการปกครองในแนวลัทธิของตน ประเทศไทยเราจึงกลายเป็นด่านหน้าของประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย กับกลุ่มประเทศที่มีการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์อินโดจีน จนกลายเป็นปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคง ปัญหาการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมมาโดยตลอด

ในระหว่างปี 2520 - 2521 ฝ่ายคอมมิวนิสต์ขึ้นอยู่กับแนวชายแดนระหว่างประเทศ ได้ดำเนินการก่อวินาศกรรมโจรกรรมราษฎรไทย โดยทำร้ายทรัพย์สินและทำความเสียหายต่อชีวิตของราษฎร และพื้นที่ชายแดนบางแห่งซึ่งเป็นเขตอิทธิพลของฝ่ายคอมมิวนิสต์กลายเป็นเป้าหมายที่เตรียมจะเข้ายึด ทำให้ราษฎรไทยที่อยู่ตามชายแดนต้องเสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บ ต้องละทิ้งถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก

รัฐบาลในสมัยนั้นได้ดำเนินการโดย กรม. มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาราษฎรไทยอพยพเนื่องจากการกระทำของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และจากกองกำลังต่างชาติเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2521 เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวตั้งนั้นคณะกรรมการ ฯ จึงได้กำหนดนโยบาย

ช่วยเหลือราษฎร โดยยึดหลักสำคัญคือ ไม่ให้ประชากรละทิ้งหมู่บ้าน ละทิ้งพื้นที่ชายแดน อันไม่เปิดช่องว่างให้ฝ่ายตรงข้ามเข้ามาใช้พื้นที่โดยสะดวก

ต่อมาเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2521 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ทำการจัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตามชายแดนเป็นครั้งแรกเพื่อให้การช่วยเหลือราษฎรไทยที่ได้รับผลกระทบ จากเหตุการณ์ชายแดนของประเทศทุกด้าน โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ

1. เพื่อให้การคุ้มครองป้องกัน และรักษาความปลอดภัยแก่ราษฎรไทย ในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ให้สามารถดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างปกติสุข

2. เร่งรัดพัฒนาหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ให้สามารถช่วยเหลือตนเองให้มีฐานะมั่นคงทั้งทางด้านการปกครอง การเศรษฐกิจและสังคมและการจัดระบบรักษาความปลอดภัย โดยมุ่งหมายกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และความต้องการของชุมชน โดยการวางระบบการพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาชนบทของประเทศ ตามระบบ กชช.

การดำเนินการตามโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองตามแนวชายแดน (ปชด)

แบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือ

1. ระบบประชากร
2. ระบบการพัฒนา
3. ระบบป้องกัน

ระบบประชากร หมายถึงการรวบรวมราษฎรที่อาศัยอยู่กระจัดกระจายในพื้นที่ล่อแหลม ไม่ปลอดภัยในบริเวณชายแดนมาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ใกล้กับหมู่บ้านเดิมหรือกลับเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านที่มีอยู่แล้ว ซึ่งในการพิจารณากำหนดหมู่บ้านเพื่อจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน ปชด. นั้นอาศัย (อพป.) และหลักการในด้านการป้องกันและการประกอบอาชีพของราษฎรในการพิจารณา ซึ่งในการพิจารณาจัดตั้งหมู่บ้าน ปชด. ดังกล่าวนั้น เป็นหลักโดยฝ่ายทหารร่วมประสานกับจังหวัด อำเภอและส่วนราชการอื่น ๆ ในพื้นที่ร่วมพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้าน เพื่อเสนอหน่วยเหนือผู้รับผิดชอบอนุมัติการจัดตั้งต่อไป

ระบบพัฒนา ได้ยึดแนวทางการพัฒนาตามระบบการพัฒนาของชาติเป็นหลัก โดยมีเป้าหมายโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของพื้นที่ตามแนวชายแดน มิให้ราษฎรละทิ้งหมู่บ้านและพื้นที่ประกอบอาชีพในบริเวณชายแดน และเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ให้สามารถ

ยกระดับการครองชีพสูงขึ้น โดยแบ่งหมู่บ้านเป้าหมายเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1. หมู่บ้านที่มีการพัฒนาระดับล่างหลัง คือ ประชาชนส่วนใหญ่ มีฐานะด้อยในทางเศรษฐกิจและเผชิญปัญหา 4 หรือ 5 กลุ่มปัญหาขึ้นไป เช่น โครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาผลผลิต ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาแหล่งน้ำ และปัญหาการศึกษา เรียนรู้โดยมุ่งระดับความเป็นอยู่ของราษฎรในหมู่บ้านให้ขยับขึ้นสู่การพัฒนาปานกลางภายในระยะเวลา 5 ปี

2. หมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาปานกลาง คือ ประชาชนส่วนใหญ่ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี มีปัญหาเพียง 2 - 3 กลุ่มปัญหา

3. หมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาก้าวหน้า คือ ประชาชนส่วนใหญ่ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี มีปัญหาเพียง 1 กลุ่มปัญหา

ระบบการป้องกัน คือ มาตรการการรักษาความปลอดภัยโดยกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านสามารถป้องกันตนเองและปลอดภัยของฝ่ายตรงข้ามได้ในขั้นต้น ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบแจ้งเตือนภัย และการป้องกันภัยในหมู่บ้านโดยการนำหลักการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และการฝึกพื้นฐานขั้นต้นมาปฏิบัติ อาทิเช่น

- การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- การป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศ
- การป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรม
- การอพยพประชากรและส่วนราชการ

การบริหารโครงการหมู่บ้าน ปชต.

1. การบริหารงานจากระดับรัฐบาลลงมาสู่คณะกรรมการแก้ไขปัญหาราษฎรไทยอพยพ โดยมีคณะรัฐมนตรีและกระทรวง ทบวงกรมต่าง ๆ เป็นกรรมการ

2. คณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขต กองทัพภาค 2 ซึ่งประสานงาน และอำนวยความสะดวกในระดับภาค และได้แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการหมู่บ้าน ปชต. ชั้น 2 ชุด ทั้ง ปชต. ๓ ด้านไทย - กัมพูชา และคณะอนุกรรมการโครงการหมู่บ้าน ปชต. ๓ ไทย - ลาว

3. คณะกรรมการระดับจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีผู้แทนส่วนราชการต่าง ๆ เป็นกรรมการ และหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเลย เป็นกรรมการและเลขานุการ จนระดับคณะกรรมการระดับอำเภอ และคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน ปชต.

โครงการหมู่บ้าน ปชต. ด้านจังหวัดเลย

จังหวัดเลย ซึ่งมีอำเภอติดแนวชายแดน 6 อำเภอ ได้จัดตั้งหมู่บ้าน ปชต. ๓ แล้ว 32 หมู่บ้าน แยกได้คือ

1. อำเภอนาแห้ว มี 4 หมู่บ้าน
2. อำเภอด่านซ้าย มี 4 หมู่บ้าน
3. อำเภอภูเรือ มี 3 หมู่บ้าน
4. อำเภอท่าลี่ มี 9 หมู่บ้าน
5. อำเภอเชียงคาน มี 7 หมู่บ้าน
6. อำเภอปากชม มี 7 หมู่บ้าน

คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ปชต. ด้านจังหวัดเลย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย	เป็นประธานกรรมการ
2. รองผู้ว่าราชการจังหวัดเลย	เป็นรองประธานกรรมการ
3. ผบ. หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่	เป็นรองประธานกรรมการ
4. ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เป็นกรรมการ
5. ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	เป็นกรรมการ
6. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	เป็นกรรมการ
7. ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	เป็นกรรมการ
8. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	เป็นกรรมการ

แต่ละหน่วยราชการก็จัดทำแผนงานโครงการเข้าพัฒนาในหมู่บ้านเป้าหมายตามแผนงาน โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบเป็นผู้ประสาน (รายละเอียดการปฏิบัติอยู่ที่ส่วนราชการแต่ละส่วน)

สรุปผลการปฏิบัติงาน โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน

1. สามารถรู้พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรในหมู่บ้านชายแดนที่เคยมีปัญหาเรื่องการครองชีพ การดำรงชีวิต และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้ดีขึ้น ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแผ่นดิน และการรับรู้ว่าคุณเองมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของประเทศเป็นส่วนรวม จึงไม่มีการอพยพหรือการละทิ้งถิ่นฐาน

2. ส่งผลต่อความมั่นคงของชาติเป็นส่วนรวม

ดังที่ปรากฏแล้วว่า หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนเป็นพื้นฐานแห่งการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ สร้างความสำนึกให้ประชาชนรักและหวงแหนแผ่นดิน แต่ปัจจัยอันเกิดจากลักษณะภูมิประเทศทำให้พื้นที่ชายแดนไทย - ลาว มีปัญหาอันเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง บางปัญหาได้สร้างความกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น ปัญหาพรมแดน ปัญหาขบวนการต่อต้านลาว (ขตล.) ปัญหาการหลบหนีเข้าเมือง ตลอดจนปัญหาการลักลอบขนสินค้าผ่านแดน ซึ่งทางจังหวัดโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้ดำเนินการป้องกันและปราบปรามมาโดยตลอด ดังเช่นผลการปราบปรามการขนสินค้าหนีภาษี ตามตารางที่ 79 โดย กอ.รมน.จังหวัดเลย ตารางที่ 79 ผลการปราบปรามสินค้าหนีภาษีปี พ.ศ. 2533 - 2536

ปี พ.ศ.	2533	2534	2535	2536
จำนวนครั้ง	11	15	5	5
จำนวนผู้กระทำผิด	10	3	7	-

ที่มา : กอ.รมน. จังหวัดเลย

หมายเหตุ ไม่นับรวมการปราบปรามและจับกุมโดยหน่วยงานอื่น

ด้านการปราบปรามผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จากตารางที่ 80 แสดงให้เห็นจำนวนผู้หลบหนีเข้าเมืองระหว่างปี 2534 - 2536 จะเห็นว่ามียอดตราสูงขึ้นจากปี 2534 ซึ่งมีจำนวน 37 ราย เพิ่มเป็น 161 รายในปี 2536 เพียง 2 ไตรมาสแรกของปี โดยมีอัตราการเพิ่มมากกว่า 400 % อำเภอชายแดนไทย - ลาว จังหวัดเลยที่มีจำนวนผู้หลบหนีเข้าเมืองมากที่สุด ได้แก่ อำเภอท่าลี่ มีจำนวน 60 คน ซึ่งรวมผลการปราบปรามของสถานีตำรวจ 2 แห่ง ได้แก่ สภ.อ.ท่าลี่ 8 คน และ สภ.ต.โพนทอง 52 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอด่านซ้าย จำนวน 34 คน

หน่วยงาน	พ.ศ. 2534					พ.ศ. 2535					พ.ศ. 2536					หมายเหตุ
	จับ/ราย	จำนวน			สัญชาติ	จับ/ราย	จำนวน			สัญชาติ	จับ/ราย	จำนวน			สัญชาติ	
		หญิง	ชาย	รวม			หญิง	ชาย	รวม			หญิง	ชาย	รวม		
สภ.อ. เมืองเลย	5/15	5	10	15	ลาว	8/17	6	11	17	ลาว	8/26	6	20	26	ลาว	
สภ.อ. ปากชม	2/7	-	7	7	ลาว	2/4	1	3	4	ลาว	-	-	-	-	-	
สภ.อ. เชียงคาน	2/4	-	4	4	ลาว	17/52	19	33	52	ลาว	7/25	5	20	25	ลาว	
สภ.อ. ตำบลซำ	1/2	-	2	2	ลาว	2/3	-	3	3	ลาว	1/34	15	19	34	ลาว	
สภ.อ. นานหัว		-	-	-			-	-	-		2/8	5	3	8	ลาว	
สภ.อ. ท่าลี่		-	-	-		1/1	-	1	1	ลาว	2/8	6	2	8	ลาว	
สภ.อ. ภูเรือ		-	-	-			-	-	-		2/8	-	8	8		
สภ.ต. โพนทอง อ.ท่าลี่	4/5	-	5	5	ลาว	14/39	9	30	39	ลาว	7/52	5	47	52	ลาว	
สภ.ต. เชียงกลม อ.ปากชม	2/4	-	4	4	ลาว		-	-	-		-	-	-	-		
รวม		5	32	37			35	81	116			42	119	161		

ที่มา : กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย

จากปัญหาดังกล่าวรัฐบาลแต่ละสมัย ได้พยายามหาวิธีการแก้ไขมาโดยตลอดโดยมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาขบวนการต่อต้านลาวและปัญหาเขตแดน ดังนี้

การดำเนินการต่อขบวนการต่อต้านลาว (ขตล.) ในทางปฏิบัติรัฐบาลไม่มีนโยบายให้การสนับสนุนหรือให้การช่วยเหลือแก่ขบวนการต่อต้านลาวอย่างเด็ดขาดหากตรวจพบจะดำเนินการจับกุม และดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง ตลอดจนได้ดำเนินการตรวจตราชายแดนอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้พื้นที่ของประเทศไทยเป็นที่หลบซ่อน หรือเป็นฐานปฏิบัติของ ขตล.

ปัญหาเขตแดน ได้มีการตรวจสอบเขตแดนและร่วมกันแก้ไขให้ถูกต้อง แนวทางปฏิบัติหากพบว่า พื้นที่ใดมีปัญหาเส้นเขตแดน ทั้งสองฝ่ายจะจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้องตรงกันโดยใช้การเจรจา นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ช่วยเหลือลาวในด้านต่าง ๆ เช่นด้านเศรษฐกิจ วิชาการ สาธารณสุข สังคมและวัฒนธรรม

พอสรุปได้ว่ารัฐบาลพยายามดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อสร้างเสริมความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย - ลาว ตั้งแต่การจัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน การป้องกันปราบปรามการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี การหลบหนีเข้าเมือง และสิ่งผิดกฎหมายอื่น ๆ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่ลาว เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศดังกล่าว

การปกครอง

พื้นที่ชายแดนไทย - ลาว ในเขตจังหวัดเลย ประกอบด้วยพื้นที่ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ อำเภอท่าวัง อำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชม ตามการบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 40 ตำบล 315 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอด่านซ้าย เป็นอำเภอที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุด อำเภอที่มีขนาดเล็กที่สุด ได้แก่ อำเภอนาแห้ว มีพื้นที่เพียง 487 ตารางกิโลเมตรแบ่งการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 34 หมู่บ้าน (ดูรายละเอียดตารางที่ 67 ประกอบแผนที่ 23)

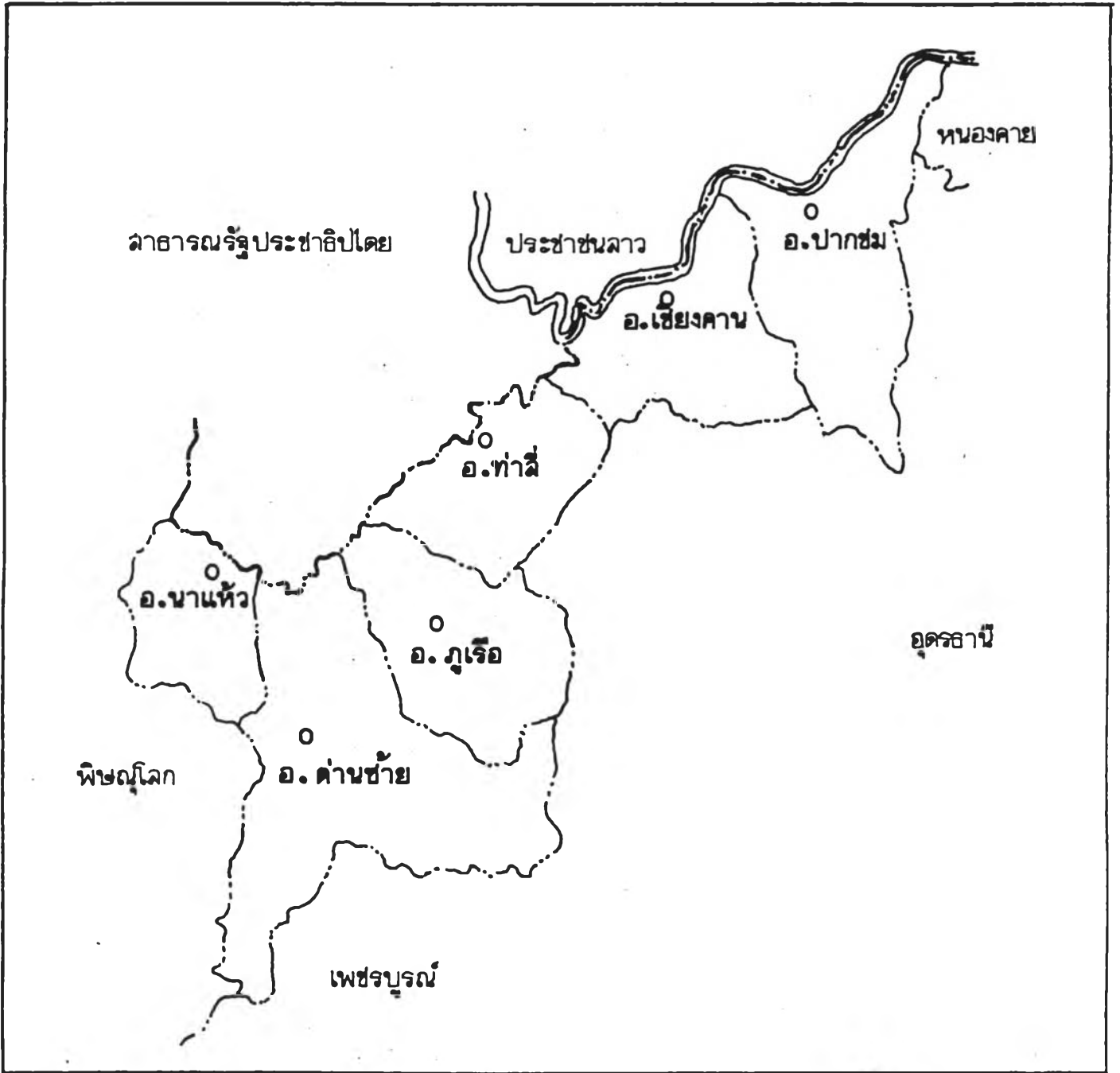
มีสุขาภิบาล 6 แห่ง ได้แก่

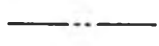

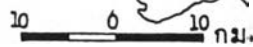
1. สุขาภิบาลเชียงคาน
2. สุขาภิบาลปากชม
3. สุขาภิบาลเชียงกลม อำเภอปากชม
4. สุขาภิบาลท่าวัง
5. สุขาภิบาลภูเรือ
6. สุขาภิบาลด่านซ้าย

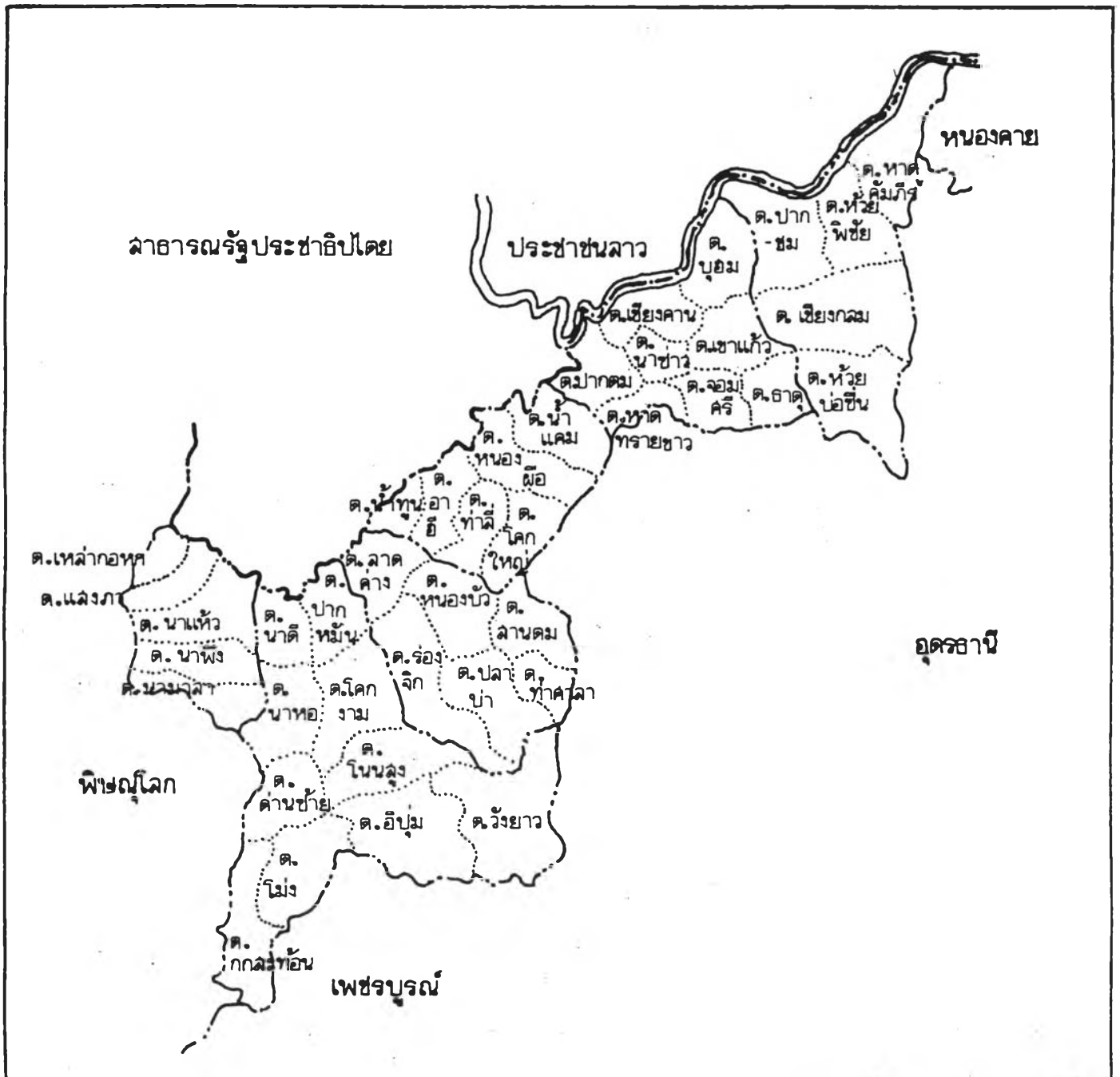
สุขาภิบาลที่มีพื้นที่มากที่สุดได้แก่ สุขาภิบาลปากชมเป็นเนื้อที่ 10.87 ตารางกิโลเมตร สุขาภิบาลที่มีพื้นที่น้อยที่สุดได้แก่สุขาภิบาลเชียงคานเป็นเนื้อที่ 2.7 ตารางกิโลเมตร

พื้นที่ชายแดนไทย - ลาวมีพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 15 ตำบล ได้แก่

อำเภอนาแห้ว	ตำบลเหล่ากอหก	ตำบลแสงภา	ตำบลนาแห้ว
อำเภอด่านซ้าย	ตำบลนาดี	ตำบลปากหมัน	
อำเภอภูเรือ	ตำบลลาดค่าง		
อำเภอท่าวัง	ตำบลน้ำทูน	ตำบลอาฮี	ตำบลน้ำแคม
อำเภอเชียงคาน	ตำบลเชียงคาน	ตำบลปากชม	ตำบลบุษย

แสดง	เขตการปกครองระดับอำเภอ	แผนที่ 22	
  	เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ ที่มา : ภูมิศาสตร์จังหวัดเลย	จังหวัดเลย 	

<p>แสดง เขตการปกครองระดับตำบล</p>	<p>แผนที่ 23</p>	
<p> - - - - - เขตประเทศ - - - - - เขตจังหวัด - - - - - เขตอำเภอ เขตตำบล ที่มา : สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท </p>	<p>จังหวัดเลย</p> <p>10 0 10 กม.</p>	

ภูมิหลังความสัมพันธ์ไทย - ลาว

ไทยและลาวเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากกว่า 600 ปีมาแล้ว ประวัติศาสตร์กล่าวว่า ชนชาติไทยและลาวสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน (หลวงวิจิตรวาทการ, 2513) ลาวมีพรมแดนติดต่อกันยาวประมาณ 1,750 กิโลเมตร โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน จากลักษณะความสัมพันธ์ใกล้ชิดและการมีพรมแดนติดต่อกันตั้งนี้เอง จึงทำให้ทั้งสองชาติมีความสัมพันธ์เป็นพิเศษแบบ "บ้านพี่เมืองน้อง"

ความสัมพันธ์ระหว่างชาติไทย และ ลาวแตกต่างจากประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ เพราะลักษณะทางเชื้อชาติที่เชื่อกันว่าสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน มีภาษาพูด ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันมาก นอกจากนั้นนับถือศาสนาเดียวกันอีกด้วย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้หล่อหลอมให้ชนชาติทั้งสองมีความรู้สึกประหนึ่ง เป็นพี่น้องที่เติบโตมาด้วยกัน จึงเป็นลักษณะความสัมพันธ์พิเศษ และไทยค่อนข้างจะได้รับประโยชน์ในฐานะที่เป็นพี่ ประกอบกับลักษณะการเมืองภายในของลาว ทำให้ราชอาณาจักรลาวไม่เป็นปึกแผ่นเข้มแข็งนัก ต้องถูกแบ่งแยกออกเป็น 3 อาณาจักร คือ หลวงพระบาง เวียงจันทน์ และจำปาศักดิ์ ส่วนต่าง ๆ หลายส่วนของลาวในปัจจุบันเคยตกอยู่ใต้อำนาจการปกครองของไทยก่อนที่จะตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส โดยฝรั่งเศสได้ใช้กำลังบีบบังคับ และจัดทำสนธิสัญญายึดครองพื้นที่ขยายดินแดนเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งสามารถได้ดินแดนทั้งหมดของลาวไปจากไทย สนธิสัญญานับสำคัญที่ไทยทำกับฝรั่งเศสในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2436 มีผลบังคับให้ไทยต้อง "ยอมสละกรรมสิทธิ์ทั้งสิ้นในดินแดนทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงทั้งหมด ตลอดจนบรรดาเกาะทั้งหลายในแม่น้ำนั้นด้วย"

ลาวนั้นนอกจากจะเป็นประเทศเล็ก ๆ ประชากรน้อยแล้ว การเป็นประเทศปิด ไม่มีทางออกทะเลทำให้ประสบความยากลำบากในการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ จึงอาศัยการติดต่อกับประเทศไทยมาโดยตลอด นอกจากนี้สินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ที่มีความสำคัญจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งทางลาวไม่มีความสามารถจะผลิตได้ด้วยตนเอง ก็ต้องซื้อโดยผ่านทางประเทศไทยเสมอมาเกือบทั้งหมด ทำให้มีการติดต่อค้าขายตามบริเวณชายแดนของทั้งสองประเทศอย่างคึกคัก และลาวเป็นประเทศคู่ค้าประเทศเดียวที่ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาตลอดขณะเดียวกัน ในฐานะที่เป็นประเทศใหญ่กว่า มีความเจริญมากกว่าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ฯลฯ ไทยก็พยายามผ่อนปรนให้ความช่วยเหลือแก่ลาวตามควรแก่โอกาส เช่น เมื่อลาวประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจหรือภัยธรรมชาติ ทำให้ขาดแคลนอาหาร ไทยก็ได้ให้

ความช่วยเหลือทั้งที่เป็นอาหาร และเงินอยู่เสมอ นอกจากนี้ ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกันยิ่งขึ้น และเป็นอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง แต่เป็นที่น่าเสียดายที่หลังจากลาวเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองแล้ว ความช่วยเหลือด้านเหล่านี้ต้องถูกระงับไป อิทธิพลจากเวียดนามและโซเวียตเข้ามาแทนที่ อิทธิพลจากไทยจึงค่อย ๆ จางลงไป

อย่างไรก็ตามในความรู้สึกสามัญสำนึกของประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว คนลาวคนไทยไม่ใช่ชนต่างชาติ เป็นเหมือนพี่เหมือนน้องกัน บางครั้งบางครั้ง พี่น้องก็อาจลุกขึ้นมาทะเลาะเบาะแว้ง ไม่ชอบใจกันได้บ้าง นี่เป็นเรื่องธรรมดา แต่สายสัมพันธ์ที่มีต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน เป็นประวัติศาสตร์ของทั้งสองชาติ ก็เป็นเรื่องที่ยากจะลบเลือนความรู้สึกที่ต่างก็มีต่อกันไปได้ ในอดีตสมัยที่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยก็ยังมีญาติ คือ นายพลภูมิ หน่อสุวรรณ เป็นผู้นำสำคัญคนหนึ่งของประเทศลาว จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่าคนไทยคนลาวต่างมีญาติพี่น้องข้ามเขตประเทศกันจนเป็นเรื่องที่ไม่แปลกประหลาดอะไร การที่ประชาชนของทั้งสองฝั่งโขงได้ทำการไปมาหาสู่กันได้โดยไม่ขาดสาย เป็นลักษณะสำคัญที่แม้ว่ารัฐบาลของทั้งสองจะมีนโยบายที่ไม่เป็นมิตรกันนัก มีการกล่าวร้ายหรือกระทั่งโจมตีกัน แต่ในส่วนของการปฏิบัติแล้ว สายสัมพันธ์ยังคงยืนยาวอยู่ต่อไป ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะไปทำลายความรู้สึกผูกพัน ความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติของประชาชนให้ขาดสลายออกจากกัน ความรู้สึกเป็นมิตรที่ดีต่อกันน่าจะก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าการเป็นศัตรูด้วยเหตุนี้ รัฐบาลไทยทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมา จึงพยายามดำเนินนโยบายที่จะรักษาความสัมพันธ์อันดีกับลาวไว้

การเปลี่ยนแปลงอำนาจในลาวในปลายปี พ.ศ. 2518 โดยขบวนการประเทศลาวยิ่งทำให้เวียดนามมีอิทธิพลในลาวมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้นำของลาวและเวียดนามรุ่นปัจจุบันนี้ได้เคยร่วมต่อสู้รบเคียงกับสหรัฐอเมริกา และพันธมิตร รวมทั้งรัฐบาลลาวฝ่ายขวาในระหว่างสงครามเวียดนามกันมาแล้วทั้งสิ้น ประกอบกับผู้นำคนสำคัญของลาวบางคนมีความใกล้ชิดกับเวียดนามมากเป็นพิเศษ เช่น นายไกสอน พรมวิหาน ดัชชิงบิดาเป็นชาวเวียดนาม และเจ้าสุภานุวงศ์ มีภรรยาเป็นชาวเวียดนาม เป็นต้น อิทธิพลของเวียดนามในลาวเป็นไปในด้านการเมืองและการทหาร ในขณะที่อิทธิพลของไทยยังคงมีอยู่แต่เป็นด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - ลาว ในช่วงทศวรรษแรกทศวรรษที่ 2518 เป็นต้นมาไม่สู้จะราบรื่นนักมีความผันผวนไประหว่างความขัดแย้งและความพยายามจะสร้างความสัมพันธ์อันดี

ระหว่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางด้านผู้นำของไทยด้วย ในขณะที่ลาวมีความยุ่งยากทางด้านเศรษฐกิจได้มีนโยบายเน้นการรักษาความสัมพันธ์กับไทย โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมและผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ไทย - ลาว ได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับในช่วงทศวรรษหลัง ทั้งในระดับประชาชนและระดับรัฐต่อรัฐ องค์การความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างสองประเทศ ได้รับการจัดตั้งขึ้นด้วยความหวังที่จะเห็นแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำแห่ง "สันติภาพและมิตรภาพ" โดยรัฐบาลทั้งสองฝ่ายตกลงจะพัฒนาชีวิตความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจระหว่างกัน การคาดหวังของพี่น้องไทยลาวมีที่ทำเป็นจริงขึ้นเมื่อสำนักงานด้านความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ ประเทศออสเตรเลียได้ให้ทุนสนับสนุนสร้างสะพานมิตรภาพไทย - ลาว ในปี 2533 การก่อสร้างได้เริ่มขึ้นตั้งแต่ปลายปี 2534 และมีกำหนดเปิดในวันศุกร์ที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2537

หวังกันว่าไม่เพียงแต่สะพานแห่งนี้จะเชื่อมเส้นทางคมนาคมให้ผู้คนสองประเทศ ได้ใกล้ชิดแนบแน่นมากขึ้นเท่านั้น แต่จะช่วยปลุกภาวะเศรษฐกิจของไทย - ลาว ตลอดจนกลุ่มประเทศอินโดจีนให้ฟื้นคืนมาภายใต้กระแสแห่งโลกไร้ขอบเขต - เศรษฐกิจไร้พรมแดน

โครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณสุขภาค

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอชายแดนไทย - ลาวในเขต จังหวัดเลย และอำเภอใกล้เคียงการคมนาคมระหว่างอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเลยสามารถใช้ได้เฉพาะทางรถยนต์เท่านั้น แม้ว่าบริเวณชายแดนอำเภอเชียงคานและอำเภอปากชม จะมีแม่น้ำโขงซึ่งเป็นแม่น้ำขนาดใหญ่ไหลผ่าน ก็ใช้เพียงการเดินเรือระยะสั้น เพื่อใช้ข้ามฝากไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ส่วนแม่น้ำสายสายอื่นที่ไหลผ่านเช่นแม่น้ำเลย แม่น้ำเหือง ไม่สามารถใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งได้ เนื่องจากเป็นแม่น้ำสายสั้น ๆ น้ำจะแห้งในฤดูแล้ง จะไหลเชี่ยวมากในฤดูฝนและมีเกาะแก่งจำนวนมากที่เป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ ดังนั้นการคมนาคมติดต่อภายในจังหวัดเลยจึงใช้ทางรถยนต์เป็นหลัก

เส้นทางที่มีรถยนต์โดยสารให้บริการในจังหวัดเลย มีอำเภอเมืองเลยเป็นศูนย์กลางเริ่มต้นในเขตเทศบาลตรงไปยังอำเภอต่าง ๆ 8 อำเภอ (ตารางที่ 81) ได้แก่ อำเภอปากชม เชียงคาน ท่าลี่ ภูเรือ ด่านซ้าย วังสะพุง ภูกระดึง และ นาด้วง อำเภอที่ไม่มีรถโดยสารสายตรงบริการจำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนาแห้ว อำเภอภูหลวงและอำเภอผาขาวแต่สามารถเดินทางไปได้โดยการต่อรถเป็นช่วง ๆ ส่วนอำเภอชายแดนมีรถโดยสารประจำเส้นทางเชื่อมระหว่างอำเภอต่าง ๆ 8 เส้นทาง (แผนที่ 24) โดย 6 ใน 8 เส้นทางเป็นเส้นทางที่เชื่อมกับอำเภอเมือง อีก 2 เส้นทาง เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างอำเภออื่น ๆ เส้นทางทั้ง 8 ดังกล่าวมี ดังนี้

1. เลย - ด่านซ้าย อาศัยเส้นทางหมายเลข 203 ผ่านอำเภอภูเรือและแยกเข้าทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2013 ที่บ้านโคกกาม เข้าอำเภอด่านซ้าย รวมระยะทาง 89 กิโลเมตร

2. เลย - ด่านตุ้ อาศัยเส้นทางหมายเลข 203 เช่นเดียวกับ เลย - ด่านซ้าย และต่อไปยังบ้านด่านตุ้ซึ่งอยู่ใต้สุดของอำเภอด่านซ้ายเขตติดต่อกับอำเภอหล่มเก่าจังหวัดเพชรบูรณ์ ระยะทาง 122 กิโลเมตร

3. เลย - เชียงคาน อาศัยเส้นทางหมายเลข 201 ผ่านตำบลบ้านธาตุ เข้าอำเภอเชียงคาน ระยะทาง 49 กิโลเมตร

4. เลย - ท่าลี่ อาศัยเส้นทางหมายเลข 201 และแยกเข้าเส้นทางหมายเลข 2115 ที่บ้านสายแยกระยะทาง 46 กิโลเมตร

5. เลย - ปากชม อาศัยเส้นทางหมายเลข 201 และแยกเข้าเส้นทางหมายเลข 2018 ที่บ้านธาตุจอมศรีระยะทาง 90 กิโลเมตร

6. เลย - นาจาน - เชียงคาน อาศัยเส้นทางหมายเลข 201 แยกทางเข้าเส้นทาง 2115 ที่บ้านสามแยก และแยกเข้าทาง รพช. สายที่ 18 ที่บ้านดงโกบซึ่งลาดยางเพียงบางช่วง ต่อจากนั้นจึงแยกเข้าเส้นทางเลียบแม่น้ำโขง - แม่น้ำเหือง หมายเลข 2195 ที่บ้านนาจานระยะทาง 72 กิโลเมตร

7. เชียงคาน - ปากชม อาศัยเส้นทางหมายเลข 211 ซึ่งเป็นถนนเลียบแม่น้ำโขงเชื่อมระหว่างอำเภอเชียงคานกับจังหวัดหนองคาย ระยะทาง 41 กิโลเมตร

8. ด่านซ้าย - บ้านแสงภา อาศัยเส้นทางหมายเลข 2113 ผ่านอำเภอนาแห้ว และแยกเข้าเส้นทางหมายเลข 2195 ระยะทาง 47 กิโลเมตร

อำเภอชายแดนไทย - ลาวนอกจากจะมีรถโดยสารระหว่างอำเภอแล้วยังมีรถโดยสารขนาดเล็กบริการระหว่างอำเภอกับตำบล หมู่บ้าน อีก 3 เส้นทาง ได้แก่

1. เชียงคาน - สงเปือย อาศัยเส้นทาง รพช.ที่ 12 ซึ่งเป็นถนนลูกรัง มีลาดยางเป็นบางช่วงที่ผ่านหมู่บ้าน ระยะทาง 32 กิโลเมตร

2. ท่าลี่ - อาฮี - หนองผือ อาศัยเส้นทางหมายเลข 2099 และแยกเข้าเส้นทางหมายเลข 2195 ที่บ้านอาฮี ซึ่งเป็นหมู่บ้านอยู่ติดชายแดน ระยะทาง 17 กิโลเมตร

3. ด่านซ้าย - บ้านนาข่า ใช้เส้นทางหมายเลข 2114 ระยะทาง 32 กิโลเมตร
ที่กล่าวมาจะเห็นว่า ในบางพื้นที่ของอำเภอชายแดน ถึงแม้จะมีอาณาเขตติดต่อกันจะไม่
มีรถโดยสารประจำทาง บริการระหว่างอำเภอไม่ว่าจะเป็นรถโดยสารขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก
ได้แก่เขตติดต่อระหว่างอำเภอกู่เรือ - อำเภอท่าลี่ - อำเภอเชียงคาน ซึ่งมีทางหลวงหมายเลข
2099 และ 2195 เป็นทางเชื่อม

ตารางที่ 81 แสดงเส้นทางการเดินรถโดยสารประจำทางจังหวัดเลย ปี 2536

เส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ระยะทาง (กม.)	จำนวนรถ (คัน)	จำนวนเที่ยว
<u>หมวด 1</u> (หมวดเทศบาล)	-	-	-	-
<u>หมวด 2</u> (กทม.-ต่างจังหวัด)				
บริษัท ขนส่ง จำกัด (29)	กทม.-เชียงคาน	609	31-48	ธ. 34-42
	กทม.-เลย	560	-	ป.2 2-4
			28-46	ป.1 30-38
บริษัท ขนส่ง จำกัด (938)	กทม.-ชก.-เลย	653	2-5	ธ. 2-4
			8-12	ป.2 8-10
<u>หมวดที่ 3</u> (ระหว่างจังหวัด)				
บ.ขอนแก่นเมืองเลย จก. (217)	ขอนแก่น-เลย	209	30-43	ธ. 50-60
			2-4	ป.1 4-6
			28 คันวิ่งในช่วงจากชุมแพ-ชก. (สองแถว)	
บ.หนองบัวลำภูเดินรถ จก. (220)	อุดรธานี-เลย	144	27-40	ธ. 66-80
			2-4	ป.2 6-8
			(103 คัน ช่วง อุดร-เอราวัณ, อุดร-นากลาง, อุดร-นาคำไฮ (สองแถว)	
บ.หล่มสักพรประเสริฐ จก. (286)	เลย-หล่มสัก	160	8-12	ธ. 14-18
บ.หนองคายขนส่ง จก. (507)	หนองคาย-เลย	244	22-35	ธ. 26-34
			21-30	สองแถว
			สองแถววิ่งช่วง สังคม-ปากชม	

ตารางที่ 81 (ต่อ)

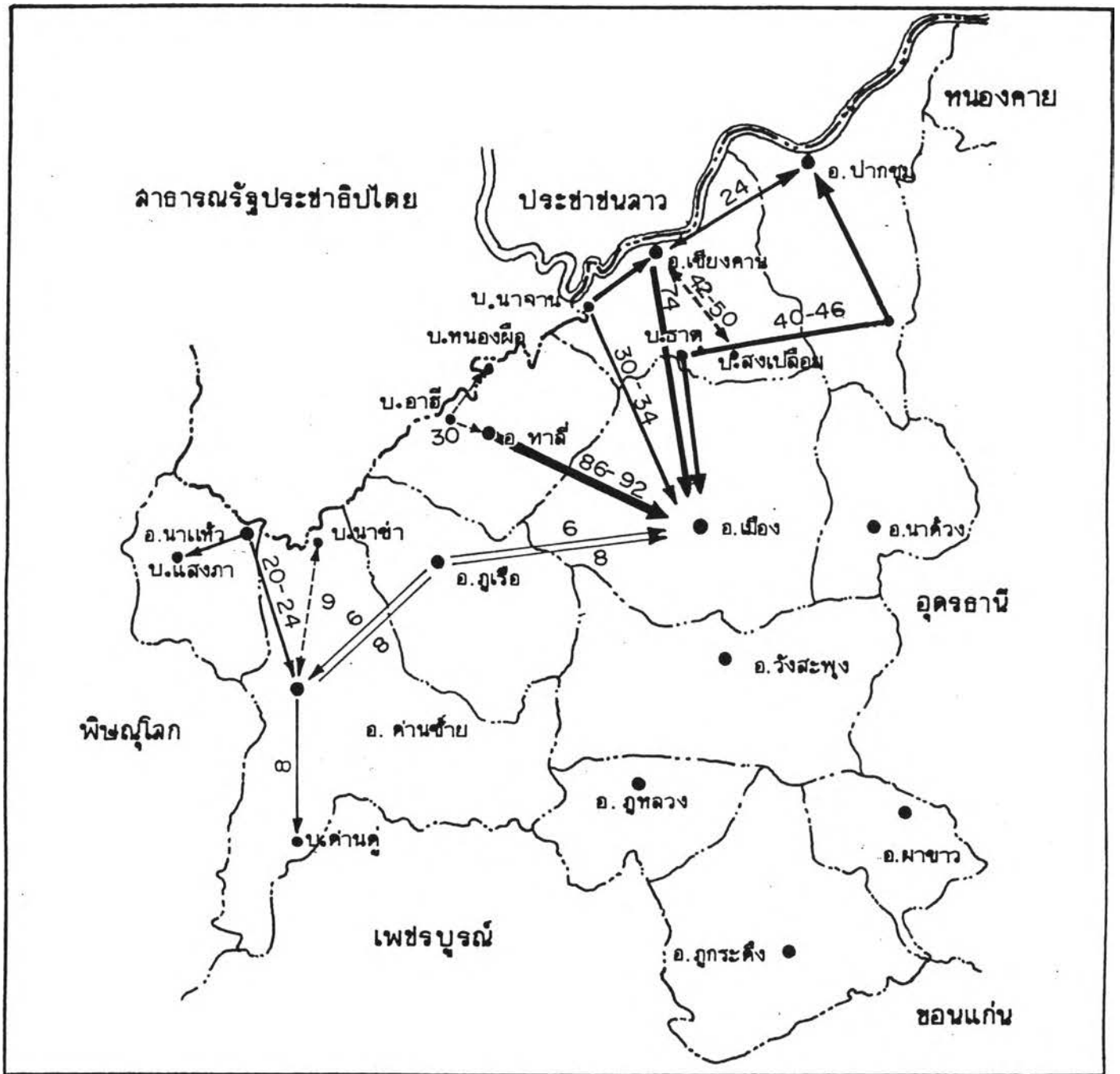
เส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ระยะทาง (กม.)	จำนวนรถ (คัน) 5-10 คัน ทำบ่อ-สังคม 18-22 คัน	จำนวนเที่ยว
บ.สีจันท์เดินรถ จก. (568)	บ้านเอราวัณ-บ้าน หนองหิน	45	5-18	20-24
บ.สทภูเวียงเดินรถ จก. (578)	นาดวง-ศรีบุญเรือง	103	5-7	10-12
บ.บ้านฝื่อ-อุดรชนสง จก. (581)	อด.-บ.ก้อง-ปาก ชม	175	8-14	24-32
บ.นครไทยเดินรถ จก. (610)	พิษณุโลก-ด่านซ้าย	145	5-6	10-12
บ.ชนสง จก.(636)	เชียงใหม่-อด.	712	6-10	4-8
บ.นครไทยเดินรถ จก.	พิษณุโลก-อด.	372	4-7	4-6
<u>หมวด 4 (เขตจังหวัด)</u>				
บ.หล่มสักพรประเสวีรัฐ จก. (1391)	เลย-ด่านซ้าย	89	(4-20) 17	6
บ.ขอนแก่นเมืองเลย จก. (1392)	เลย-ภูกระดึง	78	(4-5) 5	10-12
บ.หล่มสักพรประเสวีรัฐ จก. (1393)	เลย-ด่านตู	122	(5) 5	8
บ.ส.วัฒนาการ จก.(1394)	เลย-วังสะพุง	20	(14-34) 34	60-80
บ.เชียงคานสามัคคี จก. (1395)	เลย-เชียงคาน	49	(14-47) 29	74
บ.ท่าลี่เดินรถ จก.(1396)	เลย-ท่าลี่	46	(14-44) 37	86-92
บ.ส.วัฒนาการ จก.(1491)	วังสะพุง-บ.วังเลา	39	(8-29) 25	48-56

ตารางที่ 81 (ต่อ)

เส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ระยะทาง (กม.)	จำนวนรถ (คัน)	จำนวนเที่ยว
บ.ส. วัฒนากการ จก. (1492)	วังสะพุง-บ. เลย วังไสย	50	(8-30) 29	34-44
บ. เชียงคานสามัคคี จก. (4213)	เลย-ปากชม	90	(14-40) 40	40-46
บ. ร่วมมิตรบ้านสูบเดินรถ (4214)	เลย-บ. สะอาด	37	(14-31) 22	42-50
สหกรณ์บริการเดินรถนาด้าง (4215)	เลย-นาด้าง	40	(10-45) 34	36-42
บ.ส. วัฒนากการ จก. (4216)	วังสะพุง-บ. กก กะบก	25	(15-25) 21	36-42
บ. เชียงคานสามัคคี จก. (4230)	เลย-นาจาน- เชียงคาน	72	(14-17) 17	30-34
บ. ขอนแก่นเมืองเลย จก. (4231)	ภูกระดึง-หนองตา นา	48	(14-24) 24	42-50
บ. ขอนแก่นเมืองเลย จก. (4232)	เลย-เอราวัณ	51	(8-20) 6	16-24
บ. ขอนแก่นเมืองเลย จก. (4233)	หนองหิน-ทราย ขาว	42	(14-25) 14	42-50
บ. เชียงคานสามัคคี จก. (4297)	เชียงคาน-ปากชม	41	(5-22) 17	24
บ.ส. วัฒนากการ จก. (4331)	วังสะพุง-บ. โคก ขมิ้น	25	(15-25) 24	28-34
บ. แสงภาวัฒนาชนสง จก. (4334)	ด่านซ้าย-บ. แสง ภา	47	(8-16) 15	20-24

ตารางที่ 81 (ต่อ)

เส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ระยะทาง (กม.)	จำนวนรถ (คัน)	จำนวนเที่ยว
<u>หมวดรถขนาดเล็ก</u>				
สหกรณ์เมืองเลยเดินรถ (41002)	ตลาดสด-นาโคก	15	(24-45) 45	70-80
บ. เชียงคานสามัคคี จก. (41003)	เลย-บ. โพน	12	(4-5) 4	32
บ. เชียงคานสามัคคี จก. (41004)	เชียงคาน-สงเปือย	32	(14-17) 10	42-50
บ. เพชรเดินรถ จก. (41005)	รอบเมือง	24	(12-16) 15	50
บ. ท้าส์เดินรถ จก. (41006)	ท้าส์-อาฮี,หนอง ผือ	17	(10-17) 13	30
บ. ร่วมมิตรบ้านสุขเดินรถ (41007)	ตลาดสด-บ. น้ำ ฮวย	16	(4-5) 5	18
บ. ด่านซ้ายขนส่ง จก. (41008)	ด่านซ้าย-บ. นาซำ	32	(6-12) 8	9
บ. ส. วัฒนาการ จก. (41010)	วังสะพุง-บ. นาแก	15	(9-15) 10	17
บ. เมืองเลยเมล์ขาว จก. (41011)	หนองหิน-บ. ผา หวาย	23	(4-10) 3	8
บ. เมืองเลยนาดังเดินรถ (41012)	นาดัง-บ. ห้วย ปลาตุก	25	(5-7)	10
บ. ส. วัฒนาการ จก. (41013)	วังสะพุง-บ. ผา น้อย(ข)	15	(5-10) 6	16

<p>แสดงเส้นทางและจำนวนเที่ยวของรถโดยสารที่เชื่อมกับอ.ชายแดน</p>	<p>แผนที่ 24</p>	
<p>————— หมวดยานเขตจังหวัด</p> <p>- - - - - หมวดยานขนาดเล็ก</p> <p>ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดเลย</p>	<p>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>0 10 20 ก.ม.</p>	

ตารางที่ 81 (ต่อ)

เส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ระยะทาง (กม.)	จำนวนรถ (คัน)	จำนวนเที่ยว
บ. เชียงคานสามัคคี จก. (41014)	แก่งคุดคู้-รอบเมือง เชียงคาน	14	(13-10) 3	15
บ. หล่มสักพรประเสริฐ จก. (41016)	ตลาดสด-หัวน้ำ หมานตอนบน	16	(4-16) 5	15

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดเลย

จากเส้นทางที่เชื่อมต่อกันที่ใช้ในการคมนาคมขนส่งระหว่างชายแดนกับอำเภอใกล้เคียง เมื่อนำมาพิจารณาด้านปริมาณการจราจรในแต่ละวันจะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของแต่ละเส้นทาง จากตารางที่ 82 ในปี พ.ศ.2535 ปริมาณการจราจรเฉลี่ยที่เดินทางเข้า - ออก บริเวณอำเภอชายแดน 6 อำเภอ บนถนนสายต่าง ๆ ในปี พ.ศ.2535 มีปริมาณทั้งสิ้น 16,703 คันต่อวัน

ในจำนวน 16,703 คันนี้ปรากฏว่าเส้นทางเลย - เชียงคาน มีปริมาณการจราจรหนาแน่นที่สุดกล่าวคือ มีจำนวน 3,667 คันต่อวัน หรือร้อยละ 21.95 ของยอดยานทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เส้นทางสายหล่มเก่า - ด่านซ้าย ช่วงด่านตู - ด่านซ้าย ร้อยละ 12.59 และช่วงหล่มเก่า - ด่านตู ร้อยละ 10.79 ตามลำดับ ดังแสดงไว้ในแผนที่ 25

และถ้าจะพิจารณาถึงประเภทของยานพาหนะจะเห็นว่าร้อยละ 22.67 เป็นรถยนต์และแท็กซี่ รองลงมาเป็นรถยนต์บรรทุกขนาดกลาง 6 ล้อ ร้อยละ 12.65 และรถยนต์โดยสารขนาด 4 ล้อ ร้อยละ 11.03 ตามลำดับ ดังนั้น ยานพาหนะทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวจึงมีบทบาทมากในการคมนาคมขนส่งในบริเวณนี้ โดยเฉพาะรถยนต์บรรทุกขนาดกลางถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขนส่งสินค้าอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากมีความคล่องตัวบนเส้นทางที่ภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง และสามารถเข้าถึงแหล่งเพาะปลูกได้สะดวกกว่ารถบรรทุกขนาดใหญ่

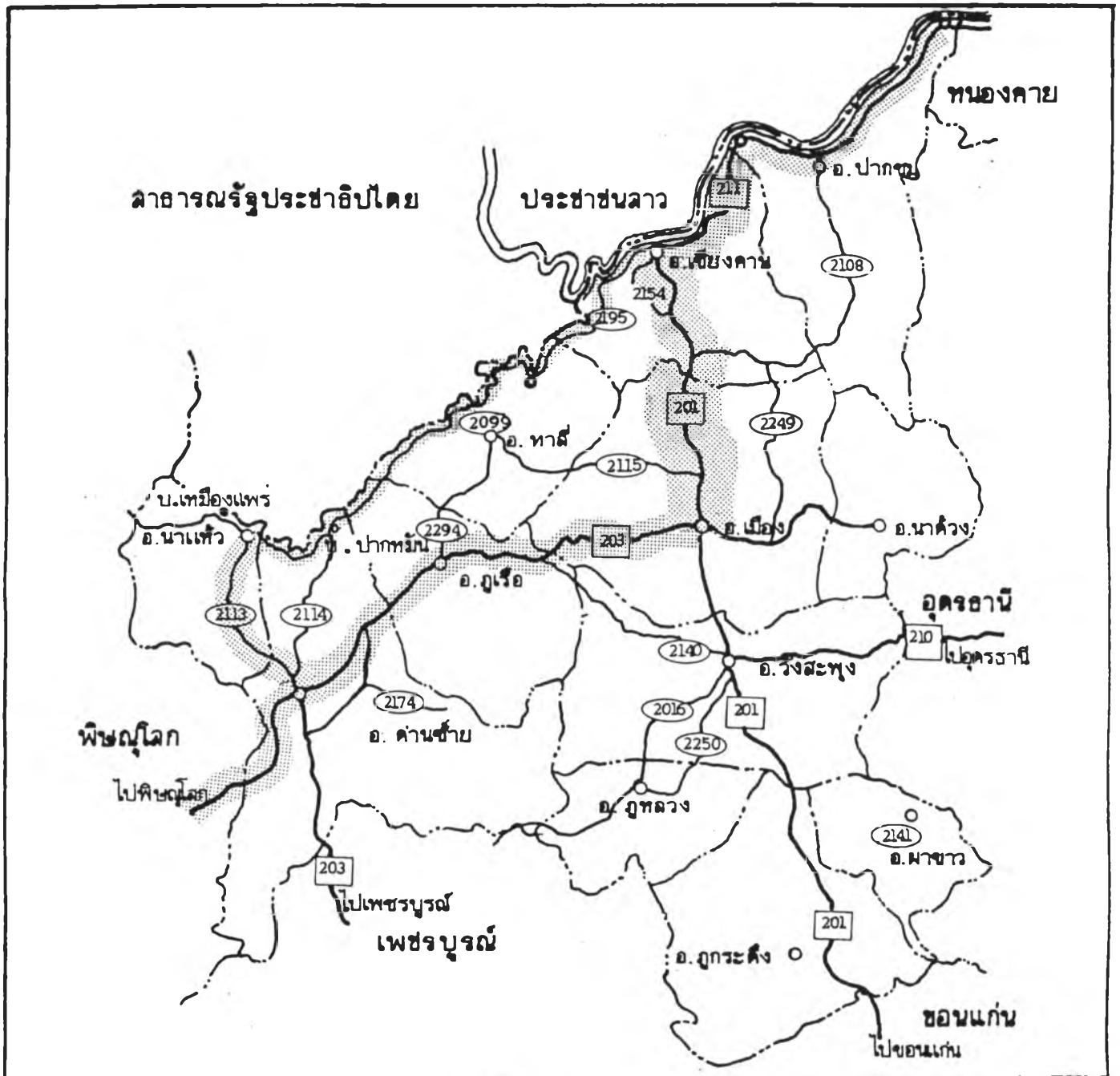
ตารางที่ 82 แสดงปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวันบนเส้นทางที่เชื่อมต่อกับอำเภอชายแดน
จังหวัดเลย ปี 2535

ชื่อเส้นทาง	ปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวัน	
	คัน	%
1. นครไทย - ด่านซ้าย		
1.1 นครไทย - บ่อโพธิ์	1,066	6.38
1.2 บ่อโพธิ์ - ด่านซ้าย	1,153	6.90
2. หล่มเก่า - ด่านซ้าย		
2.1 หล่มเก่า - ด่านดู่	1,803	10.79
2.2 ด่านดู่ - ด่านซ้าย	2,102	12.59
3. ด่านซ้าย - ภูเรือ - เลย		
3.1 ด่านซ้าย - กม.30+000	1,071	6.41
3.2 กม.30+000 - เลย	1,325	7.93
4. ด่านซ้าย - นาแห้ว	439	2.63
5. เชียงคาน - ท่าลี่ - นาแห้ว		
5.1 เชียงคาน - บ.น้ำแคม	148	0.89
5.2 บ.น้ำแคม - บ.ปากหมัน	189	1.13
5.3 บ.ปากหมัน - นาแห้ว	48	0.29
6. สังกม - ปากชม - เชียงคาน		
6.1 สังกม - บ.ห้วยเทียม	658	3.94
6.2 บ.ห้วยเทียม - ปากชม	400	2.39
6.3 ปากชม - บ.หาดเปี้ย	527	3.16
6.4 บ.หาดเปี้ย - เชียงคาน	961	5.76

ตารางที่ 82 (ต่อ)

ชื่อเส้นทาง	ปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวัน	
	คัน	%
7. เลข - ท่าลี่	1,146	6.86
8. เลข - เชียงคาน	3,667	21.95
รวม *	16,703	100.00

ที่มา: กองวิศวกรรมจราจร กรมทางหลวง * ไม่รวมรวมจักรยานยนต์และสามล้อเครื่อง

แสดง ปริมาณการจราจรบนทางหลวงเฉลี่ยต่อวัน

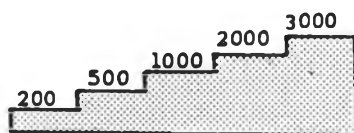
แผนที่ 25

- — — — — เขตประเทศ
- — — — — เขตจังหวัด
- ทางหลวงแผ่นดิน
- ทางหลวงจังหวัด

ที่มา : กรมทางหลวง

คัน ต่อ วัน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
10 0 10 กม.

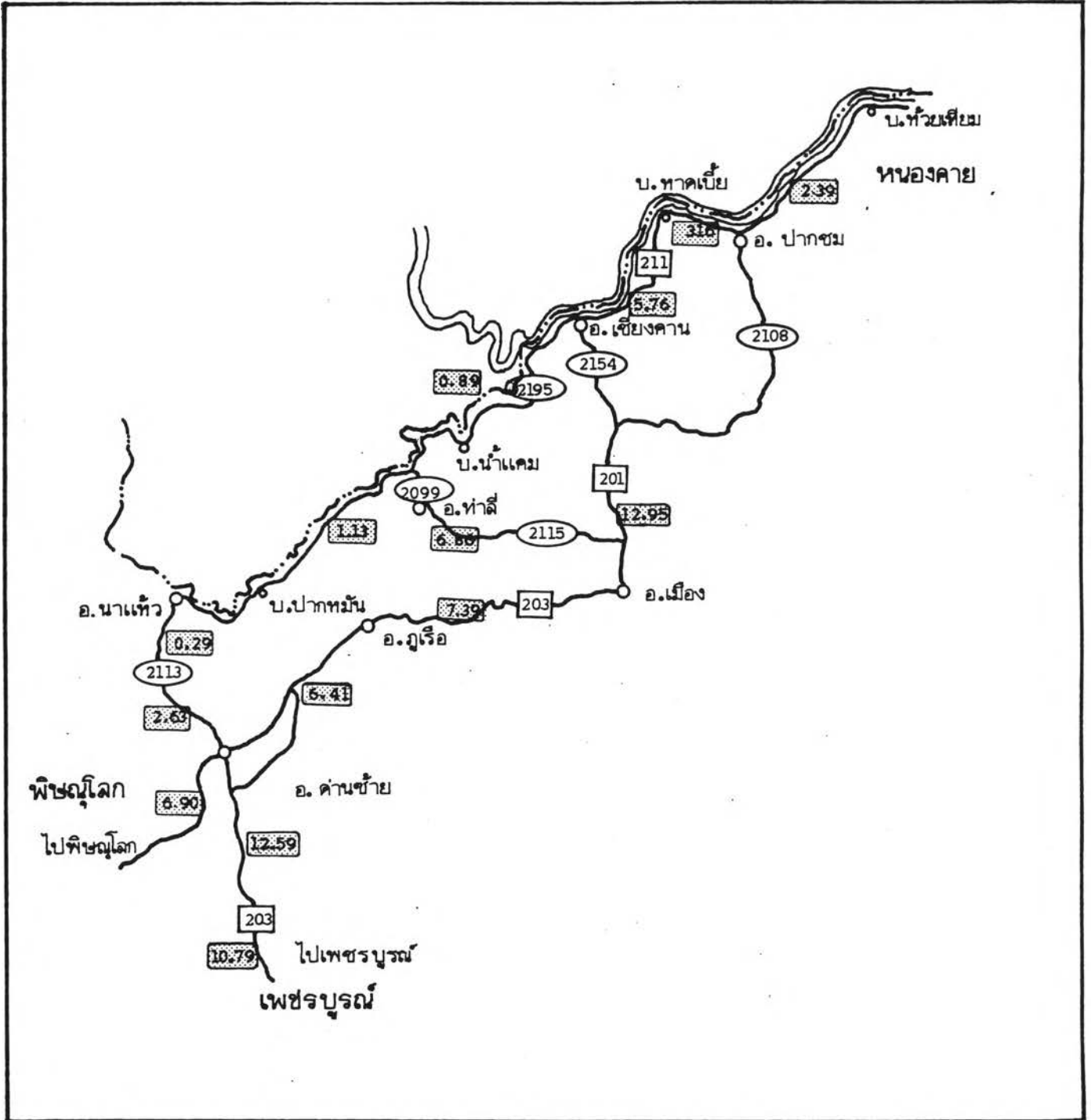
	ปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวัน														
	รวม*	รถยนต์นั่งและแท็กซี่		รถยนต์โดยสาร 4 ล้อ		รถยนต์โดยสาร ตั้งแต่ 6 ล้อขึ้นไป		รถยนต์บรรทุก 4 ล้อ		รถยนต์บรรทุก 6 ล้อ		รถยนต์บรรทุก 10 ล้อและรถพ่วง		สามล้อเครื่อง	จักรยานยนต์
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
1. นครไทย - ด่านซ้าย															
1.1 นครไทย - บ่อโพธิ์	1,066	163	15.29	75	7.03	37	3.77	482	45.21	167	15.67	142	13.32	552	1,458
1.2 บ่อโพธิ์ - ด่านซ้าย	1,153	257	22.29	10	0.87	64	5.55	470	40.76	153	13.27	199	17.26	334	1,022
2. หล่มเก่า - ด่านซ้าย															
2.1 หล่มเก่า - BAN KU	1,803	211	11.70	332	18.41	25	1.39	769	42.65	295	16.36	171	9.49	96	1,414
2.2 ด่านตู - ด่านซ้าย	2,102	518	24.64	697	33.16	184	8.73	343	16.32	207	9.85	153	7.28	214	617
3. ด่านซ้าย - ภูเรือ - เลย															
3.1 ด่านซ้าย - กม.30+000	1,071	242	22.60	28	2.61	33	3.08	601	56.12	121	11.30	46	4.30	2	319
3.2 กม.30+000 - เลย	1,325	401	30.27	103	7.77	50	3.77	572	43.17	158	11.77	43	3.25	56	946
4. ด่านซ้าย - นาแก้ว	439	188	42.82	53	12.07	14	3.19	61	13.90	99	22.55	24	5.47	33	671
5. เชียงคาน - ท่าลี่ - นาแก้ว															
5.1 เชียงคาน - บ.น้ำแคม	148	82	55.40	21	14.19	2	1.35	10	6.76	26	17.57	7	4.73	55	193

* ไม่นับรวมรถจักรยานยนต์และสามล้อเครื่อง

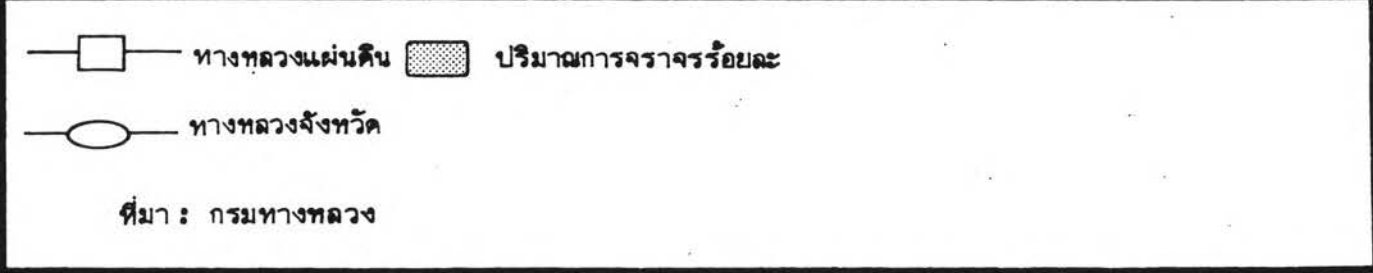
	ปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวัน														
	รวม*	รถยนต์นั่งและแท็กซี่		รถยนต์โดยสาร 4 ล้อ		รถยนต์โดยสาร ตั้งแต่ 6 ล้อขึ้นไป		รถยนต์บรรทุก 4 ล้อ		รถยนต์บรรทุก 6 ล้อ		รถยนต์บรรทุก 10 ล้อและรถพ่วง		สามล้อเครื่อง	จักรยานยนต์
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	จำนวน
5.2 บ.น้ำแคว - บ.ปากหมัน	189	77	40.74	32	16.93	9	4.76	51	26.99	18	9.52	2	1.06	41	131
5.3 บ.ปากหมัน - นาแก้ว	48	30	62.50	6	12.50	0	0.00	7	14.58	2	4.17	3	6.25	16	102
6. สังคม - ปากชม - เชียงคาน															
6.1 สังคม - บ.ห้วยเทียม	658	123	18.69	40	6.08	36	5.47	338	51.37	112	17.02	9	1.37	87	450
6.2 บ.ห้วยเทียม - ปากชม	400	107	26.75	14	3.50	25	6.25	201	50.25	49	12.25	4	1	36	463
6.3 ปากชม - บ.หาดเปี้ย	527	185		84		9		200		37		12		49	330
6.4 บ.หาดเปี้ย - เชียงคาน	961	301	35.10	70	15.94	21	1.71	431	37.95	109	7.02	29	2.28	149	883
7. เลย - ท่าลี่	1,146	164	14.31	141	12.30	32	2.79	648	56.55	140	12.22	21	1.83	244	812
8. เลย - เชียงคาน	3,667	737	20.10	137	3.74	129	3.52	1,731	47.20	422	11.57	511	13.93	1,006	554
รวม	16,703	3,786	22.67	1,843	11.03	607	4.01	6,855	41.40	2,003	12.65	1,376	8.24	2,970	10,165

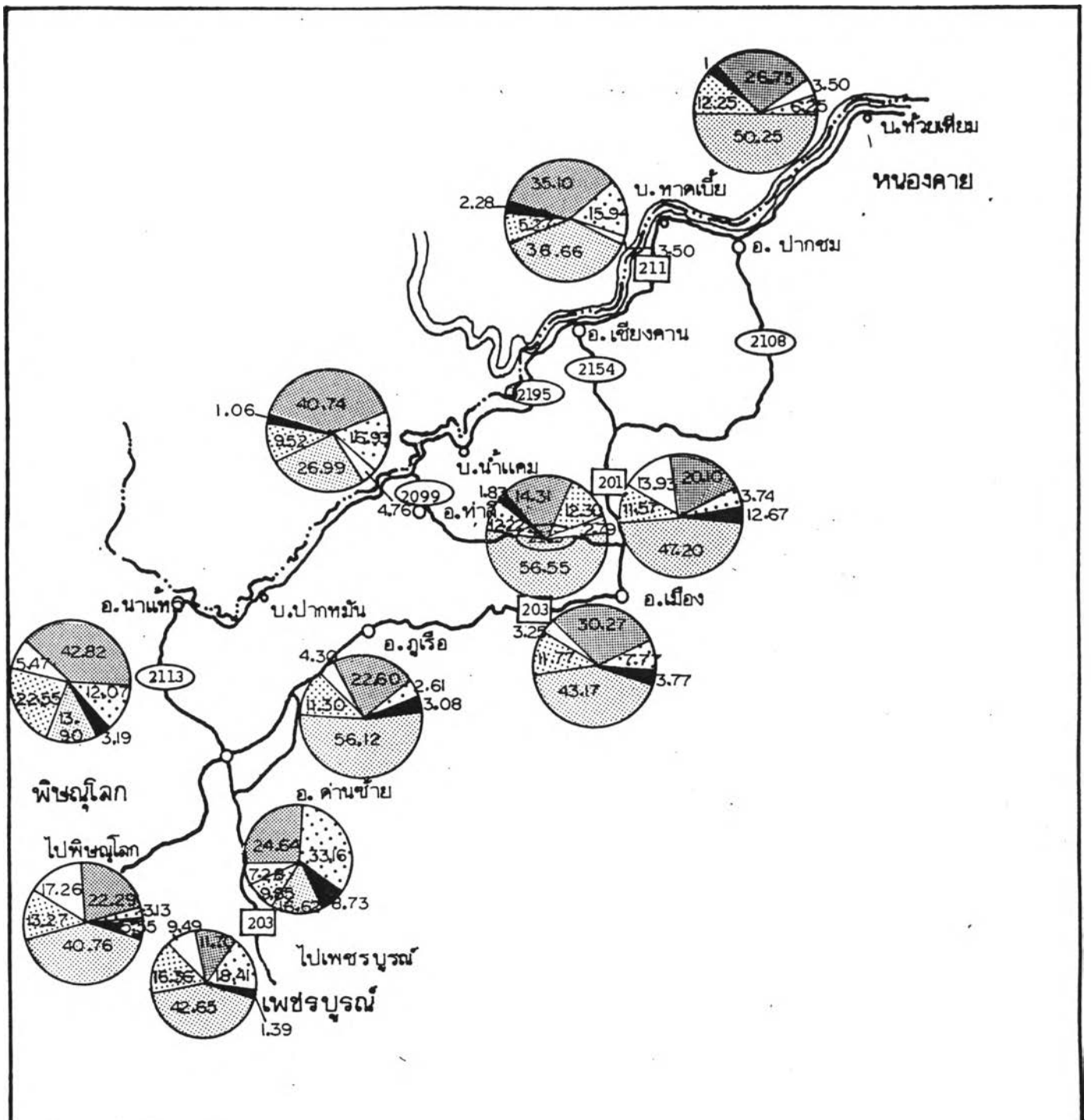
ที่มา: กองวิศวกรรมจราจร กรมทางหลวง

* ไม่นับรวมรถจักรยานยนต์และสามล้อเครื่อง

แสดง ปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวันเส้นทางที่เชื่อมกับ
อำเภอชายแดน แผนภาพ 13

แสดงอัตราส่วนปริมาณการจราจรแต่ละประเภทของ
แต่ละเส้นทาง แผนภาพ 14

	รถยนต์นั่ง		รถยนต์บรรทุก 4 ล้อ
	รถยนต์โดยสาร 4 ล้อ		รถยนต์บรรทุก 6 ล้อ
	รถยนต์โดยสาร 6 ล้อ		รถยนต์บรรทุก 10 ล้อ

ที่มา : ตารางที่ 83

โทรศัพท์

การบริการด้านโทรศัพท์ ในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดเลยมีครบทุกอำเภอ แต่จะกระจุกตัวอยู่ในบริเวณชุมชนหรือเขตสุขาภิบาลที่มีการค้าและบริการ โดยมีเลขหมายรวมกัน 2,280 เลขหมาย ขณะที่ทั้งจังหวัดมีจำนวน 5,824 เลขหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 39.15 อำเภอที่มีเลขหมายมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเชียงคาน จำนวน 1,000 เลขหมาย รองลงมาได้แก่ อำเภอด่านซ้าย จำนวน 512 เลขหมาย คิดเป็นร้อยละ 17.17 และ 8.78 ของจังหวัด อำเภอที่มีจำนวนเลขหมายโทรศัพท์น้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอนาแห้ว และภูเรือ อำเภอละ 128 เลขหมาย คิดเป็นร้อยละ 2.20 ของเลขหมายทั้งจังหวัด (ดูตารางที่ 84)

ตารางที่ 84 สถานภาพการให้บริการโทรศัพท์จังหวัดเลย ณ กันยายน 2535

ชุมสาย	ระบบชุมสาย	เลขหมาย ที่มี	ร้อยละ	เลขหมาย ที่มีผู้เช่า	ยอดจอง
เลย					
เลย	NEAX-L	2,560	49.95	2,252	1,256
นาด้าง	NEAX-L	128	2.20	13	50
วังสะพุง					
วังสะพุง	NEAX-61	600	10.30	547	62
ภูหลวง	NEAX-L	128	2.20	5	55
ภูกระดึง	NEAX-L	128	2.20	23	133
รวม	-	3,544	60.85	2,840	1,556
เชียงคาน					
เชียงคาน*	NRF102	1,000	17.17	382	51
ปากชม*	NEAX-L	256	4.40	63	
ท่าลี่*	NEAX-L	256	4.40	99	

ตารางที่ 84 (ต่อ)

ชุมสาย	ระบบชุมสาย	เลขหมาย ที่มี	ร้อยละ	เลขหมาย ที่มีผู้เช่า	ยอดจอง
ด้านซ้าย					
ด้านซ้าย*	NEAX-L	512	8.78	243	
นาแก้ว*	NEAX-L	128	2.20	11	20
ภูเรือ*	NEAX-L	128	2.20	71	
รวม*	-	2,280	39.15	869	17
รวมทั้งจังหวัด	-	5,824	100.00	3,709	1,607

ที่มา : สำนักงานบริการโทรศัพท์ จังหวัดเลย

ประปา

การได้รับการบริการด้านน้ำประปาเพื่ออุปโภค ในเขตพื้นที่ชายแดน ไทย - ลาว จังหวัดเลยยังมีเฉพาะบางพื้นที่ที่เป็นชุมชนหนาแน่นเท่านั้น พื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีประปาใช้ประชาชนยังอาศัยบ่อน้ำสาธารณะและแหล่งน้ำธรรมชาติตั้งแต่หน้าฝนจนถึงแม่น้ำลำคลอง ธารน้ำตก ใช้ในชีวิตประจำวันพื้นที่ที่มีน้ำประปาใช้ในภูมิภาคนี้ มีดังนี้

- อำเภอด่านซ้าย	ได้แก่	สุขาภิบาลด่านซ้าย
- อำเภอภูเรือ	ได้แก่	สุขาภิบาลภูเรือ, บ้านหนองบัว
- อำเภอท่าวัง	ได้แก่	สุขาภิบาลท่าวัง, บ้านอาฮี, บ้านปากห้วย, บ้านปากคาน และบ้านนากระเซิง
- อำเภอเชียงคาน	ได้แก่	สุขาภิบาลเชียงคาน
- อำเภอปากชม	ได้แก่	สุขาภิบาลปากชม
- อำเภอนาแห้ว	ได้แก่	บ้านนามาลา

การบริการน้ำประปาทั้ง 6 อำเภอดังกล่าว ขึ้นอยู่กับเขตจำหน่ายน้ำของการประปา เชียงคานและการประปาด่านซ้าย ยกเว้นบ้านนามาลายังเป็นระบบประปาหมู่บ้าน สำหรับเขตการบริการน้ำประปาสุขาภิบาลด่านซ้าย โอนให้การประปาส่วนภูมิภาคเมื่อปี พ.ศ. 2536 ส่วนการประปาส่วนภูมิภาคเชียงคานได้ดำเนินงานมานานแล้ว ระหว่างเดือน ตุลาคม 2535 - กันยายน 2536 สามารถให้บริการดังนี้ (ตามตารางที่ 85)

ปริมาณการผลิต 492,623 ลูกบาศก์เมตร

ปริมาณการจ่าย 458,445 ลูกบาศก์เมตร

จำนวนผู้ใช้น้ำ 1,851 ราย

จากตารางแสดงปริมาณการน้ำพบว่า ความต้องการในการใช้น้ำจะสูงในช่วง 6 เดือน ที่ไม่มีฝนตก เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนพฤษภาคม ของปีถัดมา

พื้นที่ที่มีบริการน้ำประปาที่นอกเหนือจากความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาคดังกล่าว จะดำเนินการโดย สุขาภิบาล และหมู่บ้านทั้งสิ้น ซึ่งจะมีความแตกต่างในด้านคุณภาพน้ำ เนื่องจากระบบการผลิตยังไม่ได้มาตรฐาน บางแห่งดำเนินการเพียงเพื่อสูบน้ำส่งไปตามครัวเรือนโดยมิได้ปรับปรุงคุณภาพน้ำแต่ประการใด

ตารางที่ 85 แสดงปริมาณการผลิตการจ่ายจำนวนผู้ใช้น้ำประปาและรายได้การ
ประปาส่วนภูมิภาคเชียงคาน

เดือน พ.ศ.	ปริมาณการผลิต (ม ³)	ปริมาณจ่าย (ม ³)	จำนวนผู้ใช้ (คน)
ตุลาคม 2535	35,760	32,650	1,676
พฤศจิกายน 2535	41,060	38,720	1,699
ธันวาคม 2535	43,560	40,170	1,714
มกราคม 2536	44,283	41,300	1,725
กุมภาพันธ์ 2536	37,859	34,500	1,755
มีนาคม 2536	44,946	42,850	1,779
เมษายน 2536	46,515	43,680	1,797
พฤษภาคม 2536	47,000	42,560	1,809
มิถุนายน 2536	40,800	36,780	1,818
กรกฎาคม 2536	37,830	35,985	1,823
สิงหาคม 2536	36,340	34,050	1,840
กันยายน 2536	36,670	35,200	1,851
รวม	492,623	458,445	

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคอำเภอเชียงคาน

ไฟฟ้า

การให้บริการไฟฟ้าในเขตพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว 6 อำเภอ นับว่ามีขีดความสามารถในการให้บริการสูง การบริการครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ จากตารางที่ 85 ในเขตพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว 6 อำเภอ รวม 314 หมู่บ้าน มีไฟฟ้าใช้แล้ว 307 หมู่บ้าน หรือร้อยละ 97.77 เหลือเพียง 7 หมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ได้แก่ 4 หมู่บ้านในอำเภอท่าลี่ 2 หมู่บ้าน ในอำเภอด่านซ้าย และ 1 หมู่บ้านในอำเภอภูเรือ

ในปี พ.ศ. 2535 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้กับภูมิภาคนี้รวมทั้งสิ้น 15.589 ล้านยูนิต มีผู้ใช้รวม 32,437 ราย กระแสไฟฟ้าส่วนใหญ่ให้บริการกับที่อยู่อาศัย โดยเป็นกลุ่มที่ใช้กระแสไฟฟ้าถึง 10.238 ล้านยูนิต ส่วนสถานที่ธุรกิจและอุตสาหกรรมใช้เพียง 3.579 ล้านยูนิต จากปริมาณการใช้ไฟฟ้าแสดงให้เห็นว่า ในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว ใช้กระแสไฟฟ้าเพื่ออยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ ธุรกิจและอุตสาหกรรมมีเพียงเล็กน้อย และเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดเล็กเพื่อให้บริการในชุมชนเท่านั้น

ตารางที่ 86 ความสามารถในการให้บริการไฟฟ้า (กันยายน 2536)

อำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนหมู่บ้าน			
		ทั้งหมด	มีไฟแล้ว	%	คงเหลือ
เมือง	13	111	111	100.00	0
วังสะพุง	13	155	155	100.00	0
เชียงคาน	8	56	56	100.00	0
ด่านซ้าย	10	94	92	97.87	2
ภูเรือ	6	46	45	97.82	1
ท่าลี่	6	41	37	90.24	4
นาแห้ว	5	34	34	100.00	0

ตารางที่ 86 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนหมู่บ้าน			
		ทั้งหมด	มีไฟแล้ว	%	คงเหลือ
นาดวง	4	23	22	95.65	1
ภูหลวง	5	38	37	97.36	1
ภูกระดึง	7	73	72	98.63	1
ปากชม	5	43	42	97.67	1
ผาขาว	5	46	46	100.00	0
รวม	87	760	749	98.55	11

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดเลย

ตารางที่ 87 จำนวนกระแสไฟฟ้าที่จำหน่ายและจำนวนที่ใช้ไฟฟ้าจำแนกเป็นราย
อำเภอ ปี 2535

อำเภอ/ กิ่งอำเภอ	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (ล้านยูนิิต)					จำนวนผู้ ใช้ไฟฟ้า
	สถานที่ราชการและสาธารณะ	สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม	ที่อยู่อาศัย	อื่นๆ	รวม	
เมือง	4.402	11.030	9.739	1.611	26.782	19,747
วังสะพุง	0.793	3.717	7.390	0.309	12.209	24,797
เขียงคาน *	0.483	2.138	4.355	0.141	7.117	13,710
ด่านซ้าย *	0.341	0.356	1.935	0.116	2.748	6,311
ภูเรือ *	0.151	0.385	0.997	0.041	1.574	2,967
ทาลิ *	0.118	0.393	1.529	0.095	2.135	4,810
นาแห้ว *	0.096	0.089	0.418	0.012	0.615	1,802
นาดูน	0.204	0.175	1.050	0.005	1.434	3,368
ภูหลวง	0.116	0.095	0.670	0.037	0.918	2,564
ภูกระดึง	0.298	1.236	1.594	0.072	3.200	3,947
ปากชม *	0.102	0.239	1.004	1.055	1.400	2,837
ผาขาว	0.081	0.218	1.139	0.011	1.449	4,517
รวม	7.185	20.071	31.820	2.505	61.581	91,377
รวม *	1.291	3.579	10.238	0.416	15.589	32,437

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดเลย

องค์ประกอบที่ส่งเสริมความเป็นไปได้ในการเป็นศูนย์กลางของอำเภอชายแดนไทย-ลาว

ปัจจัยสนับสนุน

การพิจารณาปัจจัยที่จะสนับสนุนให้พื้นที่ชายแดนไทย-ลาว ในเขตจังหวัดเลย เพื่อหาความเป็นไปได้ในการเป็นศูนย์กลางชายแดนนั้น จะทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางการเมือง นโยบายของรัฐทั้งระดับประเทศระดับจังหวัด โครงการร่วมมือระหว่างประเทศตลอดจนถึงโครงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและแผนการลงทุนภาคเอกชนเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่มุ่งกระจายรายได้และกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและชนบทให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ปัจจัยด้านการเมือง

นโยบายทางการเมืองนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เดิมทีเดียวการเมืองของโลกเป็นการแข่งขันระหว่างลัทธิคือโลกคอมมิวนิสต์และโลกเสรี ซึ่งมีผลต่อนโยบายการเมือง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยด้านอินโดจีน (ลาว เขมร เวียดนาม) ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกลุ่มอินโดจีนไม่ค่อยราบรื่น มีปัญหาข้อขัดแย้งและการกระทบกระทั่งกันอยู่เสมอ ๆ ตามบริเวณพรมแดนโดยเฉพาะไทยกับลาว ต่อมากระแสทางการเมืองของโลกเปลี่ยนไป การแข่งขันระหว่างลัทธิอ่อนลง และหมดไปในที่สุด เมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลาย เยอรมนี รวมตัวกัน ฯลฯ กระแสโลกเปลี่ยนไปสู่ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย และระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมมีผลต่อนโยบายต่างประเทศของไทยเปลี่ยนไปด้วย เริ่มจาก "นโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า" ในอินโดจีนของรัฐบาลไทยสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ต่อเนื่องมาจนถึงสมัยรัฐบาลปัจจุบัน ได้สานต่อนโยบายสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวดีขึ้นตามลำดับ มีการติดต่อระหว่างกันบริเวณพรมแดนเป็นจุด ๆ ในแต่ละจังหวัดของไทย เช่น หนองคาย มุกดาหาร อุบลราชธานี ฯลฯ จนถึงจังหวัดเลย ที่ปรากฏชัดเจนได้แก่ การสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ที่จังหวัดหนองคายเป็นต้น

ด้านนโยบายระดับท้องถิ่นจังหวัดเลยได้ทำนโยบายและมาตรการที่รัฐบาลกำหนดมาดำเนินการ พยายามที่จะกระจายโอกาสเข้าสู่ภูมิภาค สู้ชนบทและท้องถิ่นมีการชักชวนให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทต่อการลงทุน โดยทางจังหวัดพยายามที่พัฒนาในสิ่งอำนวยความสะดวกในด้าน

โครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาส่งเสริมการลงทุน โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน ได้มีการก่อสร้างสะพานไทย - ลาว ทัมแม่น้ำเหืองจากบริเวณผ่านจุดแดนถาวร บ้านปากห้วย ตำบลหนองผือ อำเภอท่าลี่ ไปยังเมืองแก่นท้าว แขวงไชยบุรี ซึ่งเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีและสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจต่อกัน ดังจะเห็นได้จากนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่จังหวัดได้ดำเนินการในปัจจุบัน (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จังหวัดเลย, 2536) ดังนี้

1. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ ทั้งในระดับรัฐบาลระดับท้องถิ่นและระหว่างประชาชน จัดเงื่อนไขความขัดแย้งและแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยสันติวิธี โดยผ่านกลไกของรัฐ แนวทางปฏิบัติได้มีการจัดประชุมปรึกษาหารือระหว่างไทย - ลาว เช่น การแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้หลบหนีเข้าเมือง การแก้ปัญหาลักลอบค้ายาเสพติด การแก้ปัญหาลักลอบขนสินค้าข้ามแดน

2. การส่งเสริมความสัมพันธ์และกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งในภาครัฐและเอกชนแนวทางการปฏิบัติ ได้ให้ความร่วมมือร่วมกันในการพัฒนาการค้าตามแนวชายแดน เช่น การดำเนินการให้มีการเปิดจุดผ่านแดนถาวร เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าชายระหว่างไทย - ลาว ให้การค้าสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการนำเข้าและการส่งออกโดยผ่านระบบศุลกากร ยกเลิกการควบคุมสินค้าจำเป็นบางประเภทให้สามารถซื้อขายได้ เช่นสินค้าทั่วไป

3. ให้ความช่วยเหลือลาวด้านเศรษฐกิจ วิชาการ สาธารณสุข สังคม วัฒนธรรม แนวทางปฏิบัติจังหวัดได้เปิดจุดผ่อนปรนตามแนวชายแดน ในบริเวณที่เป็นชุมชนให้ประชาชนทั้งสองประเทศได้ซื้อขายสินค้าจำเป็นแก่การครองชีพจัดให้มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ประเพณีร่วมกัน โดยเฉพาะวันสำคัญทางศาสนาหรือวันนักขัตฤกษ์

จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่านแดนชั่วคราวบริเวณชายแดนไทย-ลาว ดังกล่าว จังหวัดได้กำหนดสถานที่และวัน เวลาตามความเหมาะสมของท้องถิ่น ดังนี้

1. จุดผ่านแดนถาวร มี 3 จุด เปิดทำการทุกวันตั้งแต่เวลา 8.00 - 16.00 น.

2. จุดผ่านแดนชั่วคราว มี 5 จุด เปิดให้ประชาชนทั้งสองฝั่งข้ามไปมาตามความเหมาะสมของท้องถิ่น

จะเห็นได้ว่า นโยบายของรัฐบาล ตลอดจนถึงนโยบายและแนวปฏิบัติระดับจังหวัดที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีท่าที่ผ่อนปรนทั้งยังให้ความช่วยเหลือแก่ลาวมา โดยตลอด ย่อมแสดงให้เห็นถึงความพร้อม และศักยภาพของพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว ในเขตจังหวัดเลย ที่ควรจะได้รับ การส่งเสริมเพื่อเป็นศูนย์กลาง ในการติดต่อระหว่างสองประเทศต่อไป สำหรับในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา

มีสินค้าผ่านแดนไทย-ลาว ในเขตจังหวัดเลยไม่คงที่นัก โดยมีมูลค่าดังตารางที่ 88

ตารางที่ 88 สินค้าผ่านชายแดนไทย - ลาวในเขตจังหวัดเลย ปี พ.ศ.2533 - 2536

ปี (พ.ศ.)	มูลค่ารวม (บาท)	มูลค่านำเข้า(บาท)	มูลค่าส่งออก(บาท)
2533	2,259,846	584,846	1,675,000
2534	3,425,157	1,925,157	1,500,000
2535	1,079,550	759,550	320,000
2536	13,601,928.16	12,891,043.16	710,885

ที่มา : สำนักงานศุลกากรเชียงคาน

โครงการที่สนับสนุนและรองรับ

โครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในพื้นที่อำเภอชายแดนไทย - ลาว หรืออำเภอใกล้เคียงย่อมมีบทบาทต่อศักยภาพในการพัฒนาภูมิภาค ให้มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญประกอบด้วย การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ และโครงการเด่นๆ 4 โครงการ รวมทั้งโครงการและแผนการลงทุนของเอกชนอีก 15 โครงการ

โครงการของรัฐได้แก่ การขยายโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมประกอบด้วย การสร้างสะพานเชื่อมสันปันน้ำมิตรไทย-ลาว ข้ามแม่น้ำเหืองที่บ้านปากห้วย ตำบลหนองผืออำเภอท่าลี่และโครงการขยายสนามบินพาณิชย์จังหวัดเลย ฯลฯ ดังตารางที่ 89

ตารางที่ 89 โครงการของรัฐในการก่อสร้างปรับปรุงระบบคมนาคม

ประเภทงาน/โครงการ	ผู้เสนอ	หลักการและเหตุผล	ปี
<p>โครงการสร้างพื้นฐาน สะพานข้ามแม่น้ำเหือง (ไทย-ลาว)</p>	<p>โครงการร่วม ระหว่างจังหวัดเลย แขวงไชยบุรี (สปป.ลาว)</p>	<p>จังหวัดเลยเป็นชายแดนใกล้ชิดกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาว หากได้มีการเชื่อมความสัมพันธ์ ก็จะเกิดประโยชน์ในเรื่องเศรษฐกิจ การค้าขาย, การระวังป้องกันการลัก ลอบนำหนีไร่ ยาเสพติดโดยเฉพาะ การลักลอบนำข้ามลำน้ำเหืองด้าน อำเภอท่าลี่มากที่สุด หากได้ทำการ ก่อสร้างสะพานเชื่อมระหว่าง ไทย- ลาว จะได้ประสานการปราบปราม ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่าง ย้งจังหวัดเลยกำลังขยายเขตเป็น เมืองท่องเที่ยว หากสะพานไทย - ลาวสร้างเสร็จ ก็สามารถเดินทาง จากอำเภอท่าลี่ข้ามไปแก่น้ำม่งสู่ แขวงไชยบุรีข้ามแพขนานยนต์บริเวณ ท่าเตือไปเมืองหลวงพระบางหรือ เวียงจันทน์</p>	2536
<p>ขยายสนามบินพาณิชย์ จังหวัดเลย</p>	<p>จังหวัดเลย</p>	<p>จังหวัดเลยกำลังขยายเป็นเขตเมือง ท่องเที่ยว นับวันนักท่องเที่ยวจะมา เมืองเลยมากยิ่งขึ้น แต่การเดินทาง มาไม่สะดวกเท่าที่ควร การขยาย</p>	

ตารางที่ 89 (ต่อ)

ประเภท/โครงการ	ผู้เสนอ	หลักการและเหตุผล	ปี
		<p>สนามบินเดิมซึ่งมีระยะทางวิ่งประมาณ 1,500 เมตรให้มีขนาดใหญ่ขึ้น โดยให้มีความยาวทางวิ่ง 3000 เมตร เพื่อสามารถรองรับเครื่องบินขนาดโบอิง 737 ได้ ทำให้นักท่องเที่ยวและนักลงทุนสามารถเดินทางไปจังหวัดเลยได้โดยสะดวกและจะส่งผลให้เกิดการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวและการลงทุนเพิ่มมากขึ้น</p>	

ที่มา : สำนักงานจังหวัดเลย

ตารางที่ 90 ประมาณการจ่ายเงินกู้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับกรรมสิทธิ์
 ในที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปีบัญชี 2537 สาขาจังหวัดเลย

สาขา	การจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร (ไร่)			ปริมาณความต้องการ เงินกู้	
	บอกกรรม สิทธิ์ให้แก่ เกษตรกร แล้ว	คาดว่าจะ ดำเนินการ ในปี 2537	รวม	จำนวน พื้นที่	จำนวนเงิน (บาท)
- อำเภอเชียงคาน, ปากชม	2,400	90,000	92,400	90,000	90,000,000
- อำเภอด่านซ้าย, ภูเรือ นาแก้ว	2,700	3,000	5,700	5,000	5,000,000
อำเภอท่าลี่*		750-1,200			
อำเภอนาแก้ว*		1,000			
อำเภอด่านซ้าย		3,000			
รวม	5,000	16,750- 17,200	98,100	95,000	95,000,000

ที่มา : สำนักปฏิรูปที่ดิน สาขาจังหวัดเลย

หมายเหตุ *หมายถึงที่ดินที่ได้รับอนุมัติเพิ่มเติม

ตารางที่ 91 แผนงานที่จะดำเนินการก่อสร้างชลประทานขนาดกลางปี 2536 - 2540
ในเขตอำเภอชายแดน จังหวัดเลย

ที่	ชื่อ - โครงการ	สถานที่ตั้ง		พิกัด - ระบาย
		บ้าน	อำเภอ	
1.	อ่างฯ ห้วยน้ำสวย	บอม	เชียงคาน	931-859 5344-1
2.	อ่างฯ ห้วยน้ำสวน	ภูเรือ	ภูเรือ	510-287 5243-1
3.	อ่างฯ ห้วยสยาม	-	ท่าลี่	603-517 5244-2
4.	อ่างฯ ห้วยน้ำฮวย	เขาแก้ว	ปากชม	952-723 5344-1
5.	อ่างฯ ห้วยต้าย	ปากยาง	ปากชม	710-560 5344-3
6.	อ่างฯ ห้วยหินชา	หินตั้ง	ปากชม	932-665 5344-1
7.	อ่างฯ ห้วยน้ำวาง	โพนทอง	ปากชม	168-732 5344-1
8.	อ่างฯ ห้วยชม	ห้วยอาลัย	ปากชม	059-670 5344-1
9.	อ่างฯ ห้วยม	ห้วยเทียน	ปากชม	060-808 5344-1

ที่มา : สำนักงานชลประทานจังหวัดเลย

โครงการของภาคเอกชนส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมแปรรูป ผลิตผล
ทางการเกษตร ดังรายละเอียดในตารางที่ 92

ตารางที่ 92 แผนการลงทุนภาคเอกชนที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

สาขา/กิจกรรม	ผู้เสนอ	ศักยภาพและเหตุผลสนับสนุน	ปี
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว กระแสไฟฟ้าชั้นภูมิกะดัง	วรพงษ์ จิระวงศ์- ประภา ประธานคณะกรรมการ- การหอการค้าจังหวัด เลย กรรมการผู้จัดการ บริษัท ราชาเกษตร จำกัด	สภาพป่าบนภูมิกะดังมีความสมบูรณ์ ทิวทัศน์สวยงาม เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติที่คนทั่วไปรู้จักประมาณ กันว่ามีนักท่องเที่ยวขึ้นไปบนภูมิกะดัง ปีละประมาณ 50,000 - 80,000 คน แต่ยังไม่มีการลงทุนพัฒนาให้ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถอ่า นวนความเจริญมาสู่ท้องถิ่นได้เท่าที่ ควร การสร้างกระแสไฟฟ้าเป็น การอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เที่ยวทุกเพศวัยมาเยี่ยมชมทัศนีย ภาพมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้เกิดธุรกิจ เกี่ยวเนื่องตามมาเช่น โรงแรม ที่พัก ของที่ระลึก ร้านอาหารเป็น	2535

ตารางที่ 92 (ต่อ)

สาขา/กิจกรรม	ผู้เสนอ	หลักการและเหตุผล	ปี
โรงแรมที่พักและบริการ	ธวัช เหล่าวิโรจน์กุล ประธานชมรมโรงแรมจังหวัดเลยกรรมการผู้จัดการโรงแรมภูหลวง	การสร้างงานและรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น สถานที่รองรับนักท่องเที่ยวยังไม่ได้มาตรฐาน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในตัวจังหวัดจะเป็นโรงแรมชั้น 2 และชั้น 3 ซึ่งจำนวนห้องพักมีน้อยไม่เพียงพอ เพียงประมาณ 270 ห้องเท่านั้น	2535
อุตสาหกรรมแปรรูปทรัพยากรธรรมชาติ การทำเหมืองแร่	สมศักดิ์ แสงเจริญรัตน์ เลขาธิการสมาคมพ่อค้าจังหวัดเลยกรรมการผู้จัดการบริษัท เลย์ปิโตร-เลียม จำกัด	พื้นที่จังหวัดเลยอุดมด้านทรัพยากรธรรมชาติ และแร่ธาตุต่าง ๆ มากมาย กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของจังหวัด เช่น แบริต์ มังกานีส เหล็ก ถ่านหิน แกรนิต ทองคำ	2535
อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมผักผลไม้กระป๋อง	วราพงศ์ จิระวงศ์-ประภา ประธานคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเลย กรรมการผู้จัดการบริษัท ราชาเกษตร จำกัด	จังหวัดเลยมีพื้นที่การเพาะปลูกไม้หวาน และไม้ดองกว่า 5,000 ไร่ ผลิตผลประมาณ 3,750 ตัน นอกจากนั้นยังมีลู่วางการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดฝักอ่อน มะเขือเทศ เพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากมีความพร้อมทางศักยภาพดิน แหล่งน้ำ และภูมิอากาศที่เหมาะสม	2535

ตารางที่ 92 (ต่อ)

สาขา/กิจกรรม	ผู้เสนอ	ศักยภาพและเหตุผลสนับสนุน	ปี
อุตสาหกรรมทำน้ำผลไม้	วราพงศ์ จิระ - วงศ์ประภา	พื้นที่จังหวัดเลยมีการปลูกชิง มะเขือเทศ ซึ่งเป็นวัตถุดิบเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรมน้ำชิงและน้ำมะเขือเทศและยังมีลู่ทางจะขยายการผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากวัตถุดิบส่วนหนึ่งอาจหาได้จากอำเภอในจังหวัดใกล้เคียง เช่น อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย อำเภอนากลาง จังหวัดอุดรธานี เป็นต้น	2535
อุตสาหกรรมแปรรูปพริก	วราพงศ์ จิระวงศ์ ประภา	มีการปลูกพริกกันมากในอำเภอวังสะพุง อำเภอภูหลวง และอำเภอเมืองเลย ซึ่งสามารถนำมาทำพริกผง พริกตองได้	2535
อุตสาหกรรมแปรรูป มะขามหวาน	วราพงศ์ จิระวงศ์ ประภา	พื้นที่การปลูกมะขามหวานมีกว่า 1 แสนไร่ และจังหวัดใกล้เคียง เช่น อำเภอนากลาง อำเภอหนองบัวลำภู อำเภอ น้ำโสม ในจังหวัดอุดรธานี ก็มีพื้นที่ปลูกเพิ่มมากขึ้น สามารถรับซื้อผลิตผลป้อนโรงงานทำมะขามหวานอบ มะขามหวาน กวน รวมทั้งการ บรรจุหีบห่อได้	2535
อุตสาหกรรมแปรรูป กล้วย	วราพงศ์ จิระวงศ์ ประภา	จังหวัดเลยมีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้ามากในอำเภอชายแดนติดกับแม่น้ำโขง เช่น อำเภอปากชม อำเภอเชียงคาน และอำเภอท่าลี่ สามารถเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานทำกล้วยอบ กล้วยตาก กล้วยกวน กล้วยเชื่อม ฯลฯ	2535

สาขา/กิจกรรม	ผู้เสนอ	ศักยภาพและเหตุผลสนับสนุน	ปี
อุตสาหกรรมแปรรูปถั่วเหลือง	วราพงศ์ จิระวงศ์	จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีการปลูกถั่วเหลืองมากที่สุดใภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื้อที่ปลูกแต่ละปีประมาณ 120,000 ไร่ ผลผลิตต่อปีประมาณ 24,000 ตัน ซึ่งเพียงพอต่อการลงทุนทำอุตสาหกรรมมาจากถั่วเหลือง ได้ทำเต้าเจี้ยว ซอส น้ำมันพืชจากถั่วเหลือง	2535
อุตสาหกรรมแปรรูปถั่วเขียว	วราพงศ์ จิระวงศ์ ประกา	พื้นที่ปลูกถั่วเขียวประมาณ 18,000 ไร่ ผลผลิตต่อปีประมาณ 2,700 ตัน สามารถนำไปแปรรูปทำวันเส้น ขนมจาก ถั่วเขียว	2535
อุตสาหกรรมแปรรูปลูกเดือย	วราพงศ์ จิระวงศ์ ประกา	พื้นที่ปลูกลูกเดือยส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอกุหลอง อำเภอวังสะพุง อำเภอปากชม อำเภอภูเรือ มีพื้นที่ปลูกประมาณ 15,000 ไร่ ผลผลิตประมาณปีละ 3,000 ตัน สามารถแปรรูปเป็นแป้งจากลูกเดือย ขนม จังหวัดเลยเคยผลิตลูกเดือยส่งออกไปญี่ปุ่น ได้วัน และเกาหลีได้ มากถึง 80% ของผลผลิตทั่วประเทศ	2535
อุตสาหกรรมแปรรูปฝ้าย	วราพงศ์ จิระวงศ์	พื้นที่ปลูกฝ้ายของจังหวัดเลยเพิ่มขึ้นและลดลงตามปริมาณความต้องการของตลาดและราคา ทั้ง ๆ ที่จังหวัดเลยเป็นเมืองที่มีการปลูกฝ้ายมากที่สุดในอดีต หากมีการลงทุนสร้างอุตสาหกรรมรองรับ พัน	2535

สาขา/กิจกรรม	ผู้เสนอ	ศักยภาพและเหตุผลสนับสนุน	ปี
อุตสาหกรรมผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเพื่อการส่งออก		ที่ปลูกและปริมาณผลผลิตก็จะเพิ่มสูงขึ้น ปัจจุบันพื้นที่ปลูกฝ้ายมีประมาณ 40,000 ไร่ ผลิตผลประมาณปีละ 10,000 ตัน	2535
อุตสาหกรรมผลิตเมล็ดพันธุ์พืชผักไม้ดอก-ไม้ประดับ พืชไร่	ประทีป เลิศล้ำ รองประธานหอการค้าจังหวัดเลย ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส)	ตลาดและความต้องการเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดเลยมีอยู่มาก เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด 3,000 ตัน เมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง 1,800 ตัน เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว 180 ตัน เมล็ดพันธุ์ฝ้าย 120 ตัน นอกจากนั้น ยังมีผู้ริเริ่มมาทำการเพาะปลูกเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืชผัก ไม้ดอก-ไม้ประดับอยู่ในท้องที่อำเภอภูเรือ และอำเภอนาดวง พืชที่ทำการปลูกเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ ได้แก่ ผักกาดหัว ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า ดาวเรือง ดาวกระจาย ดอกพระจันทร์ เลี่ยนฝรั่ง และพันธุ์ไม้ดอกเมืองหนาวจากต่างประเทศ ความต้องการเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มีเฉพาะพื้นที่ของจังหวัดเท่านั้น แต่ในจังหวัดใกล้เคียงก็มีความต้องการมาก เช่น จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดขอนแก่น รวมถึง ลาว เขมร เวียดนาม ในส่วนของลักษณะดินก็มีความเหมาะสม แหล่งน้ำมีพร้อม การ	2535

ตารางที่ 92 (ต่อ)

สาขา/กิจกรรม	ผู้เสนอ	ศักยภาพและเหตุผลสนับสนุน	ปี
อื่น ๆ ปลูผัก ผลไม้ ดอกไม้ เมืองหนาว	นายแพทย์ชัยยุทธ กรรณสูตร	คมนาคมสะดวก มีสถานที่ให้การสนับสนุนด้านสินเชื่อ ด้านความรู้ทางเทคโนโลยี และวิชาการ	2536
โรงงานไวน์ (ทำไร่ องุ่นขนาดใหญ่เป็นวัตถุดิบ บ่มองุ่นโรงงาน)	นายแพทย์ชัยยุทธ กรรณสูตร		2536

ที่มา : หอการค้าจังหวัดเลย

คุณลักษณะเด่นของอำเภอย้ายแดนไทย - ลาว

ชุมชนแต่ละแห่งไม่ว่าจะเป็นชุมชนเมืองหรือชนบท ย่อมมีลักษณะเด่นและลักษณะด้อยที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านการเมือง กายภาพ เศรษฐกิจและองค์ประกอบทางด้านสังคมวัฒนธรรม องค์ประกอบดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดบทบาท และทิศทางของชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ ให้เจริญเติบโตเร็วเข้าตามสถานการณ์ที่มีอยู่การปล่อยให้ชุมชนเติบโตตามธรรมชาติโดยไม่มีการควบคุมนั้น นับว่าเป็นการเสี่ยงต่อการที่จะต้องตามแก้ปัญหาในอนาคตที่ปรากฏแก่ชุมชนใหญ่ ๆ ในปัจจุบัน ทวีพยากรณ์ธรรมชาติ ถูกใช้อย่างฟุ่มเฟือยและหมดไปในที่สุดประชาชนส่วนใหญ่ประสบภาวะแร้นแค้นเกิดการอพยพทั้งถิ่นเข้าไปขายแรงงานตามเมืองใหญ่ ในทางตรงข้ามหากได้รับการวางแผนล่วงหน้าโดยใช้ลักษณะเด่นและทรัพยากรที่มีอยู่เป็นองค์ประกอบในการกำหนดทิศทางความเจริญก้าวหน้าแล้วย่อมเกิดผลดีแก่ชุมชนและส่วนรวม สำหรับลักษณะเด่นของอำเภอย้ายแดนไทย - ลาวในเขตจังหวัดเลยมีหลายปัญหาด้วยกันคือ

1. ที่ตั้ง อำเภอย้ายแดนไทย - ลาวในเขตจังหวัดเลย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นระยะทาง 195 กิโลเมตร ตรงกับแขวงเวียงจันทน์ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงเป็นเขตติดต่อกับอำเภอปากชม และอำเภอเชียงคาน ส่วนแขวงไชยบุรีอยู่ทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงเป็นเขตติดต่อกับ อำเภอท่าลี่ อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และอำเภอนาแห้ว โดยมีแม่น้ำเหืองเป็นเส้นกั้นอาณาเขตหากเปรียบกับชายแดนด้านอื่น ๆ ของประเทศแล้วนับว่ามีเขตแดนที่ชัดเจนกว่า แม้จะเกิดปัญหาน้ำในบางครั้ง

จากการที่มีอาณาเขตติดต่อกันนี้เอง ทำให้มีช่องทางและ โอกาสทางด้านธุรกิจการค้า กว้างขึ้นกล่าวคือ การประกอบกิจกรรมด้านธุรกิจการค้านอกจากเกิดขึ้นระหว่างอำเภอย้ายแดนด้วยกันแล้ว ยังผูกพันถึงระดับจังหวัด ระดับภาค และระหว่างประเทศอีกด้วย โดยเฉพาะการคมนาคมเส้นทางใหม่จากอำเภอท่าลี่ - แก่นท้าว - ไชยบุรี - หลวงพระบาง กำลังก่อสร้างเท่ากับเป็นจุดเชื่อมของสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจกับภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกจุดหนึ่ง

2. ลักษณะภูมิประเทศ อำเภอย้ายแดนไทยลาว ในเขตจังหวัดเลย ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่จะเป็นเขตภูเขาสูง โดยเฉพาะบริเวณทางด้านทิศตะวันตกได้แก่ บริเวณอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ และอำเภอท่าลี่ มีเขตที่ราบเชิงเขา และที่ราบลุ่มอยู่บ้าง ทิศตะวันออกได้แก่บริเวณอำเภอปากชม และอำเภอเชียงคาน เป็นส่วนหนึ่งของภาพรวมจังหวัดเลย ที่ได้รับสมญานามว่า "เมืองแห่งทะเลภูเขา" จากลักษณะความสลับซับซ้อนของภูเขาตาม

ธรรมชาติ ทำให้เกิดทัศนที่สวยงาม และเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของภูมิภาค ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญเนื่องจากการขายทรัพยากรเหล่านี้ไม่ต้องใช้เงินในการลงทุนมากนัก นอกจากการบำรุงรักษาและเสริมสร้างปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นเท่านั้น ในเขตอำเภอชายแดนไทย - ลาว นอกจากมีลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวแล้วหากผนึกรวมกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ซึ่งมีอยู่แล้วจะเป็นจุดสนใจที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้จำนวนไม่น้อย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและประเพณี แหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปกรรม และแหล่งท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการผลิต

3. ลักษณะภูมิอากาศ เนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง ทำให้หนาวจัดในฤดูหนาว โดยเฉพาะที่บ้านสวนตามอำเภอภูเรือ บางปีน้ำค้างจะกลายเป็นเกล็ดน้ำแข็งในปี 2518 อุณหภูมิลดลงถึง -1.3 องศาเซลเซียส (สำนักงานจังหวัดเลย, 2535) จากสภาพภูมิอากาศดังกล่าวทำให้จังหวัดเลยได้รับสมญานามว่า "สุดหนาวในสยาม" เมื่อรวมกับลักษณะภูมิประเทศที่สวยงามแล้วจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นที่สร้างแรงจูงใจได้ไม่น้อยในด้านการท่องเที่ยวประกอบกับลักษณะภูมิอากาศดังกล่าวเหมาะสมต่อการพัฒนาการเกษตร เพื่อรองรับพืชเศรษฐกิจต่าง ๆ ในเขตอำเภอชายแดน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญประการหนึ่ง ทำให้มีการจัดงานพืชไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวขึ้นที่อำเภอภูเรือเป็นประจำปี ซึ่งแสดงให้เห็นศักยภาพของอำเภอชายแดนไทย - ลาว ในการพัฒนาพืชไม้เมืองหนาวเป็นการลดการขาดดุลการค้าของประเทศ

4. ทรัพยากรป่าไม้และแร่ธาตุ ป่าไม้เป็นแหล่งกำเนิดของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ รวมทั้งเป็นกลไกหลักของระบบนิเวศ จึงมีความจำเป็นในการดำรงไว้ซึ่งความสมดุลย์ของธรรมชาติในเขตอำเภอชายแดนไทย - ลาว มีความสมดุลย์มากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและจังหวัดเลย นอกจากนั้นพื้นที่ชายแดนยังมีความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุที่จำเป็นต่าง ๆ โดยเฉพาะในเขตอำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชมยังมีแร่ทองคำอีกด้วย ถ้าหากได้มีการพัฒนาการใช้ทรัพยากรเหล่านี้จะเป็นตลาดรองรับแรงงาน และรายได้ให้แก่พื้นที่ชายแดนเป็นอย่างดี

5. ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในการเพาะปลูกหรือการประกอบอาชีพการเกษตรต้องอาศัยความอุดมสมบูรณ์ของดินเป็นองค์ประกอบหลัก เนื่องจากการเพาะปลูกพืชของเกษตรกรในชนบทไม่ค่อยอาศัยเทคโนโลยีการผลิตเข้าช่วย ทำให้ปริมาณผลผลิตของเกษตรกรขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดินในเขตอำเภอชายแดนไทย - ลาว มีพืชหลายชนิดที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าผลผลิตต่อไร่ของระดับจังหวัดเช่น ข้าวเหนียว (นาดำ) ที่ปลูกในอำเภอท่าลี่ อำเภอปากชม และ

อำเภอนาแห้ว ชาวโศดที่ปลูกในอำเภอนาแห้ว มันสำปะหลังที่ปลูกในอำเภอปากชมหรือพริกเล็กที่ปลูกในอำเภอด่านซ้ายและอำเภอภูเรือ เป็นต้น

6. แหล่งน้ำ น้ำเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีพของมนุษย์ในทุกกิจกรรม ดังนั้นในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรน้ำ ก็จะมีโอกาสในการพัฒนาทั้งทางด้านกิจกรรมการผลิต การค้าและบริการในเขตอำเภอชายแดนไทย - ลาว มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญคือ แม่น้ำโขง และแม่น้ำเหือง นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำชลประทานขนาดกลางและขนาดเล็กจำนวนมาก ถ้าทรัพยากรน้ำได้รับการพัฒนา ก็จะรองรับการเจริญเติบโตของพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว ได้เป็นอย่างดี

7. ผลผลิตทางการเกษตร ในเขตอำเภอชายแดนมีพืชการเกษตรในอำเภอต่าง ๆ ทั้งในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พืชเกษตรเหล่านี้ถ้าได้มีการแปรรูปเป็นสินค้าอุตสาหกรรมจะมีมูลค่าเพิ่มสูงมากจึงมีความเหมาะสมที่จะประกอบกิจการทางด้านอุตสาหกรรมที่จะรองรับสินค้าเกษตรเหล่านี้ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น เช่น โรงสี ผลไม้กระป๋อง อาหารกระป๋อง เป็นต้น

สรุปอำเภอที่มีความเหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางการติดต่อบริเวณชายแดน ไทย-ลาว จากภาพรวม ปัจจัยสนับสนุนและลักษณะเด่นดังกล่าวจะเห็นว่าศักยภาพในการพัฒนาให้ เป็นศูนย์กลางการติดต่อของแต่ละอำเภอ มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยอำเภอที่มีศักยภาพเพียงพอในการเป็นศูนย์กลางระดับอำเภอ และเป็นศูนย์กลางการติดต่อบริเวณชายแดนไทย - ลาว ได้นั้นมีอยู่ 3 อำเภอได้แก่

1. อำเภอด่านซ้าย
2. อำเภอท่าลี่
3. อำเภอเชียงคาน

ซึ่งในแต่ละอำเภอจะมีลักษณะความเหมาะสม ศักยภาพความพร้อมแตกต่างกัน ดังนั้นขั้นต่อไปเป็นการพิจารณาโดยการเปรียบเทียบถึงปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนา ให้เป็นศูนย์กลางการติดต่อในด้านต่าง ๆ เพื่อค้นหาการเป็นศูนย์กลางที่แท้จริง ปัจจัยที่นำมาพิจารณาได้แก่

1. เกี่ยวกับการเข้าถึง
2. ความใกล้ชิดกับเมืองใหญ่

3. ความสามารถในการเชื่อมโยงกับศูนย์กลางอื่น ๆ

4. สถาบันทางการเงิน

1. การเข้าถึง เกี่ยวกับการเข้าถึงทั้ง 3 อำเภอได้แก่ อำเภอด่านซ้าย อำเภอท่าลี่ และอำเภอปากชม มีโครงข่ายถนนเชื่อมโยงถึงกันตลอด ทางด้านทิศเหนือเป็นถนนสายยุทธศาสตร์ เลียบฝั่งแม่น้ำเหือง (2195) และจากศูนย์กลางอำเภอจะมีถนนเชื่อมสู่อำเภอเมืองเลยอันเป็นศูนย์กลางของจังหวัด ด้วยระยะทางที่แตกต่างดังนี้

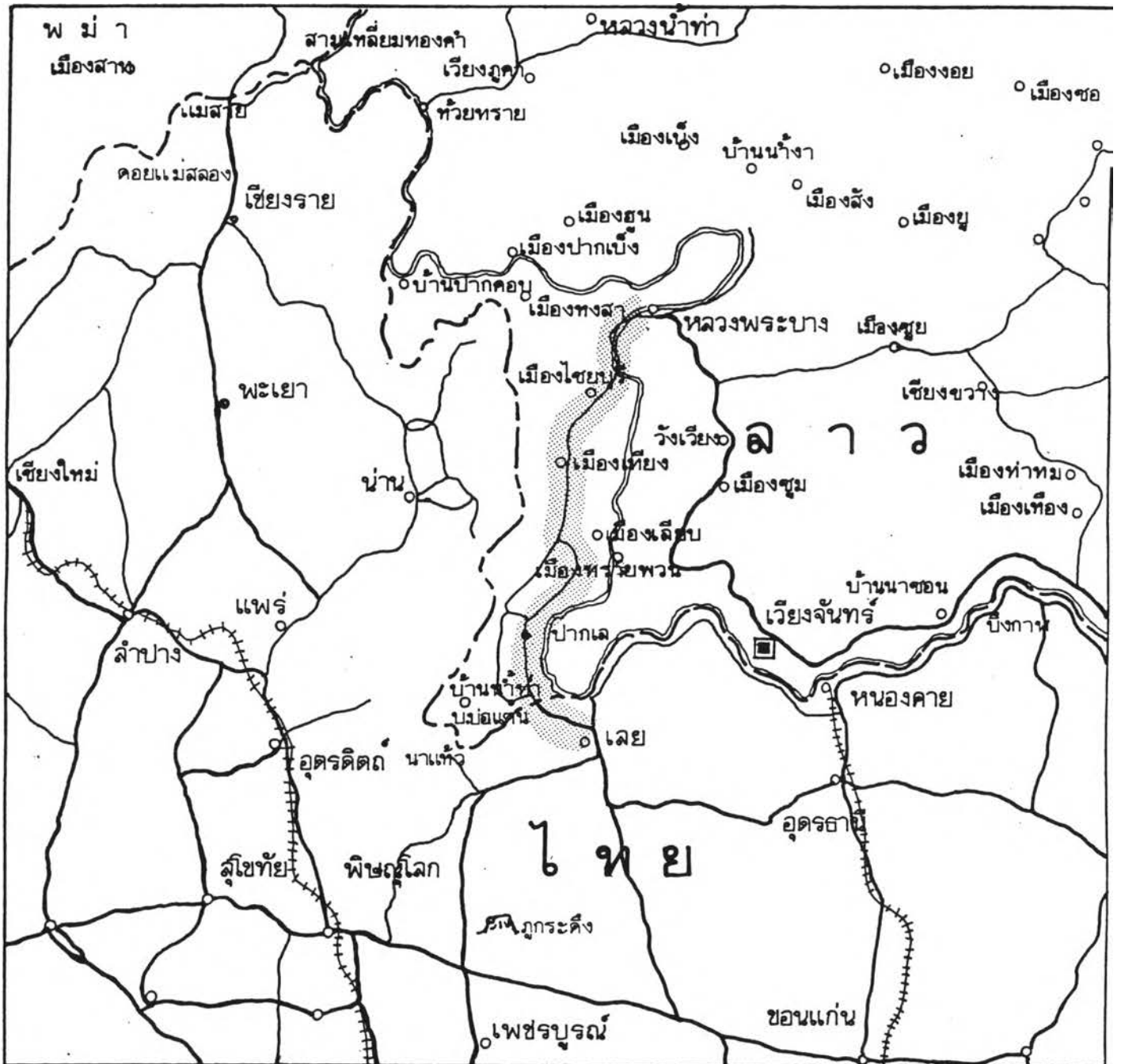
- อ.ด่านซ้าย - อ.เมืองเลย เส้นทางหมายเลข 203 ระยะทาง 89 ก.ม.
- อ.ท่าลี่ - อ.เมืองเลย เส้นทางหมายเลข 201+2115 ระยะทาง 46 ก.ม.
- อ.เชียงคาน - อ.เมืองเลย เส้นทางหมายเลข 201 ระยะทาง 49 ก.ม.

หากพิจารณาในด้านการเข้าถึงเพียงอย่างเดียว จะเห็นว่าทั้ง 3 อำเภอมีโอกาสเท่าเทียมกัน และถ้าใช้ระยะทางมาเป็นส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย จะเห็นว่าอำเภอท่าลี่และอำเภอเชียงคาน มีโอกาสสูงกว่า ด้วยระยะทางที่ห่างจากศูนย์กลางของจังหวัดที่ใกล้เคียงกัน

2. ความใกล้ชิดกับเมืองใหญ่ อำเภอชายแดนไทย - ลาว มีรูปแบบของที่ตั้งเป็นลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกับภูมิภาคอื่น ๆ ที่เกาะกลุ่มกันอย่างใกล้ชิด แต่จะมีการเรียงตัวกันตามความยาวของแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง (Linear) ตลอดแนวชายแดน ซึ่งรวมความยาวของเขตแดนของที่ตั้งอำเภอจากเหนือสุดถึงใต้สุดได้ถึง 195 กิโลเมตร ทำให้ความสัมพันธ์ในกลุ่มอำเภอชายแดนด้วยกันเกิดขึ้นเฉพาะอำเภอที่พื้นที่ติดต่อกันเท่านั้น นอกจากความสัมพันธ์กับอำเภอเมืองเลยซึ่งเป็นศูนย์กลางหลักของจังหวัดในด้านการบริหารและการปกครอง และธุรกิจการค้า

อำเภอชายแดนไทย - ลาว อยู่ห่างจากศูนย์กลางหลักของภูมิภาค (อุดรธานี ขอนแก่น) ด้วยระยะทางประมาณ 200 กิโลเมตรสำหรับอำเภอที่ใกล้สุด และ 320 กิโลเมตรสำหรับอำเภอที่ไกลสุด ซึ่งนับว่าอยู่ห่างไกลเกินไปที่จะได้รับผลประโยชน์จากศูนย์กลางหลัก ดังนั้นถ้าจะมองอัตราการพึ่งพิงจากเมืองใหญ่ของแต่ละอำเภอจะไม่มีทางได้เปรียบและเสียเปรียบกันแต่ประการใด

3. ความเชื่อมโยงกับศูนย์กลางอื่น ๆ จากรูปแบบที่ตั้งเป็นลักษณะการเรียงตัวกันตามความยาวของแม่น้ำดังกล่าวทำให้อำเภอชายแดนไทย - ลาว มีข้อจำกัดในการเชื่อมโยงกับศูนย์กลางอื่น ๆ โดยสามารถทำได้เพียง 3 ทิศทางเนื่องจากด้านทิศเหนือติดประเทศสาธารณรัฐ

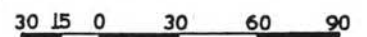
แสดง เส้นทางคมนาคมเลย - หลวงพระบางและบริเวณใกล้เคียง

แผนที่ 27

- เส้นทางหลัก
- เส้นทางรอง
- +++++ ทางรถไฟ
- - - - - อาณาเขตระหว่างประเทศ
- เมืองที่สำคัญ
- เมืองหลวง

แผนที่ประเทศไทยและอินโดจีน
ที่มา : สำนักพิมพ์พรานนกวิทยา

ประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังนั้นแต่ละอำเภอจึงมุ่งตรงมาที่อำเภอเมืองซึ่งเป็นศูนย์กลางหลักของจังหวัด มีจำนวนน้อยอำเภอที่มีโครงข่ายเชื่อมโยงกับภายนอกได้โดยตรง ได้แก่ความเชื่อมโยงระหว่างด่านซ้าย - หล่มเก่า (จังหวัดเพชรบูรณ์) ปากชม - สังคม (จังหวัดหนองคาย)

ปัจจุบันจากสภาพเส้นทางคมนาคมที่สะดวกขึ้น ทำให้การเชื่อมโยงระหว่างอำเภอชายแดนด้วยกันสูงขึ้น ความห่างไกลก็ไม่เป็นอุปสรรคเหมือนที่ผ่านมาประกอบกับนโยบายระดับชาติที่มุ่งกระชับความสัมพันธ์อันดีต่อกันกับลาว มีการแลกเปลี่ยนกันทางวัฒนธรรม ตลอดจนการค้า ดังนั้นข้อจำกัดในด้านทิศทางการเชื่อมต่องึงนับว่าสิ้นสุดลงด้วย

การเชื่อมโยงในทิศทางใหม่จึงเป็นการเชื่อมโยงกับกับศูนย์กลางของเมืองในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามแนวชายแดนและส่วนลึกของประเทศตามเส้นทางการคมนาคม เช่น เมืองบ่อเตน เมืองแก่นท้าว และเมืองसानะคาม โดยอำเภอท่าลี่อยู่ใกล้ชิดกับเมืองบ่อเตนและแก่นท้าว ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวด้วยระยะทางเพียง 35 กิโลเมตร และ 5 กิโลเมตรตามลำดับ (วัดจากแผนที่ประเทศลาว *Dresse, dessinee et publiee per le service Geogrphique d,Etat, Vientiane, 1989* มาตรฐาน 1:125,000) ส่วนอำเภอเชียงคานอยู่ตรงข้ามกับเมืองसानะคาม (เชียงคานเดิม) โดยมีแม่น้ำโขงคั่นตรงกลาง บริเวณอำเภอชายแดนด้านอื่นนอกจากนี้ มีการเชื่อมโยงกันเพียงระดับหมู่บ้านเท่านั้น

4. สถาบันทางการเงิน นับเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบกิจกรรมด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านธุรกิจการค้า จำเป็นต้องอาศัยธนาคารพาณิชย์เป็นองค์ประกอบช่วยส่งเสริมอำเภอชายแดนไทย - ลาว ปัจจุบันมีธนาคารพาณิชย์ 3 สาขาใน 3 อำเภอ ได้แก่ ธนาคารกรุงไทยที่อำเภอด่านซ้าย ธนาคารกสิกรไทยที่ อำเภอเชียงคาน และธนาคารกรุงศรีอยุธยา ที่อำเภอปากชม ส่วนอำเภอท่าลี่มีเฉพาะธนาคารของรัฐทั้ง 2 สาขา ได้แก่ ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ อย่างไรก็ตามการจัดตั้งสาขาของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเลย มีข้อสังเกตได้ว่าไม่มีการจัดตั้งซ้ำซ้อนกัน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากจำนวนลูกค้าที่ไม่มากนัก

จากองค์ประกอบทั้งสี่ข้อดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของแต่ละอำเภอ พอสรุปได้ว่าอำเภอที่มีความเหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางหลักในการติดต่อบริเวณชายแดนไทย - ลาว ได้แก่อำเภอท่าลี่ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่ได้เปรียบอำเภออื่น ๆ ในด้านที่ตั้งโดยอยู่กึ่งกลางระหว่างอำเภอชายแดน ทางด้านตัววันออกของอำเภอท่าลี่ได้แก่ อำเภอเชียงคาน และอำเภอ

ปากชม ระยะทางไกลสุดถึงศูนย์กลางอำเภอปากชม ประมาณ 90 ก.ม. ตามเส้นทางท่าลี่ - เชียงคาน - ปากชม ด้านทิศตะวันตกได้แก่ อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และอำเภอนาแห้ว ระยะทางไกลสุดถึงศูนย์กลางอำเภอด่านซ้ายประมาณ 60 ก.ม.ตามเส้นทาง ท่าลี่ - อาฮี - นาซำ - ด่านซ้าย นอกจากนั้นสามารถติดต่อกับอำเภอเมืองซึ่งเป็นศูนย์กลางหลักได้อย่างสะดวก ด้วยระยะทางเพียง 46 กิโลเมตร อำเภอท่าลี่จึงเป็นอำเภอที่อยู่ใกล้อำเภอเมืองมากที่สุด

ประการสำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ นโยบายของจังหวัดที่จะสนับสนุนให้จังหวัดเลยมีการค้าขายกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยเฉพาะทางด้านอำเภอท่าลี่มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเหืองเพื่อเปิดเส้นทางสายใหม่ท่าลี่- แก่นท้าว - ไชยบุรี - หลวงพระบาง นอกจากนี้ยังมีเมืองที่อยู่ตามเส้นทางสายนี้และยังไม่ได้กล่าวถึง ได้แก่ เมืองปากเซ เมืองเที่ยง รวมทั้งเมืองบ่อแดนที่มีเส้นทางแยกจากเมืองแก่นท้าว 30 กิโลเมตร โดยการสร้างสะพานในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการ ได้แก่

1. เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างไทย - ลาว
2. เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของจังหวัดและอำเภอชายแดน
3. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ส่วนสถาบันการเงินเพื่อรองรับกิจกรรมด้านต่าง ๆ ปัจจุบันแม้ว่าอำเภอท่าลี่ อาจจะไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร แต่หากผนวกเข้ากับนโยบายของรัฐในการที่จะทำให้จุดเชื่อมที่อำเภอท่าลี่ เป็นประตูสู่อินโดจีนอีกช่องทางหนึ่ง รวมทั้งการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการลงทุนแล้ว การพัฒนาทางด้านสถาบันการเงินก็น่าจะมีปัญหาอีกต่อไป

สภาพปัจจุบันแม้ว่าอำเภอท่าลี่มิได้เป็นอำเภอที่มีศักยภาพสูงที่สุดในพื้นที่ชายแดนก็ตาม แต่จากองค์ประกอบรวมและข้อได้เปรียบแล้ว อำเภอท่าลี่ก็ควรจะได้รับความเป็นตัวแทนในการเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะหลังจากได้ก่อสร้างสะพานเสร็จแล้วจะเป็นการดึงดูดให้มีการลงทุน การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างไทย - ลาว ตลอดจนการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ประเพณี และการท่องเที่ยว